

Poštnina plačana v gotovini.

Došlo 31. VII. 1930

krat.

Letnik XXXIV.

Številka 6.

Izhaja poljubno, najmanj
pa štirikrat na leto. Posa-
mezne številke 2 Din 50 p
za inozemstvo 3 Din.

GASILEC

V „JGZ“ združena gasilna
društva dobivajo po en
odtis „Gasilca“ brezplačno.

GLASILO „JUGOSLOVANSKE GASILSKE ZVEZE LJUBLJANA“.

V Ljubljani, dne 25. julija 1930.

NJ. VEL. KRALJ ALEKSANDER I.
pokrovitelj Vseslovanskega gasilskega kongresa v Ljubljani 1930.

Pozdrav gasilcem.

*Pozdravljeni bratje, ki ste prišli
tam izza Karpatov, kjer Visla šumi,
s hanaškega polja in Prage zlate
v belo Ljubljano med južne brate!*

*Pozdravljeni vsi, ki nas zre domovina,
da vsi smo le ena velika družina!
Prijatelji mili, naj Bog vas živi,
naj v sredi se naši vam dobro godi!*

*Velika je naša gasilska družina,
ljubezen nas druži in misel edina:
kako pomagali bi vsakemu v sili,
kako bi sovraštva strasti pogasili,*

*da vedno bo blažja človeška natura,
bo rastlo imetje in cvetla kultura.
Potem bomo lepše dneve imeli,
če ogenj ljubezni le bomo razvneli.*

**Pozdrav! Dobrodošla, gasilska družina!
Živi naj naš kralj in vsa domovina!**

Anton Boštele, Trbovlje.

Udeležencem vseslovanskega gasil- skega kongresa v Ljubljani.

Iz mnogih držav in iz vseh krajev naše domovine ste prihiteli v belo Ljubljano, da daste javno račun o Vašem dosedanjem delu in da se posvetujete o delu človekoljubja za bodočnost.

Mnogo je organizacij, ki so si nadele nalogo, pomagati bližnjemu, a najvišje in najlepše mesto med njimi zavzemajo gasilna in reševalna društva. Vi, ki ste v njih združeni, ste napovedali boj opasnemu elementu, ki vsako leto uniči toliko nacionalnega premoženja in ki ogroža tako čisto človeško življenje. Vi, ki skušate ob vsaki priliki rešiti svojemu bližnjemu imetje in življenje, ste pravi apostoli najlepše čednosti, ki jo pozna človeštvo, ljubezni do bližnjega!

Kdor v uri nevarnosti ne drži križem rok in ne čaka, da pride pomoč sama iz nebes, marveč kdor brez obotavljanja hiti tvegajoč svoje lastno življenje bližnjemu v pomoč, ta dela pravilno v čast božjo in domovine.

Zato nam bodite v imenu bele Ljubljane iskreno pozdravljeni. Pozdravljeni predvsem vi bratje iz Češke in Poljske, ki tvorite hrbtenico vseslovanske gasilske zveze, iskreno pozdravljeni pa tudi vsi drugi, ki ste prišli, da manifestirate svojo solidarnost v človekoljubnem delu, predvsem delegati iz prijateljske nam Francoske! Veseli in ponosni smo, da ste si izbrali ravno naše mesto za Vaš kongres, veseli, ker obenem obhajamo tudi jubilej našega domačega prostovoljnega gasilnega društva, ki obhaja 60letnico svojega obstoja. Vam vsem kličem: dobrodošli — doma med tovariši!

Dr. Dinko Puc,
župan ljubljanski.

Kongres.

vseslovanskega prostovoljnega gasilstva
spojen

s proslavo 60letnice obstoja I. Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva.

Razstava gasilskega orodja, zgodovinsko gasilska in umetnostna razstava na prostorih Ljubljanskega velesejma

pod visokim pokroviteljstvom
**NJEGOVEGA VELIČANSTVA KRALJA
ALEKSANDRA I.**

v Ljubljani, od 1. do 4. avgusta 1930.

Oglejte si vzorni sanitetni paviljon (16 × 13 m) Oblastnega odbora jugoslovanskega Rdečega križa pred Narodnim domom (Aleksandrova cesta).

SPORED SVEČANOSTI:

Petek, dne 1. avgusta 1930.:

Ves dan: Sprejemanje zastopnikov inozemskih gasilskih federacij in delegatov Jugoslovanskega gasilstva na glavnem kolodvoru.

Ob 10. uri: Slavnostna otvoritev zgodovinske gasilske, umetnostne in razstave gasilskega orodja.

Vstopnina Din 10, gasilci v kroju Din 5, Na velesejmu se bo točilo pivo in nudilo jestvine obiskovalcem po zmernih cenah.

Ob 18:30: Sprejem čeških gasilcev pred Glavnim kolodvorom. Občinstvo najvljudneje naprošamo, da se tega sprejema udeleži v čim večjem številu.

Ob 19:30: Koncert v godbenem paviljonu »Zvezda«.

Ob 20:30: Baklada in poklonitev kumici g. dvorni dami Franji dr. Tavčarjevi in podoknica starosti Jug. Gas. Zveze in načelniku Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva tov. Josipu Turku. (Odhod izpred Mestnega doma).

Sobota, dne 2. avgusta 1930.:

Ob 9. uri: Proslava 60letnice obstoja prostovoljnega in reševalnega društva v Ljubljani.

a) Slavnostni občni zbor v dvorani Mestnega doma.

b) Razvitje in blagoslovitev društvenega prapora pred Mestnim domom.

Med slavnostnim občnim zborom koncert godbe »Zarja« pred Mestnim domom.

Ob 11. uri: Odkritje spomenika pokojnemu starosti in organizatorju Jugoslovanskega gasilstva Franju Barletu na pokopališču pri Sv. Križu, v navzočnosti oblasti, mednarodnih gasilskih federacij in Jugoslovanskega gasilstva. Polaganje vencev.

Ob 12. uri: Promenadni koncert gas. godbe iz Djakovka (70 mož) v »Zvezdi«.

Ob 16. uri: Vežbe gasilcev za nedeljski nastop na prostoru S. K. »Ilirije«. (Vstopnina Din 2).

Ob 17:30: Poklonitev Vseslovanskega gasilskega Saveza in jugoslovanskega gasilstva manom pesnika dr. Prešerna. Polaganje vencev pred njegov spomenik na Marijinem trgu.

Ob 19:30: Slavnostni banket v dvorani »Zvezde« (Din 70—). Med banketom koncert godbe »Dobrovo vatrogasnog društva Djakovo« in nastop pevskega kvarteta »Glasbene Matice«.

Ob 21. uri: Sijajni umetni ogenj v počast kongresa na sportnem prostoru S. K. »Ilirije«. Slike Nj. Veličanstva kralja Aleksandra I., gasilca v opremi, Sv. Florijana. (Vstopnina: Stojišča Din 10—, sedeži Din 20— do Din 30—. Predprodaja v trafikah).

Najmodernejše atrakcije na polju umetnega ognja. **Po 21. uri:** Veselica Ljubljanskega gasilnega društva na Taboru. (Godba društva Djakovo).

Nedelja, dne 3. avgusta 1930.:

Ob 7. uri: Zbirališče vseh gasilcev pred Mestnim domom.

Ob 8. uri: Slavnostna sv. maša na Kongresnem trgu, (celebrira g. gasilski kurat, stolni kanonik dr. Mihael Opeka).

Ob 10:30: Slavnostni sprevod celokupnega gasilstva. Po maši formiranje povorke na Bregu, Napoleonov trg, Gosposka ulica. Zbirališče narodnih noš v Gosposki ulici.

Povorka krene:

Iz Gosposke ulice mimo univerze v Vegovo ulico, Napoleonov trg, Rimska cesta, Bleiweisova cesta, Aleksandrova cesta, Dunajska cesta, Tavčarjeva ulica, Kralja Petra trg, Miklošičeva cesta, Marijin trg, Prešernova ulica, Šelenburgova ulica, na Kongresni trg, kjer se formira povorka s čelom pred kino »Matica« in vse čete sporedno zraven.

Raz univerzitetnega balkona bodo pozdravni govori na gasilstvo.

Po končanih govorih korakajo vrste v redu do spetja v smeri Wolfove ulice okoli drevoreda »Zvezde« mimo kavarne »Zvezde« zopet na Kongresni trg, kjer defilirajo pred dostojanstveniki, zbranimi pred Univerzo.

Čete korakajo po Wolfovi ulici, Marijinem trgu. Sv. Petra cesti na Krekov trg, kjer bo razhod.

Ob 13. uri: Banket v restavraciji »Zvezda« (godba društva Djakovo).

Ob 15:30: Zbirališče za gasilce in vse, ki nastopajo pri vajah (vežbah) je dvorišče pivovarne »Union«.

Ob 16:30: Javni nastop češkoslovaškega in gasilstva kraljevine Jugoslavije na sportnem prostoru S. K. »Ilirija«.

1. Poklonitev vodstva Vseslovenskega Gasilskega Kongresa — pokrovitelju Nj. Veličanstvu kralju Aleksandru I., oziroma njegovemu zastopniku.

2. a) Nastop društev Ljubljana-Barje, Vič-Glince, Ljubljana-tobačna tovarna, Šiška, Moste.

b) Nastop prostovoljnih in poklicnih gasilcev mesta Ljubljane.

(Vsa ta društva izvajajo vaje po vežbovniku).

3. Nastop Dobrovoljnega vatrogasnega društva Osijek in Ljubljana-mesto k vajam z vrvmi.

ODMOR.

1. Nastop Jugoslovanske Gasilske Zveze k vajam s sekiricami. (Te vaje se izvajajo prvič pri Jugoslovanskem gasilstvu).

2. Nastop češkoslovaških, hrvatsko-slavonskih (djakovskih), bosansko-hercegovskih in ljubljanskih samaritank.

3. Nastop češkoslovaške gasilske vzorne vrste k vajam s sekiricami za l. 1928. (Izjava Gasilska Župa Praga-Demartini).

4. Gašenje fingiranega požara na poslopiju pivovarne »Union« (predočuje se gašenje požara, katerega je zanetila bomba, ki jo je odvrigel sovražni aeroplan).

Nastopajo Ljubljanska župa, društvo Osijek g. g. in Ljubljanski poklicni gasilci.

5. Poklonitev celokupnega gasilstva Nj. Veličanstvu kralju Aleksandru I., oziroma namestniku in vsem častnim gostom.

Vstopnina k nedeljskim vežbam na prostoru S. K. »Ilirije«:

a) Sedeži na tribunah Din 30 in Din 25. b) Sedeži zahodna stran Din 15, južna stran Din 15, severna stran Din 15, vzhodna stran Din 8. c) Stojišča na tribuni Din 10, na prostem Din 5. Vojaki in dijaki izpod 17 let Din 3.

Ob 20:30: Poslovilni večer na vrtu in v dvorani restavracije »Zvezda«.

Ponedeljek, dne 4. avgusta 1930.:

Izleti v okolico Ljubljane, na Gorenjsko, Bled, Bohinj, Plitvička jezera, na morje in po vsej državi (polovična voznina, legitimacije zahtevajte v zletni pisarni).

Vsa pojasnila daje Kongresna pisarna v Ljubljani, Krekov trg št. 10.

Polovična voznina proti legitimaciji, ki jih izdajajo posamezna gasilna društva ali pa pisarna Kongresnega odbora v Ljubljani, Krekov trg. (Legitimacija in znak staneta Din 6).

Čisti donos prireditve je namenjen nabavi gasilskega orodja društvom.

Kongresni odbor jugoslovanske gasilske zveze, Ljubljana, Krekov trg.

**Ne glej na desno, ne na levo,
vsi bratje smo in vsi smo eno!**

Sokolsko bratstvo v dušah naših gasilcev.

Spominjam se prav mladih let svojega življenja, ko še nisem hodil v šolo. Tedaj mi je dal neke pomlad moj oče, ki je bil sam gasilec in načelnik prostovoljnega gasilnega društva v mojem rojstnem kraju, za Veliko noč napraviti gasilski krojček. Ne vem točno danes, kako mi je bilo tedaj v duši, a tega se spominjam, da sem bil silno ponosen, ko sem stopical in drobil v tem krojčku po ulicah domačega mesteca, češ, glejte me, kako sem vesel in junaško vzravan! Menda ni bilo v onih dneh srečnejšega človeka na daleč okrog!

Od tistih zornih let dalje sem imel v dobi svojega učenja in v dobi svojega javnega dela in službovanja prav mnogokrat priliko, da sem prišel v dotiko z gasilsko organizacijo. Moj prvi stanodajalec, ko sem prišel v novomeško gimnazijo, je bil načelnik tamkajšnjega gasilnega društva, oče Doberlet je bil sorodnik moje žene, po očetu Trnovčanke. Kadar sva govorila z Doberletom, sva se vedno dotaknila gasilstva, in ne vem kolikokrat mi je razkazal svoje diplome, ki jih je imel vse lepo razvrščene v posebni sobi. In Francè Trošt z Iga — kdo se ne spominja bradatega moža, tako dobrega in zvestega po srcu? Pa Fran Barle — elegantni starosta naših gasilcev! Ni li človeku dobro pri srcu, ko vidi, kako velik krog odličnih mož ga obdaja — čeprav samo še duhovno? V Idriji sem imel med gasilci mnogo prijateljev, še več jih imam v Metliki, katerih večina je sedaj iz mlajše generacije, kakor je bila ona izza prvega mojega gasilskega krojčka...

Mislil na mnogoterega prijatelja iz mladih let, ki je zvesto stal v službi gasilstva, a ki ga ni več med živimi: Trček, Žugelj, Prus, Kobe, Stanek, Zalokar, Kresmesec, moj prvi učitelj Šenbrun, moji strici Štuparji... dolga, dolga vrsta! Pa že takrat in danes še bolj: skoro vsi ti možje, ki so čakali ustanovitve Sokola v mojem rojstnem kraju, so stopili v sokolske vrste; danes pa je večina gasilcev Sokolov in večina Sokolov gasilcev. Tako, mislim, je tudi drugod po naši domovini, a še bolj je ta skupnost izražena v bratskem vzajemnem sodelovanju v Češkoslovaški republiki.

Tu in tam poznam činitelje v eni in drugi organizaciji, ki se uspešno aktivno udeležujejo dela v Sokolstvu in gasilstvu kot preizkušeni organizatorji ali kot izvežbani upravni in tehniški organi.

Čeprav sem z vso dušo v vrstah jugoslovanskega Sokolstva, njega vdani služabnik in delavec do skrajnih mej fizične možnosti, prežet s sokolskim duhom skozi in skoz, vendar mislim, da je moja sodba svobodna vsake pretiranosti, objektivna in stvarna.

Nagibi, ki so dajali poedincem povod, da so začeli po vseh predelih naše domovine ustanavljati gasilna društva, so bili plemeniti in človekoljubni. Ne morem si misliti, da bi kdorkoli osnoval gasilno društvo iz kakšnega drugega vzroka. Kjer pa stoji morda še danes gasilno društvo izven temelja humanitete, tamkaj mu je podlaga šibka in obstanek negotov, začasen. Vsi vemo, kako žalostna je bila ona doba — ki je k sreči za nami — ko so v gasilstvo nerazsodni ljudje zanašali strankarsko politiko in hoteli celó bratoljubje opredeliti po politični pripadnosti.

Delo gasilca bi pa ne moglo biti uspešno in v občo korist, ako bi v njegovem srcu ne živelo veliko načelo sokolskega bratstva. Ne trdim, da je tako zavestno povsod in pri vsakem gasilcu; toda vsak, ki je s polno vnemo in z zgledno zvestobo v vsakem primeru v službi gasilske organizacije, je obenem vsaj podzvestno v službi krasnega in vzvišenega načela sokolskega bratstva.

Gasilec ne vpraša, čigava je hiša, ki jo ližejo uničujoči plameni; strašno lice grozeče nesreče, pa naj ta nesreča preti ugonobiti blaginjo in imetje kogarkoli in kadarkoli, mu je edini poziv, da razvije z vso močjo svojo reševalno aktivnost in nehotoma, toda s svojim delom posvedoči globino in iskrenost svojega bratskega sočuvstvovanja, premnogokrat v opasnosti za lastno zdravje in življenje.

Najpopolnejše gasilno orodje bi ne koristilo in ne pomagalo nič in nikomur, ako bi z njim ne ravnale vešče roke, ki jih vodi in jim uravnava gibe in prijeme hladna preudarnost, pokoravajoča se bratsko čutečemu srcu, iz katerega prihaja glas povelja: Pomagaj in rešuj! Nesreča preti tvojemu bratu!

V češkoslovaškem gasilstvu je ta idejna skupnost s Sokolstvom posebno jasno izražena v prostih vajah, ki kažejo spretnost in gibčnost gasilcev in ki imajo za smoter vežbanje in gojitev vseh onih duševnih zmognosti in vrlin, ki jih gasilec potrebuje pri izvrševanju svojega poklica: poguma, odločnosti, presoje, uvidevnosti, treznosti, smotrenosti in smelosti.

In ali ni z bistvom gasilske organizacije enako kakor z načelom sokolskega bratstva tesno spojeno sokolsko geslo: Ne koristi — ne slave!? Kjer je ukoreninjeno čuvstvo bratstva, tamkaj je vir vseh drugih kreposti plemenito čutečega in stvarno presojaajočega moža.

Mi Sokoli se iskreno veselimo napredka in razvoja gasilstva v naši državi in želimo kongresu popolnega uspeha. V gasilskih vrstah je mnogo naših bratov. Pozdravljamo jih in pozivamo, naj tudi tukaj skrbno gojé plemenito cvetje sokolskega bratstva! Naši gasilci so čvrsto in uspešno na delu za uresničenje idealov slovanske realne vzajemnosti. Pozdravljamo to nacionalno delo, ker vidimo v tem izdatno podporo svojemu slovanskemu mišljenju in ker nam je dobro došlo vsako sotrudištvo v tem prizadevanju! S sistematično telesno vzgojo, ki jo gojimo v sokolskih društvih, hočemo zagotoviti in utrditi gasilcem poglavitno osnovo uspešnemu delu: zdravje! Pozdravljeni pri tem delu, ki mu je smoter podvig največjega narodnega kapitala!

Bratje gasilci, evo vam bratske roke v pozdrav in v poziv k skupnemu delu! Sokolski vam — Zdravo!

E. Gangl,

I. zam. starostę Saveza
Sokola kraljevine Jugoslavije.

**Za plug, tovariš, haj na delo,
ne plaši se težav, ne stoj!
Zorali bomo puščo celo,
le vsak daruje trud naj svoj!**

Dani slavenskog vatrogastva.

(1.—4. augusta 1930. u Ljubljani.)

Trublje pokličí zovu
dijem slavenskih polja
put nas do braće vodi,
snažna je naša volja.
Srca kucaju... Tuj smo,
lome se klicaji zrakom,
prše zastave naše
o vjetriću lakom.

Jednoj smo misli lijepoj
odavna služili,
sad smo u jednom kolu
ruke si pružili,
mi na ljubavi bližnjeg
uvijek borci prvi,
sinovi jedne majke,
braća iste krvi.
Mi — što štitimo svuda
ljudski znoj i muku,
kuće, kolibe bijele —
djela žuljavih ruku.
Razvismo barjak jedan
pod njim koračamo,
na bratsvu i ljubavi
redove jačamo.
Med nama vlada sloga
nema spora ni jaza,
naš cilj je uvijek isti,
ista je naša staza —

*

Naša je slava danas,
zanos je sveti prati,
vila Slavenstva hrlí
stijege nam suncem zlati!

Bogumil Toni.

**Le sem, pod to zastavo,
in vzkliknimo, rekoč:
Vse v čast Bogu in slavo
in narodu v pomoč!**

0 zavarovanju.

Posamezna poročila v dnevnem časopisju o požarih in opozoritev na velike škode, ki niso krite z zavarovalnino, dajo pač vsakemu misliti in dobro bi bilo, da se zato zanimajo predvsem gasilna društva in oblasti. Nam gasilcem, ki smo dali vsemu našemu delu z besedami: »Pomoč vsakemu in povsod«, pač najlepši smoter, ne more biti vseeno, če nesrečnež, ki pogori, ni dovolj zavarovan. Vsak požar se bo najbolj omilil, ako je nesrečnež dovolj zavarovan in ne kakor nas izkušnje uče, nič ali pa le za malenkostno svoto, ki mu niti oddaleka ne more kriti nastale škode. Iz tega vzroka je dolžnost vseh gasilcev, da opozorimo ljudstvo vsikdar in povsod na korist zavarovanja. Oni malenkostni prispevki, ki jih res včasih težko utrpimo, so v slučaju nesreče marsikateremu nesrečnežu pravi blagoslov in posušijo marsikatero solzo. Opozorite pa ljudi, da zavarujejo ne le stavbe, temveč tudi nepremičnine, poljske pridelke, pohištvo, orodje itd.

Ivan Rakose
prisednik

Fran Pristovsek
tajnik in blagajnik

Vezar Geza
prisednik

Jernej Vengust
I. podstarosta

Josip Turk
starosta

Ljudevit Musek
II. podstarosta

Nekaj črtic o razvoju sedanje J.G.Z. v Ljubljani od staroste 6. maja 1888. do 1. avgusta 1930.

Zbral Zdravko Mikuš, šolski upravitelj na Brezovici.

Ustanovitelj prve Gasilske zveze v Ljubljani je bil ustanovitelj in načelnik ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva, hišni posestnik in mešan ljubljanski, gosp. Fran Doberlet, rojen leta 1832. v Trnovem v Ljubljani, umrl 5. maja 1916. istotam.

Bistre glave, čebelične pridnosti mora biti vsak organizator, imeti pa mora tudi ljubezen do domovine in do svojega bližnjega ter jekleno voljo, če hoče doseči svoj smoter... Tak moč je bil Fr. Doberlet.

Šele ko je preštudiral ustroj gasilstva v Gradcu, na Dunaju in po drugih mestih, je ustanovil na podlagi gasilskega zakona iz leta 1785. prvo gasilno društvo v Ljubljani. Videč, da to dobro uspeva, je pomagal ustanavljati še druga gasilna društva po domovini.

Mož je pa kmalu uvidel, da morajo dobiti društva enotno vodstvo, zakaj eno društvo ni imelo imenika članov, drugo ne »Blagajniške knjige«, tretje je bilo brez »Sejnega zapisnika« itd. Skoro vsako društvo je imelo to ali drugo pogoško.

Leta 1888. je bilo v bivši Kranjski že 46 gasilnih društev. 6. maja t. l. se mu je posrečilo, da je združil 26. društev v Zvezo. Ta je zaukazala, da mora imeti vsako gasilno društvo naslednje spise: 1. Glavno knjigo. 2. Službeni zapisnik. 3. Društveni inventar. 4. Blagajniško knjigo. 5. Društveno kroniko in 6. Sejni zapisnik — novost, ki je še danes po tolikih letih veles potrebna!

V prvi zvezni odbor so bili izvoljeni 21. avgusta 1898. naslednji vneti gasilci: predsednik † Fr. Doberlet, Ljubljana; namestnik † Achtschin, Ljubljana; odborniki: † Rüting, Ljubljana; † L. Štricelj, Ljubljana; † Fr. Ks. Trošt, ves čas zvezni tajnik. Ig. Studenc; † Guštin, Metlika; † Fajdiga, Kamnik; † Papler, Borovnica; † M. Petrič, Postojna in Juvančič.

Iz naslednje statistike razvidimo, kako se je Zveza lepo razvijala pod vodstvom imenovanih mož:

L. 1896. je imela	67 gas. društev,
„ 1897. „ „	84 „ „
„ 1898. „ „	92 „ „
„ 1901. „ „	106 „ „
„ 1902. „ „	123 „ „

V tem letu se je naštelo na Kranjskem 4352 izvršujočih in 1547 podpornih članov s 542 lestvami, 5 drsalnimi in 3 skakalnimi prti s 25 domobrambnimi napravami, 2 parnima brizgalnima, s 194 brizgalnima s sesali, 46 brizgalnami brez sesal, 136 malimi in ročnimi brizgalnami, z 10 ekstinktorji, 154 hidranti, 32.668 m konopnih cevi, 104 vozovi za cevi, 40 vozovi za moštvo s 14 lekarnami, z 1 nosilom na kolesih in z 10 prostimi nosili.

Že te številke dovolj jasno govore, kaj pomeni gasilstvo za prebivalstvo v obče, predvsem pa za beato s posidente s. Številke iz leta 1930. pa naravnost kriče: da je gasilstvo postalo velevažen faktor.

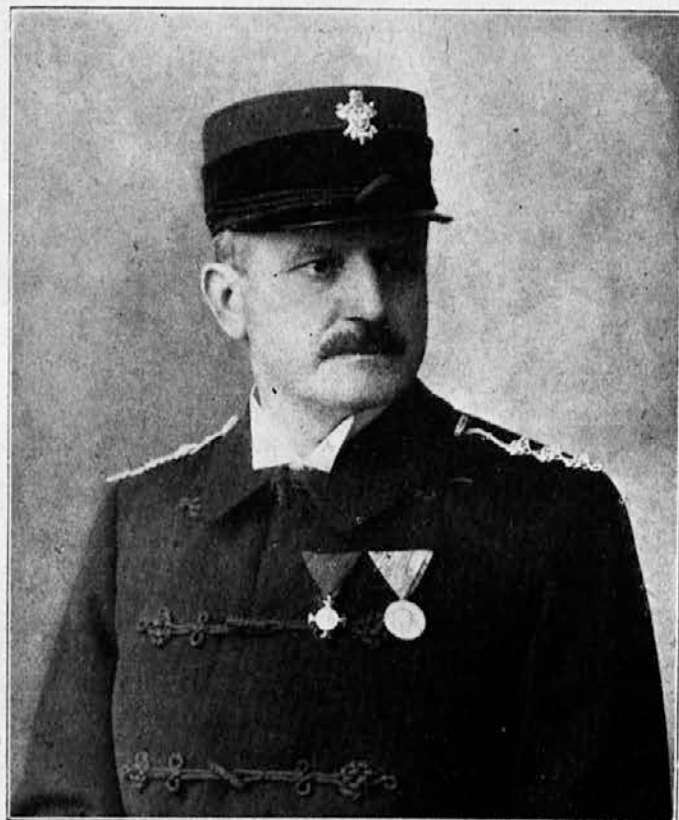
L. 1903. je štela Zveza 128 pr. gas. dr.

„ 1904. „ „	129 „ „	
„ 1905. „ „	132 „ „	
„ 1906. „ „	138 „ „	
„ 1907. „ „	143 „ „	
„ 1908. „ „	145 „ „	s 4525 red. člani
„ 1909. „ „	164 „ „	„ 4990 „ „
„ 1910. „ „	166 „ „	„ 5124 „ „
„ 1912. „ „	176 „ „	„ 5576 „ „
„ 1913. „ „	185 „ „	„ 5941 „ „

Leta 1973. se je razcepila stara »Slovenska deželna zveza prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« z

načelnikom † Fr. Doberletom, namestnikom † M. Petričem in odborniki: † Fr. Barle, Ljubljana; † Vinko Ogorelec st., Škofljica, Janko Toman, Moravče in † Iv. Debeljak, Škofja Loka ter namestniki odbora: Ivan Rus, Bled, Fran Lajovic, Litija in † Karol Mayer, Vrhnika — še v »Kranjsko deželno gasilsko zvezo« — predsednik tov. Anton Belec, posestnik, župan itd. v St. Vidu nad Ljubljano; podpredsednik Andrej Mejač. Komenda, zastopnik deželnega odbora dr. Vladislav Pegan, Ljubljana; tajnik † Fr. Lavtižar, Ljubljana ter odborniki: Jakob Jan. Gorje; Fr. Juvan, Gameljne; Ivan Rakoše, Straža; Fr. Perovšek, Sv. Gregor; Jakob Marolt, Žerovnica pri Rakeku; † Fr. Tršar, Vrhnika ter je štela septembra 1913. — 87 gasilnih društev, stara Zveza pa je štela koncem 1913. še 95 društev s 3094 rednimi člani v 12 župah.

Ker se je sredi junija 1913. odpovedal predsedstvu stare Zveze Fr. Doberlet, je bil izvoljen na občnem zboru 28. septembra 1913. zveznim predsednikom naš današnji starosta tov. Josip Turk, posestnik in deželni

ANTON BELEC, predsednik Dež. gas. zveze.

poslanec mesta Ljubljane, njegovim namestnikom pa † Fran Barle, magistrani ravnatelj, Ljubljana.

Ni namen tega članka, obujati neprijetne spomine na dobo razcepljenja, temveč le poudariti nje posledice. Kakor se reka v soteski ne more razširiti, temveč se, zapustivši oviro, razcepi v rokave, ki se, okrepljeni po dotokih, zopet morajo združiti, ob skupnem nagnenju proti morju, v mogočen veletok, tako se je razcepila stara gasilska zveza, stisnjena v sotesko, ob novih razmerah v dve zvezi. Tudi ti dve sta se tekom petih let, zlasti pa po vojni okrepili po novih dotokih (društvih) in sta se morali, ob vodstvu mož z istim ciljem in geslom: »Bogu v čast, bližnjemu na pomoč!« združiti prej ali slej v močen veletok (zvezo), ki hiti proti morju Ljubezni — ljubezni do bližnjega... To se je zgodilo 15. decembra 1918.

Ta dan pa se nista združili le obe kranjski gasilski zvezi, temveč vse gasilstvo, ki je spadalo pod narodno vlado v Ljubljani. Pridružila se jima je tudi Zveza slovenskih prostovoljnih požarnih bramb za Spodnje Štajersko s 63 društvi ter društva iz Korotana. — Tako je štela nova zveza, ki se imenuje na predlog † tov. Fran Barleta — »Jugoslovanska gasilska zveza« — 17 žup z 239 gasilnimi društvi in 8365 rednimi člani.

Na prvem občnem zboru nove zveze je bil izvoljen soglasno za starosta Fr. Barle iz Ljubljane, za I. podstarosta dr. Rihard Bergman, zdravnik iz Žalca, († 24. maja 1926.), za II. podstarosta Josip Turk, sedanji starosta. Odbornikom so bili izvoljeni: Janko Hojan, magistratni uradnik iz Ljubljane, Juvan Franc, posestnik z Gamelj, † Koleča Ivan, uradnik, Ljubljana, Kramer Ivan, šolski upravitelj, Škofja Loka; Merhar Ignacij, posestnik, Dolenja vas pri Ribnici; Pristovšek Franc, šolski upravitelj, Ljubljana; Rakoše Franc, trgovec, Gor. Straža in Slapšak Julij, šolski upravitelj, Ljubljana.

Zvezo slovenskih gasilnih društev za Spodnje Štajersko je ustanovil tov. Josip Širca. Ta zveza je prva uvedla tov. Ign. Merharja slovenski Vežbovnik in je do preobrata (l. 1918.) poslovenila nad 70 društev. Leta 1914. je imela naslednje vodstvo: Načelnik dr. R. Bergman, podnačelnik Edvard Kupec, veleposestnik v Žalcu, tajnik Fr. Pristovšek, učitelj v Žalcu, blagajnik Miroslav Košir, zasebnik v Žalcu.

Ustanovitelj 14 gasilnih društev na Murskem polju je bil tov. Ivan Kukovec, okrajni načelnik v Ljutomeru.

JURIJ SLAPŠAK.

meru († 2. maja 1908.). Danes šteje ljutomerska župa pod župnim načelnikom Jakobom Stuhcem — 22 društev.

Jugoslovanska skupščina je štela na dan skupščine 15. junija 1930. — 675 gasilnih društev, razdeljenih na 37 žup z nad 20.000 rednimi člani. Zadnje leto so vstopila v našo Zvezo tudi prostovoljna gasilna društva Maribor, Celje in Ptuj, kar jim je v čast. Sameva pa še 15 kočevskih društev in nekaj v Prekmurju.

Sedanja uprava JGZ je sledeča:

I. Starešinstvo:

Turk Josip, Ljubljana, starosta.

Vengust Jernej, uradnik, Celje, I. podstarosta.

Musek Ljudevit, šolski upravitelj, Št. Vid pri Ptuj,

II. podstarosta.

Pristovšek Franc, Ljubljana, tajnik in blagajnik.

Breskvar Ivan, obrtnik, Ljubljana, blagajnikov namestnik.

Mikuž Zdravko, šolski upravitelj, Brezovica, tajnikov namestnik.

Rakoše Ivan, Gor. Straža, prisednik.

Vezer Geza, Martjanci, prisednik.

II. Odbor:

a) zvezno starešinstvo,

b) vsi župni načelniki ali njih namestniki.

Razen treh pregledovalcev računov ima zveza še več odsekov: Razsodišče (3 člane), Tehnični odsek (11 članov), Literarni odsek (6 članov), Odsek za upravo Samopomoči (6 članov), Odsek za zgradbo gasilskega zdravstvenega doma v Rogaški Slatini (4 člane) in Kongresni odbor, ki je imel s svojimi 12 pododseki in Tehničnim odsekom zlasti v tekočem letu obilo dela, da se izvrši vseslovanski gasilski kongres v dneh od 1. do 4. avgusta 1930. čim sijajnejše. Upanje je, da se to posreči agilnemu predsedniku kongresnega odbora in župnemu načelniku tov. Rihardu Engelsbergerju, ki ga tudi starešinstvo, predvsem tov. starosta Josip Turk vneto podpirajo.

B.

Kdor živi z odprtimi očmi in ušesi, vidi in sliši, kako nestanovitni so obstoj posameznih društev in zvez vsepovsod po svetu. Le društva, ustanovljena na trdnem, zdravem temelju, ki streme za vzvišenimi principi, imajo pogoj za obstanek. Taka so gasilska društva in njih zveza, zakaj geslo: Bogu v čast, bližnjemu v pomoč! — družji v skupno delovanje: može in fante, žene in dekleta, brez razlike stanu, vere in narodnosti, prav vsa dobra in poštena sreča. Jasen dokaz naša JGZ, ki od leta 1888. do danes — to je celih 42 let ni samo obstala, temveč se je tudi razvila do današnje višine in veljave. Vzroki: 1. zdrav temelj (princip), 2. voditelji: najboljši možje, 3. pouk. Že ustanovitelj našega gasilstva Fr. Doberlet je skrbel, da gasilna društva niso samo nabirala članov in kupovala brizgaln, temveč je skrbel kakor njegovi nasledniki za pouk članstva, zato je že leta 1899. sestavil vsled njegove volje tov. A. C. Achtschin v nemškem jeziku »Vežbovnik«, a tov. Nace Merhar nekaj pozneje kot navdušen narodnjak slovenski »Vežbovnik«. Fr. Ks. Trošt je izdal »Službeni red«, Fr. Barle pa »Poslovnik s prostimi in redovnimi vajami. Vaje z orodjem in nauk o znamenjih«. Najboljši učitelj in voditelj gasilcem pa je že nad 30 let (od 6. februarja 1897!) časopis »Gasilec«, ki je objavljial vsa nova pravila, vaje, predpise, prinašal neštete članke, kako se vedi gasilec v vseh primerih, zlasti ob požaru. opisaval je nova gasilna orodja in brizgalne, prinašal razna poročila društev itd. Največ poučnih člankov so napisali za »Gasilec« tov. Fr. Ks. Trošt, † L. Štricelj ml., Fr. Barle, Janko Hojan, L. Musek, Furlan, Lesar i. dr.

»Gasilec« je izdajal do leta 1912. Fr. Ks. Trošt, od 22. avgusta 1912. do 23. maja 1928. Fr. Barle, od tedaj pa ga urejuje tov. L. Musek. Tuda Kranjska deželna gasilska zveza je izdajala svoj gasilski časopis »Gasilski vestnik«, in sicer 3 cele letnike od leta 1913.

Leta 1900. so izšla Pravila zveze slovanskih gasilnih društev. Do leta 1904. je bila naša zveza včlanjena v nemško državno gasilsko zvezo na Dunaju. Na občnem zboru v Postojni pa se je sklenilo na predlog tov. Fr. Barleta, da se vpiše v »Zvezo slovanskih gasilnih društev«, torej je že nad četrto stoletja članica iste in se vrši zato letos tudi vseslovanski gasilski kongres v Ljubljani.

Zveza pa ni samo učila, ampak je tudi skrbela za stare in onemogle gasilce. Že leta 1900. je objavila »Pravila podporne zaloge«, leta 1908. so se sprejela določila ustanove za onemogle gasilce, oziroma njih vdove in sirote, ki še danes deluje in brisala že neštetim prizadetim solzé. Leta 1909. je Zveza zavarovala vse delovne člane, pa žal brez uspeha.

Od leta 1926. obstoja »Samopomoč«, ki pošlje svojcem umrlega gasilca tolikokrat po 1 Din, kolikor je gasilcev zavarovanih. Deluje še skromno, kakor je pač vsak začetek, upamo pa, da se bo okrepila, saj niso še izmrli vsi pravi tovariši in mecenji.

Po vojni delujemo že več let na to, da se ustanovi gasilska zavarovalnica, ki bi prinašala gasilstvu veliko korist, žal manjka še potrebnega kapitala.

Važna publikacija JGZ je tudi »Gasilski koledarček«, ki je izšel prvič za leto 1908. do 1914., po vojni pa izhaja od leta 1924., skupaj 14 letnikov. Ta prinaša razven poučnih stvari, gasilske igrice, ki prinesejo v blagajne pridnih društev marsikak dinarček.

Zanimivo je, da so pričeli snovati leta 1908. tudi ženske odseke, ki pa niso obstali, ker se ni žensk pritegnilo k požarom kot donašalk vode ali kot brizgalničark kakor so to storili bratje Čehi in Moravci. Zamujeno se da še vedno popraviti.

Iz navedenega se razvidi, da JGZ ni samo potreben, ampak tudi vredna, da živi, napreduje in cvete, zato: Vivat, crescat, floreat!

**Ljubezen, bratstvo mi gojimo,
vsem srečo, spravo, mir želimo.**

Prezident T. G. Masaryk gasilec.

V dobrem spominu je še prvi obisk g. presidenta, ki ga je napravil leta 1921. prosti svoji rodni zemlji moravski in moravsko ljudstvo je navdušeno pozdravljalo prvega svojega predsednika in svojega osvoboditelja.

Došlo je tudi mnogoštevilno gasilstvo in ni je bilo vasice, da bi ne pozdravljala svojega predsednika in velikega prijatelja gasilstva.

President kot preprost mož se je zanimal mnogo za delo gasilskih organizacij, za delo posameznih članov in članic ter si s svojim nagovorom na gasilstvo v Brnu pridobil srca gasilcev vseh narodov.

S preprostimi in srčnimi besedami je rekel: »Dobro poznam Vaše tiho in pridno delo in bodite še naprej tako pridni ter bodite prepričani, da znam jaz Vaše delo ceniti! Vse, kar govorim jaz o ljubezni in o žrtvah do bližnjega, to storite Vi gasilci z dejstvi. Vi žrtvujete za Vaše ideje in za blagor ljudstva Vaše življenje.«

Predsednik češkoslovenske republike T. G. MASARYK zapušča l. 1928. ob priliki Vseslovanskega gasilskega zleta v Pragi stadion, kjer je prisostvoval nastopom gasilstva.

Takšne besede je treba danes javno pribiti, posebno sedaj, ko vse hrepeni po sebičnosti in so redke vrste, ki pravilno pojmi gasilsko delo. Take besede so nam gasilec v spodbudo k nadaljnjemu požrtvovalnemu delu.

B. Št. — Lj. M.

SEIDL,
predsednik Vseslovanskega gasilskega saveza.

MAHAČEK,
tajnik Vseslovanskega saveza.

K velikosti Slovanstva.

V posvátné chvíli, kdy řády dobrovolného hasičstva všech slovanských států, věrní tradici o velikosti a moci Slovanstva plnicího u vzájemné svornosti své poslání, shromažďují se na památném sjezdu v bílé Lublani, aby manifestovaly mohutnosti organizace zrozené z ideí lidskosti a lásky k bližnímu, vyvíjí se program Sdružení slovanského hasičstva, program hasičstva všech slovanských národů:

Byti bezpečnou ochranou i obranou majetku občanstva před nebezpečími živelnými i jinými pohromami, - Byti spolehlivou ochranou zdraví i života bližních při nehodách, - Byti šířitelem vzdělání a práce kulturní v lidu, - Byti klastelem uvědomění vlasteneckého a bratrské vzájemnosti mezi všemi národy slovanskými.

Mohutnost slovanských organizací hasičských, jejich základem jest čistá láska k bližnímu, láska k lidu, jejíž průvodcem jest společná, dobrovolně přijatá, vrnešená, nezištná a dobročinná povinnost pomáhati ohroženým a cílem hájení a zvýšení blahobytu hospodářského vlastních států: jest triumfem Slovanstva, jeho pychou i jeho slávou.

Chceme býti a růstati pevní v činnosti a nezdolní v přesvědčení, abychom zabezpečili hospodářsky své státy před ztrátami, působenými živelnými pohromami i jinými majetek. Občany ohrožujícími neštěstími, chceme býti a růstati vytrvalými v utužování opravdové bratrské vzájemnosti a společného čtení mezi všemi příslušníky národů slovanských. Chceme trvalou slávu veliké a vrnešené Slávy!

Dne 4. srpna 1930.

J. H. H. H., staršina Sdružení slovanského hasičstva.

Hlavní dny sjezdové v Lublani mají sloužiti všem slovanským hasičům jako v jedinou slovanskou rodinu, která by ukázala pokrok a vyspělost naší organizace, a právě účastnoství nás Čechoslováků při tomto slavném okamžiku bude nejvýmluvnějším projevem opravdové lásky a oddanosti naší k milým přátelům Slovincům a všem bratrům jihoslovanským vůbec.

Bud' nádrava, Ty bílá Lublani slovanská! K Tobě dnes upíná se touha naše i mysl. Bud' nádrav i Ty, drahý nám lide jihoslovanský a křepká, bratrská družina hasičská! Nechat sjezd náš jest mexnikem nové doby, nových dnů čáského rozkvětu a postupu, plodné práce a slavných úspěchů ke radu a blahu lidu jihoslovanského.

23. června 1930.

Josef Macháček

60letnica ljubljanskega gasilnega in reševalnega društva.

I.

1809.—1870.:

Ogenj je od nekaj delal meščanom in kmetu velike preglavice. Ne le imetje posameznikovo, vasi, mest je uničil, zahteval je tudi nebroj človeških žrtev. Zaradi tega pa je človek že od pamtiveka delal na to, da se zmanjšajo požari. Ker pa posamezniku ni bilo mogoče bogve koliko storiti v zmanjšanje in preprečenje požarov, se je jelo misliti na skupno od pomoč, na organizacijo gasilstva. Občinski zastopi, predvsem pa oblasti, so že v srednjem veku jele izdajati naredbe, kdo in kako naj deluje pri nastalem požaru.

Avstrijci so bili med prvimi, ki so začeli z urejevanjem gašenja in reševanja. Cesar Rudolf I. je izdal leta 1278. prvi gasilni red, najbrže vsled velikanskega požara na Dunaju leta 1276., ki je uničil skoro vse mesto. Ta gasilni red je bil veljaven do leta 1534., tega leta pa je izšel nov gasilni red specialno za mesto Dunaj in v tem je že govora o ročnih brizgalnah. Leta 1546. je izšel naslednji gasilni red, za tem oni iz leta 1678., potem 1688., najobširnejši gasilni red pa je izšel za cesarice Marije Terezije leta 1759.

Dunaju so sledila v preprečanje požarov druga mesta, izdajala so gasilne in požarne rede in sredi devetnajstega stoletja so imela skoro vsa večja avstrijska mesta svoje gasilne in požarne rede.

Na bivšem Kranjskem je izšel prvi gasilni red leta 1785. Ta gasilni red je pisan še v stari slovenščini.

Leta 1831. se je pričelo z ustanavljanjem požarnih bramb. Tobačna tovarna v Schwazu na Tirolskem je bila prva, ki je ustanovila požarno brambo, in sicer tovarniško požarno brambo. Do leta 1851. ni sledil nihče zgledu Tirolcev, tega l. pa se je v Reichstadt na Češkem ustanovila prva prostovoljna požarna

bramba, takozvana »Prostovoljna meščanska bramba«. Naslednjo požarno brambo so ustanovili Gradčani, in sicer leta 1853. Do leta 1860. je bilo v Avstriji le pet požarnih bramb, leta 1870. pa že 381. Od tega leta so rasla gasilna društva, kakor gobe po dežju in leta 1880. je bilo že 1963. leta 1890. — 5077, leta 1900. — 9024 požarnih bramb na ozemlju bivše Avstro-Ogrske monarhije. Kranjska vojvodina je imela že leta 1910. — 192 gasilnih društev s 6000 člani.

Ljubljana je od nekaj konkurirala z drugimi mesti glede napredka, zlasti na gasilskem polju. Največ pa so jo k temu dovedli veliki požari, ki so uničili cele dele mesta in napravljali ogromno škodo meščanom, in pa francoska doba. Do leta 1809., torej do francoske dobe, je mestna občina skrbela za gasilske posle, žrtvovala je v to svrhu vsako leto 575 gld. Kranjski stanovci so k tej vsoti prispevali po 250 gld. na leto, mestna občina je iz svoje blagajne plačevala po 250 gld., ostalo pa se je pokrilo iz pristojbin, katere so plačevali na

novu sprejeti meščani. Francoska vlada je pritisnila na mestno občino, da bolj skrbi za požarno varnost in res je morala leta 1812., 1813. in 1814. izdati za požarne namene po 1200 gld., kar je bila za takratne čase velika vsota.

Dne 15. julija 1814. je zaukazal generalni guverner s posebnim razpisom, da se v Ljubljani kraju in razmeham primerno uredi požarna policija in gasilni posel vobče. Po tem razpisu je morala posebna komisija »od kosa do kosa«, kakor pravi razpis, pregledati vse mestno gasilno orodje. Oblast sta zastopala policijsko in stavbeno ravnateljstvo, mesto župan ljubljanski, kot strokovnjaki pa so prisostvovali zvonar Samassa, en tesar in en kolar. V tem razpisu je nadalje naročeno mestni občini, da nemudoma poroča generalnemu guvernerju, koliko je dimnikarjev, koliko dimnikarskih pomočnikov in koliko vajencev v mestu, kako je razdeljen dim-

nikarski posel, kako se ometa in je-li dovolj dimnikarjev v mestu. Obenem, pravi dalje razpis, je poročati, koliko je v mestu zidarjev in tesarjev, koliko pomočnikov in vajencev.

Mestni magistrat je po vsestranskem poizvedovanju poročal generalnemu guvernerju, da sta v Ljubljani dva dimnikarja, in sicer Ana Kos in Alojzija Rieger. Dimnikarske posle Ane Kos vodi njen sin z dvema pomočnikoma in dvema vajencema, one Alojzije Riegerjeve pa njen pastorek Ignacij Rieger s tremi pomočniki in dvema vajencema. Po mnenju magistrata sta dva dimnikarja popolnoma zadoščala. Ometa se pozimi trikrat, poleti dvakrat; tam, kjer se veliko kuri, po potrebi. Zidarski mojster je le eden, in sicer Ignacij Progar, ki pa vsled razpustitve zadrug po francoski oblasti nima ne polirjev, ne pomočnikov, ne vajencev. Polirjev, zidarjev in zidarskih vajencev je več, ki pa delajo na svojo pest. Tesarska mojstra sta dva, ki se jima godi ravno tako, kakor zidarjem. Nadalje poroča mestni magistrat generalnemu guvernerju, da je komisija, ki se je vršila dne 12. avg., dognala, da je gasilno orodje brez izjeme v slabem stanju, in prosi, da se po-

soda za vodo, ki je v oskrbi dimnikarja Riegerja, pošlje v popravilo, da se požarne lestve, požarne kljuge in strešni mački izroče tesarju Koširju v popravilo, da se obe brizgalni iz požarnega orodišča pri Sv. Jakobu izročita zvonarju Samassi v popravilo, da se nabavi sedem novih ponev za smolo, ker so se stare izgubile pri slavnosti sklepanja miru s Francozi, da se za vsako požarno orodišče naroči po en sod za vodo, da se za vsako orodišče naroči ena smolena baklja in tri do štiri ročne svetiljke, da bi bilo treba naročiti vsaj eno veliko vozno brizgalno, da se naroči tristo golid, da so se odstranile občinske deske in sodi, ki so se valjali v šestem orodišču v Krakovem, da so se požarne lestve in požarne kljuge v petem orodišču obesile na kapucinski obvrtni zid, da se posušene angleške cevi namočijo, namažejo in preizkusijo, da se gasilno orodje iz drugega orodišča

JOSIP TURK

starosta J. G. Z. in načelnik prost. gas. in reš. društva Ljubljana.

znosi v obokani prostor na magistratu, kjer je bilo pred prihodom Francozov v naše kraje, da se požarne lestve in kljube v prvem orodišču pri Sv. Jakobu iz malega in skritega dvorišča znosijo na zid med cerkvijo in »Reduto«, da so Francozi polomili brizgalno v tem orodišču in da je poprava stala 11525 gld. Naprava vsega tega bi stala 2697 gld. Generalni guverner je mestni občini na to poročilo naročil, da takoj naroči vse navedeno orodje, razen velike vozne brizgalne, ker je predraga in ker je Samassa kot ponudnik ravno v tem času umrl.

Ljubljana je imela v tej dobi namreč šest požarnih orodišč, in sicer je bilo prvo orodišče pri Sv. Jakobu drugo na Mestnem trgu, tretje na Poljanskem pred-

globo treh goldinarjev, da se pri tretjem pregrešku odslovita.

Čuvaja na gradu sta morala poznati krajevne razmere, razdelitev mesta: v mestu, predmestja in okolico. V mesto so takrat spadale hiše od Samassove tovarne do sedanjega Jubilejnega mostu, k predmestju vasi Trnovo in Krakovo, predmestje Gradišče, Poljane, Št. Petersko predmestje, Karlovske predmestje, frančiškani in kapucini, k okolici pa vasi Glince, Vič, Spodnja in Zgornja Šiška, okolica sv. Krištofa, Selo in hiše onstran Gruberjevega kanala.

Čuvaj na gradu je dajal v slučaju ognja znamenja s strelom iz francoskih topov, in sicer za ogenj v mestu s tremi streli, v predmestju z dvema streloma in v oko-

Dr. MAVRICIJ RUS,
mestni fizik, predsednik zdravniške zbornice in gasilski zdravnik, član ljubljanskega gas. društva, predsednik zdravstvenega odseka K. o. J. G. Z.

mestju, četrto na Sv. Petra predmestju, peto na Kapucinskem trgu in šesto orodišče v Krakovskem predmestju. Orodja so bila poverjena posameznim nadzornikom, ki pa so gasilno orodje posojali na svoje pest drugim meščanom in mestni magistrat je vsled tega strogo zaukazal, da je orodje uporabljati le v gasilne svrhe, ker ima občina z vzdrževanjem orodja ogromne stroške. Nadzorniki od tega časa dalje niso več posojali gasilnega orodja, marveč so odpirali orodišča le tedaj, če je čuvaj na gradu s strelom naznanil ogenj, ali če so magistratni organi nadzirali orodišča.

Ogenj sta naznanjala dva čuvaja na gradu in generalni guverner je dne 24. decembra 1815. izdal na čuvaja na gradu odredbo, po kateri morata biti čuvaja oženjena, da imata še nadalje plačo, kakor jo je določila francoska oblast, t. j. 18642 gld. na leto, da se čuvaja pri prvem pregrešku pokličeata pred občinski svet na odgovor, da se pri drugem pregrešku kaznujeta z

Dr. MIHAEL OPEKA,
univerz. prof., stolni kanonik in gasilski kurat, član K. o. J. G. Z.

lici z enim strelom. Poleg streljanja je moral čuvaj na ono stran, kjer je gorelo izobesiti rdečo zastavo, ponoči luč, ter z rogom naznaniti vojaški straži na šolskem trgu v slovenskem in nemškem jeziku, kje gori. Na zvon v stolpu na gradu je zvonil plat zvona z udarci v večjih in manjših presledkih. Pospešeni udarci so pomenjali razširjanje, počasnejši pa pojemanje ognja.

Čuvaj je imel poleg pažnje na požar tudi dolžnost vsak dan trikrat zvoniti. Zjutraj je zvonil ob sedmih, zvečer pa ob enajstih. Da so meščani in oblasti bile prepričane, da čuvaj vrši svojo dolžnost, je moral za uro ponoviti vsak četrtturni udarec na zvon v grajskem stolpu. Poleg te stroge kontrole je moral čuvaj na gradu vsak dan poročati osebno od 11. do 12. ure dopoldne policijskemu ravnateljstvu o eventualnih dogodkih.

Da so meščani, mestna uprava in državne oblasti polagali na čuvaja na gradu veliko pozornost, je razvidno iz tega, da je leta 1815. čuvaj Punc dobil priznanje od najvišje deželne oblasti, ker je pravočasno na-

znanil ogenj in s tem preprečil velikansko škodo, ki bi bila gotovo nastala.

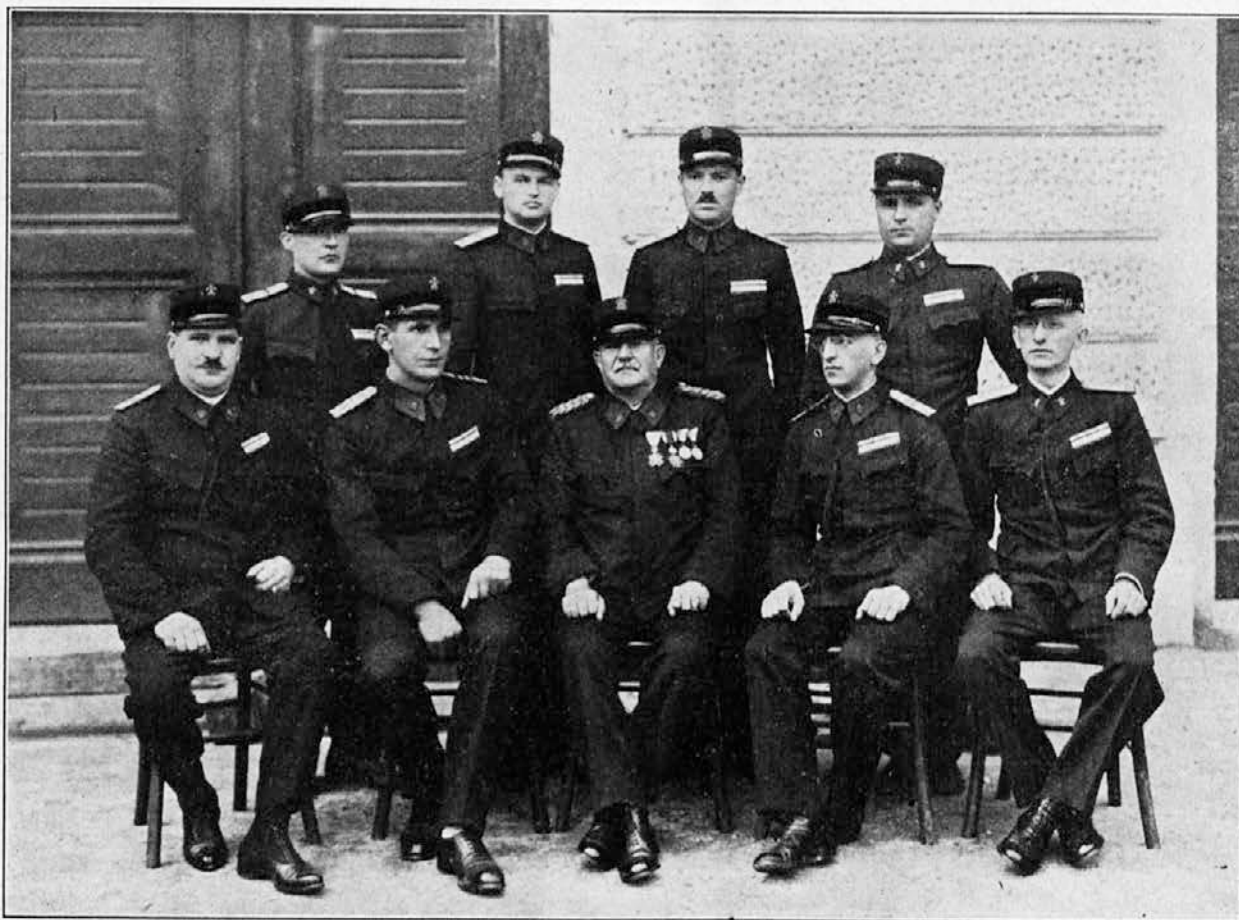
Leta 1819. je strela izprožila top na gradu; mestno prebivalstvo in vse oblasti so bile razburjene, ker niso mogle takoj poizvedeti kje gori, čuvaj pa je z največjim trdom dokazal, da ni streljal on in komaj se je izognil občutni kazni.

Gosposka pa se ni zanimala samo za čuvaja na gradu, zanimala se je tudi za hišne posestnike. Vsak hišni posestnik je moral imeti v svoji hiši primerno število gasilnega orodja in oblasti so se tu pa tam po komisijah prepričevale, jeli po hišah predpisano gasilno orodje in kjer ga ni bilo se je moralo takoj nabaviti. Najstrožja kontrola gasilnega orodja je bila leta 1819. in leta 1822. Vršile so se v teh letih v gledališču velike predstave. Komisija je pregledala, če je v gledališču dovolj gasilne priprave, prepričala pa se je, da je ni in

zneje le 271, in sicer za vsoto 171.475 gld. Mestna občina je zavarovala mestno hišo za 3000 gld., ostalih šest mestnih stavb pa za 12.450 gld.

Mestni magistrat se je tako od leta do leta s svojimi organi ukvarjal z gasilnim poslom in od leta do leta je napravljaj zdaj brizgalno, zdaj orodje, zdaj oro-dišče, napravljaj in popravljaj ni bilo konca in kraja, toda navzlic temu se je pokazalo pri vsakem ognju, da je orodje slabo, da mestni uslužbenci ne prihajajo pravočasno na pogorišče in da tudi obrtniki, kakor mizarji, tesarji, dimnikarji, ki so bili s posebnimi dekreti obvezani priti k vsakemu ognju, niso prihajali pravočasno.

Okoli leta 1861. se je jelo organizirati gasilstvo in tudi Ljubljana pri organizaciji ni zaostala. Magistratni svetnik Ivan Guttmann se je zavzel za gasilstvo in je uredil je kolikor se je pač dalo. Gasilno orodje se je od leta 1861. shranjevalo v štirih orodiščih, v Šolskem

Odbor Ljubljanskega prost. gas. in reševalnega društva ob proslavi 60 letnega društvenega obstoja.

zato odredila, da si mora ravnateljstvo nabaviti: štiri ročne brizgalne, eno večjo brizgalno, dva droga z mokrimi cunjami na koncu, dva z vodo napolnjena soda, dvajset golid, dva krampa, dve sekiri, eno lopato in dve gasilni kljuki.

Tudi glede zavarovanja proti ognju so oblasti storile kolikor so mogle. Leta 1824. je izšla naredba, ki je določala, da se, kakor po drugih mestih osnujejo zavarovalnice proti ognju. Okrožna oblast ljubljanska je na podlagi tega razdelila hišnim posestnikom pravila za prvo požarno zavarovalnico na Dunaju in jih pozvala naj se zavarujejo proti ognju. Med tem se je tudi v Trstu ustanovila zavarovalnica zoper elementarne ne-zgode, naslednje leto pa se je ustanovila tudi v Gradcu zavarovalnica za Štajersko in Ilirijo. Mestni magistrat posebno pa trgovec Benedikt Fleh sta propagirala za-varovanje, toda ljudje se niso mogli sprijazniti z novotarijo, akoravno je vseh petnajst okrajnih mojstrov prigovarjalo ljudi, da je zavarovanje velike važnosti za vsakega posestnika. Za zavarovanje se je izreklo tristo-dvanajst posestnikov, zavarovalo pa se jih je po-

drevoredu, v Gradišču, na Žabjaku in v Krakovem. Orodišča so bila poverjena mestnim uslužbencem: Vidcu, Lavrinu, Hudobivniku, Podkrajšku, pozneje pa Mandiču. Vsakemu poverjeniku je bil pridelen en magistratni sluga. Stavbni nadzornik Pollak je moral biti pri vsakem ognju, da je podpiral pri delu svetnika Guttmanna. Magistratni slugi so imeli mestni grb na pokrivalu, uradniki pa rdečo pentljo v gumbnici. Orodja se je nabavilo za največjo silo in koncem leta 1861. je bilo v vseh štirih orodiščih sedem brizgaln, petsto golid, trinajst voz za vodo, šestnajst lestev, 21 sekir, 14 svetiljk, 4 korci, 9 čebrov in 15 bakelj.

Leta 1863. je župan ljubljanski Miha Ambrož sam prevzel vodstvo gašenja, za svoja namestnika pa je določil magistratnega uradnika Jorasa in Hofbauerja, ki sta vsako soboto ob šestih popoldne menjala svoj posel. Župan Ambrož je določil za gašenje osem slug in devet mestnih delavcev in obenem je naročil desetim obrtnikom, da pošiljajo k ognju svoje pomočnike.

Navzlic temu, da so župani Ambrož, dr. Costa in dr. Josip Suppan storili kolikor so mogli, da bi se uredilo gašenje, so se pri vsakem ognju pokazali nedo-

statki. Sluge, delavci, pomočniki in uradniki so prepozno prihajali k ognju, orodje se je pri vsakem ognju polomilo in poizgubilo, skratka po vsakem ognju je šlo od ust do ust: sreča da ni bilo vetra.

Oblasti so vedno bolj in bolj uvidevale, da je gašenje treba poveriti discipliniranim organizacijam in mestni magistrat se je obrnil na telovadno društvo »Južni Sokol« in pa na nemški »Turnverein« z vprašanjem, ali ne bi prevzelo eno ali drugo teh društev gasilni posel v Ljubljani. Nemški Turnverein je v dolgovezni vlogi razložil magistratu, da gašenja ne prevzame, Južni Sokol pa je z vlogo z dne 1. oktobra 1863., katero so podpisali dr. Zupanc, Fran Ravnihar, Pavel Drahsler in Bernard Jentel, naznanil mestnemu magistratu, da Južni Sokol prevzame gasilni posel, ker ima sto članov, če se mu prepusti naprava gasilnega reda. Obljubil je, da bo častno izvrševal svoj posel in da takoj izvežba 30 do 40 Sokolov v gasilstvu.

Dr. Costa, poznejši župan je izdelal gasilni red in §§ 23. in 24. se glasita:

Politične razmere so hotele, da se ustanovi ljubljansko gasilno društvo na drugačni podlagi, kakor jo je zastopal Južni Sokol in župan dr. Josip Suppan je leta 1867. jel sklicevati za gasilstvo vnete meščane na posvetovanja in leta 1869. je prišlo do definitivnega sklepa in do izvolitve pripravljalnega odbora.

II.

1870. do 1930.

Prvi odbor ljubljanskega gasilnega društva, ki je prvič zboroval dne 30. marca 1870. je bil naslednji:

1. stotnik: Fran Doberlet,
2. stotnika namestnik: Ivan Janesch,
3. vodja plezalcev: Valentin Schäfer,
4. namestnik: Otiomar Balberg,
5. vodja brizgačev: Adolf Jaksche,
6. namestnik: Nikolaj Rudholzer,
7. vodja varuhov: Fran Ehrfeld,
8. namestnik: Jurij Krieger,
9. zaupniki: Albert Samassa, Jakob Witt, Josip Lölsdorf, Franc Fink.

Najstarejši člani prostov. gas. in reševalnega društva v Ljubljani. Vsi preko 50 let aktivni člani. Od leve proti desni: Ivan Perme, Franjo Medic, Josip Lapajner.

»Prostovoljna požarna bramba ljubljanskega telovadnega društva Južni Sokol se je izjavila, da hoče podpirati in popolniti mestno gasilstvo. Požarna bramba sestoji: a) iz članov omenjenega društva, ki so k brambi prostovoljno pristopili, b) iz pomožnega osebja katero brambi prideli društvo ali mestni magistrat v pomoč. Požarna bramba je podrejena mestnemu požarnemu ravnateljstvu, brambi pa poveljuje načelnik ali njegov namestnik, katere voli požarna bramba na eno leto. Člani prevzamejo dolžnost in načelniku obljubijo na roko, da hočejo izvrševati prevzeti posel, da hočejo priti k vsakemu požaru v mestu in da hočejo biti poslušni načelnikovemu poveljevanju. Člani požarne brambe nosijo bel trak na levi roki, načelnik pa bel trak čez prsa.

Ker stalni požarni delavci pri ognju navadno ne zadoščajo, je pozvati mestnemu magistratu vse roko-delce, tesarje, zidarje, kovače itd., da se pridružijo požarni brambi Južnega Sokola ali pa, da se predstavijo mestnemu požarnemu ravnateljstvu. Delavci nosijo rdeče kokarde, da se poznajo.

Prva požarna bramba ljubljanska se je potemtaka ustanovila že leta 1863. v Južnem Sokolu, toda razviti se ni mogla, kakor je želela sama in kakor je želelo ljubljansko prebivalstvo, ki je bilo na strani Južnega Sokola.

10. blagajnik in tajnik: Gabrijel Urbas,
11. brizgalni mojster: Albin Achtschin, Viljem Kos.
12. društveni zdravnik: dr. Ferdinand Eržen.
13. pobočnik: Josip Schulz.

Slovenci se s požarno brambo, ki je bila ustanovljena prav za prav na internacionalni podlagi, niso mogli sprijazniti in odtegnili so se popolnoma, ko se je v njo jel vtikati nemški Turnverein in ko so nastali hudovolilni boji med Slovenci in Nemci. Častitemu načelniku Zveze kranjskih gasilnih društev očetu Doberletu v priznanje bodi povedano, da je on kot ustanovitelj ljubljanske požarne brambe in kot njen dolgoletni načelnik od početka poudarjal, da politika v požarni brambi nima mesta in da pod karitativno zastavo hoče voditi gasilstvo do vzvišenih njegovih ciljev.

Trdni roki načelnika Doberleta se je posrečilo, da je vcepil društvu disciplino in jo izvežbal za vse reševalne in gasilske posle. Društvo je bilo vedno zvesto na straži in je delovalo pri neštetihi požarih. Višje in nižje oblasti, kakor tudi mestno prebivalstvo so opetovano priznale delovanje gasilnega društva in v društvenem arhivu so shranjeni celi kupi priznanj in pohval društvu, dostojanstvenikom in posameznim članom.

Leta 1899. se je vnel med člani in načelstvom, med načelstvom in občinskim svetom boj za slovensko poveljevanje. Na občnem zboru dne 30. januarja 1899. je

prišlo poveljevanje na razgovor in predlog, da se takoj uvede v društvo slovensko poveljevanje, je bil z večino glasov sprejet. Načelnik Doberlet se je odpovedal načelstvu in tudi tajnik Rütting, četopoveljniki Achtschin, Schantel in Drelse so se odpovedali svojim dostojanstvom. Dne 7. maja 1899. se je vršil naslednji občni zbor in v odbor so bili izvoljeni:

- a) za načelnika: Ludovik Štricelj,
- b) za četopoveljnike: Anton Dintar, Vincenc Cirnstein in Avgust Pavšek,
- c) za zapisnikarja: Vekoslav Trtnik,
- č) za zaupnika: Franc Furlan.

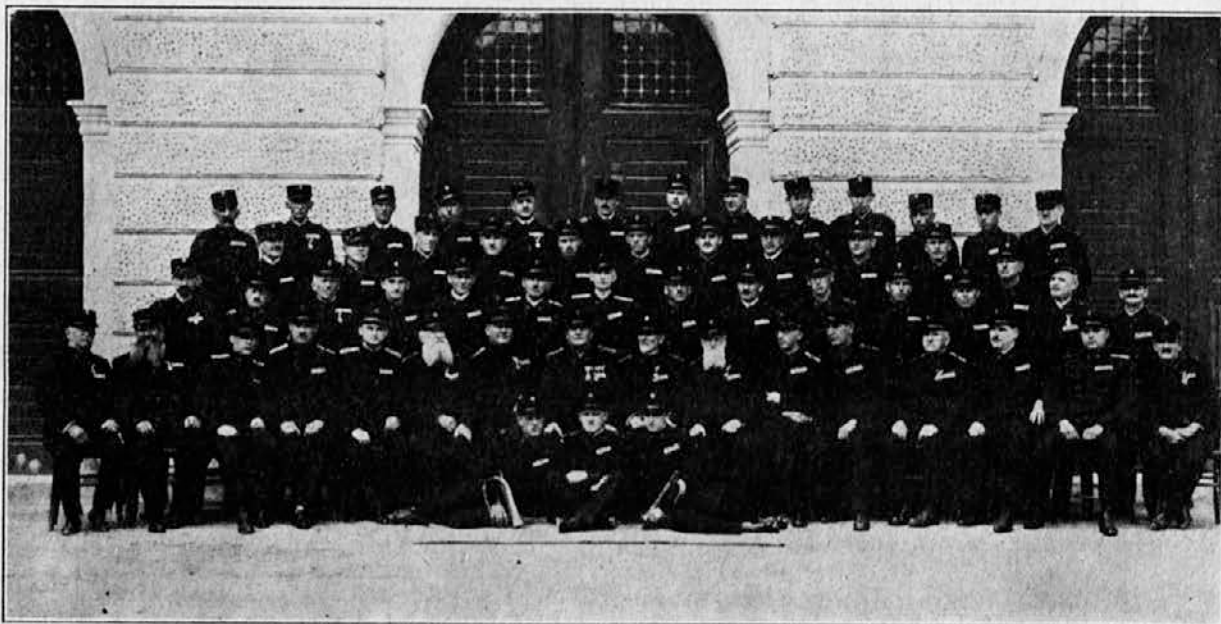
Odstopivši načelnik Doberlet je polagal novoizvoljenim na srce, naj vodijo društvo tako spretno, kot je to bilo do občnega zbora in jim želel najboljšega uspeha. Župan Ivan Hribar je pozdravil novoizvoljeni odbor in vzpodbudil člane k slogi. Novoizvoljeni načelnik Štricelj se je zahvalil za zaupanje ter prosil vsestranske podpore.

Novi odbor je imel že 9. maja prvo sejo ter je takoj prešel na podrobno delo. Največjo pozornost je obrnil odbor na novo orodišče, sedanji »Mestni dom«,

člani in naslednje leto 27. Tako je imelo društvo s častom nad 220 podpornih članov.

V odborovi seji dne 19. maja 1899. naznani načelnik Štricelj zbranim odbornikom, da je avstrijska gasilska zveza odpovedala kongres, ki bi se imel vršiti v Ljubljani, ter nasvetuje, da se otvoritev Mestnega doma vrši navzlic temu slavnostno, toda v krogu slovenskega gasilstva. V naslednji seji se je takoj izvolil tričlanski odsek, obstoječ iz načelnika Štriclja, blagajnika Barleta in tajnika Trtnika, ki je takoj pričel s predpripravami za otvoritveno slavnost in dne 29. junija je službenemu šodu predložil spored, ki ga je soglasno sprejel. Dne 7. in 8. septembra se je odvarjal Mestni dom nekako takole:

Že 7. septembra je prihitelo veliko gasilcev iz dežele v Ljubljano, ker je bil s slavnostjo spojen tudi občni zbor Zveze kranjskih gasilnih društev. Zvečer so zbrana gasilna društva priredila županu Ivanu Hribarju in načelniku zveze Franu Doberletu bakljado in serejado. Pred stanovanji obeh počaščencev sta zapeli združeni pevski društvi »Slavec« in »Ljubljana« dve primerni pesmi, novomeška godba pa je svirala po en komad. Sprevod, kakor so takrat poročali listi, je bil

Prostovoljno gasilno in reševalno društvo stolnega mesta Ljubljane.

ki se je takrat dozidaval. Načelnik Štricelj in mestni arhitekt Koch sta dne 10. maja pregledala in razdelila vse prostore v Mestnem domu, kakor so razdeljeni po večini še danes. Dne 19. maja se je vršila druga odborova seja in pri tej se je poverila društvena blagajna Franu Barletu in bolniška blagajna Antonu Leitgebu.

Vsled izpremembe v vodstvu gasilnega društva se je skrčilo število podpornih članov in novi odbor je moral skrbeti za nadomestek. Novi blagajnik je v mesecu januarju 1900., videč stanje v društveni blagajni, razposlal na ljubljansko prebivalstvo nastopno okrožnico: »Število podpornih članov ljubljanskega gasilnega društva se je v zadnjem času tako skrčilo, da je postalo nujno potrebno delati na to, da se pomnoži število podpornih članov. Dobrosrčni meščan ljubljanski je vedno rad podpiral obče koristna društva in ravno ljubljansko prostovoljno gasilno društvo radevolje in hvaležno prizna, da je uživalo vsa leta svojega obstoja veliko naklonjenost in podporo pri dobrosrčnih in dobrototnih meščanih. Ker je torej, kakor rečeno, nujno potrebno, da se število podpornih članov pomnoži, se usoja odbor ljubljansko prebivalstvo najvdaneje prositi, naj blagovoli pristopiti kot podporni član k ljubljanskemu prostovoljnemu gasilnemu društvu.«

Apel ni bil brezuspešen. Prijavilo se je že meseca januarja in februarja 56 Ljubljančanov kot podporni

velikanski, ker ga je spremljalo na tisoče občinstva z navdušenimi slava in živio-klici.

Po sprevodu, ki se je razšel pri Mestnem domu je bila prosta in neprisiljena zabava pri »Zvezdi« in veliko ljudi ni dobilo prostora na vrtu in dvorišču. Pri sestanku sta peli omenjeni pevski društvi, za harmonijo pa je skrbela novomeška godba. Izmed govornikov, ki so se oglasili k besedi, naj omenim le zveznega načelnika Doberleta, Čeha Seidla, Hrvata Absaca, svetnika Murnika in Josipa Nollija.

Dne 8. septembra, pravijo poročila o tej slavnosti, nas je predramila budnica iz spanja, nebo je bilo jasno in ni se bilo bati slabega vremena. Zjutraj so se zbrala gasilna društva, ki jih je bilo 71 s 1206 člani na Bleiweisovi cesti. Poleg kranjskih gasilcev so prihiteli na slavnost za zvezo čeških gasilnih društev tedanji načelnik Mayer, tedanji tajnik in sedanji starosta Seidel in rajni Hübsch, Hrvatje pa so prišli iz Zagreba, Karlovca, Šušaka in Velike Gorice. Gasilnim društvom so se pridružila še ljubljanska društva: »Sokol«, »Slavec«, »Ljubljana«, »Zvon«, »Lipa«, »Zidarsko in tesarско društvo« in krog krasotic v narodnih nošah, ki so delile med gasilci šopke svežih cvetk. Na čelu spreveda je bilo kolesarsko društvo »Ilirija« na okrašenih kolesih. Sprevod je spremljalo petero godb: novomeška, kranjska, litijska, radovljiska in domžalska. Sprevod se je

ustavil pred Mestnim domom, kjer je bral kanonik in stolni župnik Erker sv. mašo in po maši blagoslovil Mestni dom.

Po blagoslovitvi so se zbrali v veliki dvorani Mestnega doma razni povabljeni gostje, kakor predsednik deželnega sodišča Levičnik, svetnik Murnik, finančni svetnik Dobida, vladni tajnik Haas, polkovnik Lukanc, major Riedinger, monsignor Zupan in drugi. Ljubljanski župan Hribar z občinskimi svetniki, načelniki magistratnih uradov in lepo število najodličnejših dam. V dvorani, ki je bila slavnostno okrašena, so zapela pevka društva Jenkovo »Molitev«, nato pa je povzel besedo župan Hribar, ki je v vznešenih besedah orisal zgodovino Mestnega doma, omenjal zasluge mož, ki so se trudili za to zgradbo, predvsem zveznega načelnika Doberleta, ki je neprestano trkal, dokler se mu ni izpolnila želja. Končno je v imenu občinskega sveta izročil načelniku Štriclju gasilstvu namenjene prostore doma, želeč, da bi društvo zvesto stalo ob strani mestni občini in čuvalo imetje vsakega posameznika, ter zagotovil vsestransko podporo občine. Županovim besedam je sledilo navdušeno odobravanje, načelnik Štricelj se je imenom gasilnega društva zahvalil županu

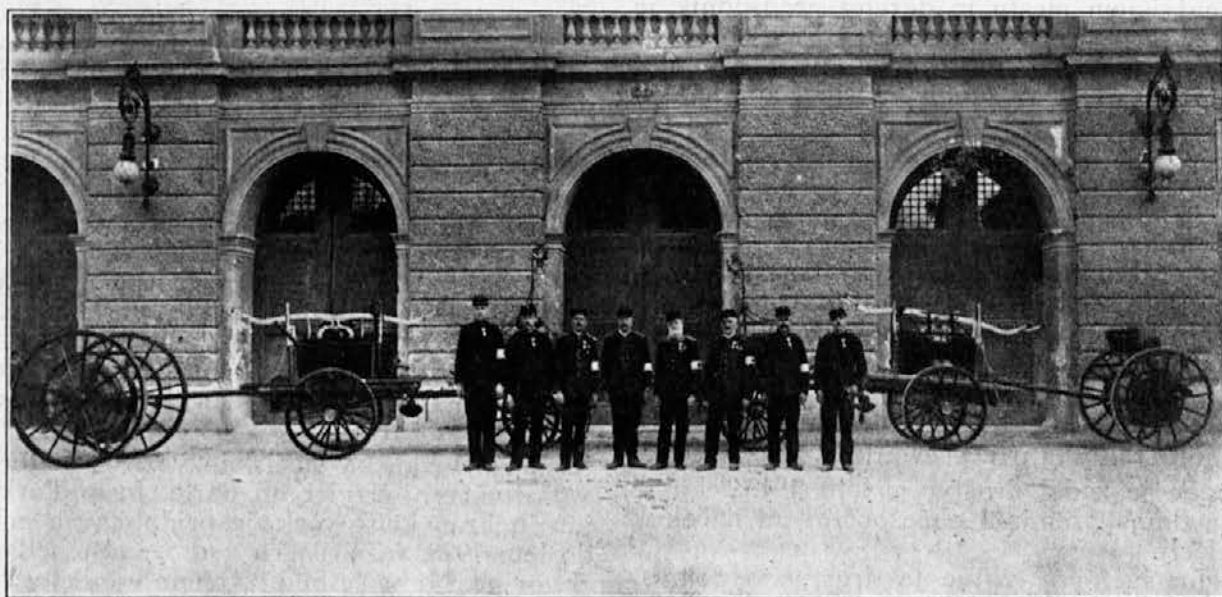
v teku enega leta skliče zvezni shod, na katerem mu bo poročati o dogovorih in staviti konkretne predloge glede pristopa.

Resolucija je bila kljub mrmranju »najodkritosrčnejših« z veliko večino glasov sprejeta in danes smo združeni Slovani s severa in juga v »Zvezi slovanskih gasilnih društev«.

Ob treh popoldne je imelo ljubljansko gasilno društvo vajo na stari gimnaziji, pri kateri se je pokazala izurjenost gasilcev, nato pa je sledila velika veselica na Koslerjevem vrtu, ki je potekla zelo animirano.

Dne 7. septembra se je vršila v Mestnem domu seja Zveze kranjskih gasilnih društev, na kateri je ljubljanski župan izročil načelniku Doberletu dekret o meščanstvu mestne občine ljubljanske, s posebnim ozikom na njegovo tridesetletno neumorno delovanje v gasilstvu.

V jeseni leta 1900. se je pojavilo v društvu vsled zunanjih vplivov precejšnje nesoglasje med člani. Županu Ivanu Hribarju pa se je s svojo vplivno besedo posrečilo v kratkem napraviti red in slogo v društvu. Ker pa navzlic najlepši slogi in redu v društvu niso ponehali zunanji vplivi, se je na občnem zboru dne

Orodje prostovoljnega in reševalnega društva Ljubljana, ki je delovalo med vojno v Gorici.

in mestni občini ter zagotovil, da bo društvo vsikdar vršilo svojo dolžnost, da se izkaže hvaležno za krasno in prikladno stavbo.

Oficielna otvoritev se je zaključila z mimohodom vseh društev pred dostojanstveniki in pogostitvijo gasilcev od strani mestne občine.

Na slavnostnem banketu v »Zvezdi«, h kateremu so bili povabljeni Čehi, Hrvati, odborniki Zveze, zastopniki deželnega odbora, monsignor Tomo Zupan in mnogi drugi odličnjaki, je bilo več lepih in navdušenih govorov. Župan Hribar je omenjal, da je postalo gasilstvo važen faktor in tudi brez tega, da se napovedani avstrijski gasilski shod ni vršil, je slavnost nad vse sijajno uspela. Pozdravil je Čeha v češkem, Hrvat v hrvatskem jeziku, ter pozivljal navzoče naj ustanove slovansko gasilsko zvezo.

Ta županov apel ni ostal brez uspeha, kajti že leta 1904. se je v Postojni na občnem zboru sprejela na predlog kranjskih gasilcev sledeča resolucija:

a) Shod kranjskih gasilnih društev naroča odboru Zveze kranjskih gasilnih društev, da vsako tudi najrahljšo zvezo z avstrijsko gasilsko zvezo takoj opusti in opustitev brez komentarja naznani odboru.

b) Odboru zveze kranjskih gasilnih društev se naroča, da takoj stopi v dogovor z Zvezo slovanskih prostovoljnih gasilnih društev, odnosno s starostjo dr. Ludovikom Cwiklicerjem glede pristopa k Zvezi in da

7. februarja 1904. razpustila ljubljanska prostovoljna požarna bramba ter se je takoj na podlagi novih pravil ustanovilo novo društvo z nazivom »Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo«. S prenovitvijo društva so ponehali zunanji vplivi in društvo je od leta do leta napredovalo do popolnosti s kakršno se sme ponašati danes.

Društvo je v naslednjih letih posvečalo po svojih organih največjo pažnjo organiziranju gasilstva po deželi in se leta 1903. udeležilo tudi Slovanskega gasilskega kongresa v Pragi.

V noči od 2. na 3. maja 1903. se je velikim požarom pri katerih je sodelovalo ljubljansko gasilno društvo pridružil požar v Pollakovi tovarni v Ljubljani. Dva kratni strel na gradu je naznanil ogenj in načelnik Štricelj je bil prvi na licu mesta, in nekaj trenutkov pozneje je že pridrvel prvi oddelek gasilcev. Le hitremu nastopu gasilcev se je bilo zahvaliti, da ogenj ni upepelil cele tovarne in vseh poslopij, ki meje na njo. Lastnik tovarne je poklonil društvu 200 kron, občinski svet ljubljanski pa je izrekel društvu največjo zahvalo in priznanje.

Dne 9. julija istega leta je izbruhnil na Dunajski cesti večji požar, katerega je gasilno društvo z nepričakovano hitrostjo udušilo. Pri tem ognju se je zgodil primer, ki karakterizira načelnika Štriclja kot neustrašenega gasilca. Štricelj je zašel v svoji agilnosti pod

goreče ostrešje, ki se mu je podrlo na glavo, odskočil je sicer, toda en tram ga je zadel pošev po glavi, da mu je čelado vtisnil do lobanje. Prisotni društveni zdravnik dr. Zajc je konstatiral, da lobanja ni prebita in Štricelj je šel zatrjujoč, da ima Kranjec trdo glavo, zopet na delo.

Ko je župan ljubljanski Ivan Hribar zaznal za ta dogodilja in za točno in neustrašeno delovanje društva je pisal načelniku nastopno pismo:

Blagorodni gospod!

V časopisih čitam, da ste bili pri zadnjem ognju v smrtni nevarnosti. Veseli me, da Vam je bila sreča mila. Častitam Vam k pogumnemu in neustrašenemu nastopu ob veliki nevarnosti, častitam pa tudi gasilnemu društvu, ki je s svojim načelnikom vred točno in neustrašeno vršilo svojo težavno nalogo, ter tako preprečilo velik požar in ogromno škodo.

Z odličnim spoštovanjem
udani

Ivan Hribar, župan.

Delovanje gasilnega društva ljubljanskega se je priznalo na najvišjem mestu in deželni predsednik je odlikoval več zaslužnih članov gasilnega društva s častnimi svetinjami. Izmed odlikovancev žive še danes člani društva tovariš Fran Medic, Josip Lapajner in Ivan Perme.

Povodom štiridesetletnice društvenega obstoja je mestna občina ljubljanska upoštevala neustrašeno in požrtvovalno delo gasilcev podelila v svoji seji dne 4. julija 1910. čast ljubljanskega meščanstva načelniku Ljudeviku Štriclju, podnačelniku Josipu Turku, blagajniku Franu Barletu, drugemu blagajniku Antonu Leitgebu in četopoveljniku Antonu Dinterju.

Do leta 1910. je ljubljansko prostovoljno gasilno društvo bilo klicano k ognju 549krat. Rešilna postaja, ki je bila ustanovljena pri društvu 1. januarja 1903., je do leta 1910. intervenirala pri reševanju v 4330 slučajih.

Hud udarec je zadel društvo v letu 1913., ko je 22. maja nanaglo preminul občesposlovani načelnik Ljudevik Štricelj.

Ob izbruhu svetovne vojne je društveno delovanje začasno vsled odpoklica večine članov prenehalo vendar pa se je takratnemu in sedanjemu načelniku Josipu Turku posrečilo opustiti vojaške službe večje število članov, ki so v vojnem času vršili službo sanitetcev pri prevozu ranjencev iz kolodvora v razne bolnice.

Tudi pri tem delu se je članstvo izkazalo kot neustrašno in požrtvovalno, kar je uvidel tudi Rdeči križ in je tako načelnika Josipa Turka, kakor tudi več članov odlikoval z zaslužnimi svetinjami.

Dne 5. maja 1915. je preminul oče kranjskega gasilstva Fran Doberlet. Po njegovi smrti je bil izvoljen za načelnika Zveze slovenskih prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem sedanji starosta JGZ Josip Turk.

Po prevratu so v letu 1919. člani ljubljanskega gasilnega društva, in to sedanji načelnik Josip Turk, pokojni starosta Fran Barle, bivši tajnik JGZ Janko Hojan, sedanji tajnik Fran Pristovšek, skupno z ostalimi funkcionarji kranjskega in štajerskega gasilstva pričeli akcijo za združitev vseh slovenskih gasilcev.

Ustanovili so v letu 1920. Jugoslovansko gasilsko zvezo, kateri je načeloval do svoje smrti Fran Barle. Smelo lahko trdimo, da ima članstvo ljubljanskega gasilnega društva največ zaslug za ustanovitev in združitev slovenskega gasilstva v enotno organizacijo.

Neustrašenost društvenih članov se je posebno pokazala v letu 1920., ko je dne 4. maja izbruhnil požar na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Od lokomotive se je vnel železniški vagon, naložen z nafto v železnih sodeih. Velikanski črni oblaki so se dvigali do neba in nebroj ljubljanskih radovednežev je prihitelo na pogo-

rišče. Med prvimi je prihitelo na pomoč ljubljansko prostovoljno gasilno društvo. Ko je društvo stopilo v akcijo, jeli so eksplodirati sodi drug za drugim in železni kosi so leteli na vse strani. Gasilstvo se je moralo umakniti in ščitilo je le še barake v bližini požara, v katerih je begalo preplašeno prebivalstvo. Vse eksplozije so šle kvišku, deveta pa je butnila v vodoravni smeri in pokosila je šest članov ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva: tov. Žargija, Levca, Klanška, Zgonca, Permeta in Košička. Žargi je obležal mrtev na mestu, Levce je dobil smrtno rano na glavi ostali pa so bili poškodovani več ali manj po rokah in nogah. Društveni reševalni oddelk je zvozil ranjence v deželno bolnico, tov. Levca naravnost na operacijsko mizo. Zdravniki so si prizadevali vse, da rešijo ponesrečence, toda pri tov. Levcu je bilo prizadevanje brezuspešno; štiri dni po nezgodi je podlegel nevarni rani. Pretresljiv dogodek je učinkoval na gasilstvo in na prebivalstvo vobče in vse se je trudilo, da padli žrtvi Žargija in Levca spremi na dostojen način k večnemu počitku.

Dne 17., 18. in 19. julija 1920. je praznovalo društvo 50letnico svojega obstoja. Ob tej priliki se je na predlog takratnega načelnika društva Janka Hojana imenovalo častnim članom društva takratnega mestnega župana dr. Ivana Tavčarja, ki ni zamudil nobene prilike, da ne bi kot skrbni oče čuval nad ljubljanskim prostovoljnim gasilstvom. Poleg njega se je imenovalo častnim članom tudi pokojnega Frana Barleta ter še živeče člane Frana Medica, Ivana Permeta in Josipa Lapajnerja.

Pri petdesetletnici društva je bilo zastopanih sto slovenskih gasilnih društev, 30 društev iz Hrvatske eno iz Bosne in več zastopnikov iz bratske Češke.

V naslednjih letih je bilo društvo, kakor vedno budno na straži za dobrobit mesta in prebivalstva. Pod vodstvom nepozabnega Frana Barleta in Janka Hojana se je članstvo temeljito izurilo za nastope pri najnevarnejših požarih.

Jugoslovanska gasilska zveza, v kateri so sodelovali društveni člani Fran Barle, Josip Turk, Janko Hojan in Fran Pristovšek, je pridobila na moči ter se že do leta 1928. razširila na vse ozemlje sedanje Dravske banovine. Ni pa še bilo izvršeno vse delo, ko je neusmiljena smrt dne 23. maja 1928. iztrgala iz vrst gasilstva najzaslužnejšega gasilca, pokojnega starosta Frana Barleta. Kako je bil pokojni starosta priljubljen slovenskim gasilcem je najlepše pokazal impozanten pogreb, katerega so se udeležili zastopniki vseh gasilnih društev.

V letu 1928. si je društvo nabavilo najmodernejšo motorno brizgalno, ki je bila blagoslovljena dne 29. junija 1929. K nabavi te brizgalne je po zaslugi sedanjega župana dr. Dinka Puca v veliki meri prispevala mestna občina ljubljanska. Za zasluge, ki si jih je stekel v teku svojega županovanja za društvo župan g. dr. Puc, ga je društvo na svojem občnem zboru dne 2. marca 1930. imenovalo za svojega častnega člana.

Na istem občnem zboru je bila izvoljena nova društvena uprava, ki jo tvorijo danes:

1. načelnik Josip Turk,
2. poveljnik Milko Hojan,
3. namestnik Fran Mežek,
4. tajnik Engelbert Gostiša,
5. I. blagajnik Stanko Pristovšek,
6. II. blagajnik Karol Blatnik,
7. četopoveljnik Tone Hojan,
8. četopoveljnik Ciril Goričan,
9. četopoveljnik Maks Izane,
10. pobočnik Janko Vidmar.

Društvo šteje danes 72 članov in je preskrbljeno z najmodernejšim gasilnim orodjem, tako, da je smatratrati požarno varnost mesta Ljubljane in okolice za povsem zajamčeno.

Milko Hojan.

Na grobu Fr. Barle-a.

Slavenska braća dolaze,
slavlje se veliko sprema,
a Tvoje je srce usnulo
i Tvoja su usta nijema...

I makar je srce umrlo
i tijelo Ti prekriva tama,
Tvoja se duša prenula
i lebdi danas med nama.

Djela nam tvoja govore
i spomen na Te je živa;
braća su grob Ti posula
cvijećem sa slavenskih njiva.

Harna su srca podigla
spomenik na grob Ti zdeni,
slavenska braća došla su —
Tvojaj se klanjaju sjeni.

Bogumil Toni (Samobor).

Naš starosta.

Kdo ne pozna našega starosta tovariša Josipa Turka? Imel sem priliko z njim potovati in kamor smo prišli, povsod je našel dobre znance in prijatelje. Povsod ljubijo njegov neuktrotljivi temperament in njegov humor. Da je dober gospodar, tega mu ne bode odrekel niti njegov največji nasprotnik. Ni čudež, da je pri teh lastnostih že v mladosti bil v gasilskih vrstah. Ob teh slavnostnih dneh mu hočem posvetiti tudi nekaj skromnih vrstic in naj bo prepričan, da zna gasilstvo ceniti njegovo tiho delo.

Ljubljčan z vsem srcem, se je porodil dne 10. aprila 1865. v Ljubljani. Leta 1901. ga je izvolilo gasilno društvo za pobočnika, leta 1904. za svojega tajnika. 4. junija 1904. je pa bil izvoljen za društvenega podnačelnika. Dne 28. novembra 1913. je bil izvoljen za načelnika Kranjske gasilske zveze in takoj prihodnje leto ga je tudi domače društvo izvolilo za svojega načelnika. To mesto zavzema še danes. Dne 28. marca 1915. je bil imenovan za ravnatelja rešilnega oddelka

in dne 11. novembra 1915. odlikovan s častnim znakom Rdečega križa. Dne 1. junija 1919. je bil izvoljen za II. podstarosta JGZ. V letu 1925. ga je Nj. Vel. kralj Aleksander odlikoval z redom sv. Save IV. stopnje in z zlato kolajno za državljanske zasluge, v letu 1926. pa s srebrno svetinjo za 25letno delovanje na gasilskem polju. Po smrti staroste tov. Barleta je bil izvoljen za starosta JGZ in podstarosta Vseslovenske gasilske zveze. V letu 1929. ga je odlikoval predsednik CSR z redom Belega orla. Kakor so ga druge slovenske gasilske zveze imenovala za svojega častnega člana, mu je letos tudi naša zveza poklonila najvišje svoje priznanje s tem, da se ga je soglasno imenovalo častnim članom. Končujem z željo, da ostane še nadalje tako vnet pobornik gasilske misli.

Lj. M.

Franc Doberlet — oče kranjskih gasilcev.

»Gasilski vestnik« iz leta 1916. piše:

V odborovi seji dne 15. aprila 1916. je predsednik Kranjske deležne gasilske zveze gospod Anton Belec pravil: Presunilo me je, ko sem čital v novinah, da je svetnik g. Franc Doberlet ohromel in da je popolnoma osamljen. Bil sem njegov učenec in veliko se imam zahvaliti njemu. Ko smo ustanavljali Kranjsko deželno gasilsko zvezo, sem ga obiskal in mu kot svojemu prijatelju razodel naš namen. Takrat ni kazal nobenega nasprotstva nasproti novi organizaciji, temveč dal mi je več pametnih nasvetov, ki smo jih tudi upoštevali in se ravnali po njih. — Svetnik Doberlet se je posvetil, umaknivši se iz javnega življenja, popolnoma delu za naša gasilna društva. Z neutrudnim delom si je zaslužil ime očeta kranjskih gasilcev. Njegove zasluge za razvoj in prospeh gasilstva v naši domovini so nevenljive. — Po zadnji deputaciji me je večkrat vabil k sebi. Zdi se mi, da je bil to očetov glas: oče bi se še rad pogovoril s sinom. Nisem mislil, da je že tako pri koncu. Notica v »Slovenec« me je na to opozorila. Sklenil sem, obiskati očeta kranjskih gasilcev v najkrajšem času. — — — Trije tedni še niso pretekli, ko kavica je zapela, a očeta kranjskih gasilcev ni našla več med živimi: 5. majnika t. l. je zatisnil v Ljubljani za vedno oči svetnik g. Franc Doberlet. O tem piše »Slovenec«: »Po večletnem bolehanju je v starosti 85 let umrl svetnik g. Franc Doberlet, tovarnar pohišstva in tapetnik, imejitelj zlatega zaslužnega križca s krono in brez krone, častni meščan deželnega stolnega mesta

Franc Doberlet.

Ljubljane in častni član več gasilnih društev. Rajni Doberlet je ustanovil ljubljansko gasilno društvo, kateremu je načeloval nad 30 let. Kot tak je bil sila delaven in vesten, zato se je društvo lepo razvijalo in napredovalo. Ustanovil je tudi Zvezo gasilnih društev in je bil mnogo let njen predsednik. Zadnja leta je opešal. Ker ni mogel hoditi, je bil navezan na svojo bolniško sobo, kjer je sameval otožen, ker se je čutil zapuščenega. Bil je pa rajni Doberlet znan med gasilci križem vse dežele. Saj je množica gasilnih društev, zlasti starejših, njegovo delo. Zato mu gre po vsej pravici naslov ustanovitelja in očeta kranjskega gasilstva. Vse njegovo življenje je bilo posvečeno delu za javni blagor, zlasti za gasilstvo. V zgodovini kranjskega gasilstva bo njegovo ime trajno blestelo. Čast in slava njegovemu spominu, njegovi duši pa večno plačilo nad zvezdami!

Pogreb se je vršil v nedeljo 7. maja 1916. popoldne ob 4. uri iz hiše žalosti v Frančiškanski ulici k Sv. Križu. Udeležilo se ga je tudi mnogo gasilcev; še več bi jih bilo prišlo, toda številnejšo udeležbo so onemogočile obstoječe prometne razmere; saj iz tega razloga tudi nismo mogli pravočasno obvestiti naših gasilnih društev. Našo zvezo je zastopala deputacija zveznega odbora ter zastopniki gasilnih društev: št. Vid nad Ljubljano, Vižmarje, Tacen, Ježica, Črnuče, Vrhnika, Vrd in Dobrova.

Pokojni svetnik Doberlet je bil obče znan in kaj priljubljen meščan v Ljubljani, kakor piše »Ilustrirani Glasnik«, ki je prinesel tudi njegovo sliko. Rajni je bil rojen Trnovčan, poln smisla za delo, veselega, dovtipnega značaja, mehkega srea in odprtih, radodarnih rok, kakor vse njegove sestre, od katerih je še edina Liza, ki je bila skozi 50 let nabiralka darov za trnovsko cerkev sv. Janeza Krstnika. Vedno vnet ljubezni do bližnjega, upamo, da je pri Bogu prejel zaslužen plačilo. Z njim je legel v grob eden starih, pristnih, sedaj že sila redkih Trnovčanov ljubljanskih. — Pokoj njegovi plemeniti duši!

Vpliv razvoja gasilstva na elementarne nesreče.

Okoli druge polovice prejšnjega stoletja so se začela ustanavljati po vsej Evropi prostovoljna gasilna društva. Ni bil slučaj, ki je dovedel človeštvo do tega, da so se zbrali ljudje, ki naj preprečijo razširitev ognja, ki je uničil v prejšnjih stoletjih toliko nacionalnega premoženja.

Bolj ko se širi gasilstvo in čim popolnejše orodje se mu nudi, tem uspešnejši je boj proti ognju. V prejšnjih stoletjih nastali požar je uničil mesta in sela. To je danes skoro nemogoče. Pogostim požarom pa je bil tudi vzrok to, kako so bila stavljena ali zidana mesta. Poglejmo si, kako so izgledala ta mesta! Ulice so bile krive, kajti nihče ni gledal na njih enakomerno izpeljavo. Vsak je zidal po svoje. Obrtniki in trgovci so imeli svoje prodajalne in delavnice na ulici — tako so postale ulice še ožje — da celo svinjske hleve so postavljali na ulico. Ulice niso bile tlakovane in nerazsvetljene, nesnage je bilo po ulicah dovolj, saj so gospodinje zjutraj, ko so izpraznjevale nočno posodo, vsebino izlivala kar na ulico. Meščanske hiše so bile iz lesa, pokrite s slamo ali pa s škodlami, drugo nadstropje je segalo česče preko prvega na ulico. Ognjišča so bila še nepopolna, dimnikov niso poznali še v 13. stoletju ne. Ogenj so imeli sredi hiše v jami pod streho in da je mogel dim odhajati, je bila nad jamo v strehi luknja. Ko so šli spat, so pokrili jamo za ogenj z lesenim pokrovom. Nevarnost požara je bila velika in oblasti so izdale zelo težke naredbe. Ob gotovi uri zvečer se je moral pogasiti vsak ogenj. Po naredbi iz leta 1068.

je v to pozival večerni zvon in gorje tistemu, ki se ni pokoril, kajti težke so bile kazni, ki jih je moral trpeti oni, pri katerem se je našel še po zvonjenju ogenj. Nevarnost ognja je bila v teh krajih zelo velika. Poleti, ko je pripekalo vroče solnce ter so se izsušili leseni deli hiš, je povzročila majhna iskrica, da je bilo naenkrat vse polno poslopij v plamenu. Na gašenje ni nihče mislil. Rešiti je bilo treba svoje in svojih življenje. Naenkrat so se napolnile ulice z begunci ter so se dostikrat zaphale in marsikdo je izgubil življenje v gneči.

In tako je bilo v vseh državah. Posamezne države so začele izdajati predpise za gašenje, ki so bili po večini povsod skoro enaki. Najstarejši gasilski red iz leta 1433. pravi: Kogar — najsi bode mož ali žena — hiša začne goreti, mora ta, ki v njej stanuje, kričati in klicati na pomoč itd.

Namesto da bi ljudstvo mislilo na obrambo, je zaupalo rajši raznim vražam. Ogenj so smatrali povsod kot kazen božjo in še leta 1876. se je v Nemčiji izrekel neki protestantovski duhovnik iz lece proti zavarovalnicam, češ, te so le zato, da ubranijo človeka kazni božje. Pa ni bil ves svet tako zabit. Neki duhovnik je pripravil svoje župljane do tega, da so si nabavili strelovode. Pa se najde župljan, ki je tudi mislil, da je ogenj kazen božja ter vpraša nekoč župnika: »Če si bomo vsi nabavili strelovode, kako bo potem še mogel Bog kaznovati ljudi?« Kratko se je odrezal župnik rekoč: »Z neumnostjo!« Ako vse to upoštevamo, ni čuda, da ljudstvo požarov ni gasilo, temveč begalo sem in tja. Ko ima danes skoro sleherna vas svojo brizgalno, je bila ta v tistih časih skoro še neznana in je bilo gašenje ognja v starih časih zelo otežkočeno.

Neki obrat v boljše za gasilstvo se je začel z letom 1842., ko je pogorelo neko veliko mesto. Sedaj so začeli premišljevali in različni poizkusi so dovedli do tega, da smo v gasilstvu napredovali tako rapidno. Že leta 1846. se je ustanovilo v Evropi prvo gasilno društvo, ki je bilo dolgo vzor novoustanovljenim gasilnim društvom. Prišel pa je tudi čas, ko je neka država z drugimi društvi vred zatrla tudi gasilna društva. Telovadna društva, ki so prišla daleč po svetu, so si o priliki svojih nastopov tudi ogledala priprave gasilnih društev ter so prinesla glas o tem v svojo domovino. Doma so se zopet našli človekoljubni ljudje, ki so se združili in ustanovili gasilna društva. Iz tega vzroka najdemo prva društva v mestih, kakor Ljubljana, Ptuj, Laško, Maribor itd. Počasi se je ideja organizirati pomoč pri ognju razširila tudi na deželo in to posebno po svetovni vojni.

Čim bolj se širijo gasilna društva in se modernizira njih orodje, tembolj varno bo človeško imetje. Prišel bo čas, ko bode človek lahko zaspal brez skrbi z zavestjo, da čuva nad njegovim imetjem prostovoljno gasilstvo. V naslednjem pa hočem naslikati nekaj velikih požarov, ki so uničili ogromno nacionalnega premoženja in nas uče, da strnemo tembolj naše vrste v pomoč trpečemu.

Mesto Slovenjgradec po požaru l. 1903.

Mesto Slovenjgradec je pogosto trpelo zaradi požarnih nesreč. Najhujši sta bili v letih 1632. in 1903.

Dne 12. aprila 1632. je po neprevidnosti neke gospodinje nastal ogenj, ki je razen cerkve Sv. Duha, sirotišnice in Rottenberger-stolpa vpepelil vse mesto. Pri tem požaru so tudi zgoreli takratni mestni sodnik Krištof Prögl, njegov sin in 9 drugih oseb.

Dne 10. maja 1903. (nedelja) pa je nastal v mestu požar, ki je uničil 88 objektov. Goreti je pričelo ob 2. uri popoldne v »Cerkveni ulici«. Ker so bile malone vse hiše s škodlami krite in je nastal močen južni veter, se je ogenj razširil tudi na »Glavno ulico«. Razen hiše trgovca Winklerja je požar uničil vsa poslopja tega dela mesta. Vsled viharja se je razširjal s tako hitrostjo, da so ljudje komaj rešili svoje življenje. Človeških žrtev sicer ni bilo, pač pa je poleg drugega zgo-

Slovenjgradec: Pogorišče Cerkvene ulice po požaru leta 1903.

rela tudi vsa živina. Številnim gasilnim društvom ter vojaštvu iz Maribora in Celja se je po skoro dvanajstnem naporu komaj posrečilo pogasiti požar, ki ga je baje povzročila zlobna roka požigalca. L. K.

Mesto Ptuj žrtev ognjenih elementov.

Leta 1684. dne 8. maja je izbruhnil v Ptuj požar, ki je vpepelil vse mesto s cerkvami, mestno hišo, župniščem in vsemi arhivi. Pri tem je zgorelo tudi 36 ljudi.

Leto 1744. je bilo za Ptujčane zopet prav žalostno, kajti 20. septembra je pogorelo v spodnjem mestu 79

Spomenik na čast sv. Florijanu, postavljen po prebivalcih mesta Ptuj po velikem požaru l. 1744.

hiš, katera nesreča je napotila meščane, da so postavili na javnem prostoru 1745. leta sv. Florijanu na čast soho, ki so jo leta 1761. obdali s skupino raznih svetnikov.

Leta 1805. je izbruhnil v hlevu gostilne pri »Črnezu zamorcu« vsled nesrečnega ravnanja s svečo požar, ki je spravil v nesrečo 24 posestnikov in so pogorela ob Dravi vsem mesarjem prodajna stojišča.

Še danes se najdejo posledice tega požara, ker so morali nekatere hiše čisto podreti in jih niso zopet postavili, druge so morali zopet za eno nadstropje znižati in stolp mestne cerkve so morali popolnoma podreti.

Dobrosrčni meščani mesta Maribor so iz tega vzroka dovolili Ptujčanom, da so smeli svoja vina mitnine prosto voziti skozi Maribor, cesar Leopold I. pa jim je iz tega vzroka leta 1687. odpustil 12.078 goldinarjev davkov.

Komaj so postavili po tem požaru na novo hiše, ne da bi se zacelile rane, ki jih je zadala ta nesreča, je zopet izbruhnil 8. oktobra leta 1705. požar, ki je uničil razen 4 meščanskih hiš in samostanov vse mesto, pričemur so se celo stalili zvonovi in padli raz zvonik. Cesar Jožef I. je na podlagi te ponovne nesreče odpustil za 5 let letno 1200 goldinarjev davkov. Ob tej priliki je izdala vlada za mesto Ptuj dne 26. oktobra leta 1705. posebni požarni red in zapovedala 6. julija 1708. odstranitev streljšča, ki se je nahajalo poleg minoritskega samostana.

Sploh so bili v 17. in 18. stoletju v Ptuj požari na dnevnem redu, tako je pogorelo 20. decembra 1710. leta v Gospodski ulici in v njeni okolici 32 hiš.

JAKOB SOKLIČ:

Ogenj.

Lepa poletna noč. Dolgo smo sedeli pred hišo in se pogovarjali. Enajsta je odbila, ko smo se podali k počitku. Zaspal sem močno in globoko...

Kar naenkrat krik. Po cesti beži in se širi na vse strani: Gori!... Rog se oglasi žalostno, zategnjeno... Skočil sem pokonci in odprl okno. Pogled je obstal na cerkvi. Velika, lepa stavba vsa v čudni svetlobi. Zakričal sem: »Cerkev gori« — in zbežal iz hiše. Stric me je ustavil: »Žaga gori...« Pogledam proti žagi. Žaga in veliko skladišče v strašnem ognju. Ogenj grozno ožarja vso vas, posebno cerkev.

Hitim do žage. Visok plamen je plapolal proti nebu, iskrilo se je na vse strani. Hiša, delavnica in skladišča en sam ogromen, grozen plamen...

Ljudje so begali okoli pogorišča, kričali in skušali pomagati. Pa že so dospeli gasilci in pričeli požar omejevali. Toda, ogenj je bil že preveč razširjen, sosednja hiša se je vnela. Zasopljani so pripeljali gasilci brizgalno na kraj nesreče. Visok pramen vode je švignil na streho in preganjal plamen.

Pogumni ognjegasci so bili že na strehi, trgali goreče deske in jih metali v vodo. Polno ljudstva se je nabralo okoli žalostnega pogorišča, vsak je pomagal po svojih močeh. Iznašali so iz hiše pohištvo, obleko in vse, kar je bilo mogoče. Domači so bili tako preplašeni in ostrašeni, da si niso vedeli nič pomagati. Žena je jadikovala in tolažila jokajoče otroke, mož je spravljal iz hlevov živino.

Kar naenkrat zakriči žena: »Mati! Joj, mati so še v hiši!« — V razburjenosti in strahu so pozabili na staro bolno mater, ki je ležala v zgornji sobici. »Mati!« zakriči žena in se zažene v gorečo hišo. Sosedje so jo prijele: »Saj vidiš, da ne moreš nikamor!« Bila je že vsa hiša v ognju...

Tedaj pa plane načelnik gasilcev, mlad in pogumen mož v gorečo hišo. Krik za njim, a on ne posluša, ampak neustrašeno beži v plamen... Vse je preplašeno čakalo, kaj bo. Kmalu se iz plamenov prikaže gasilec. Na rokah nosi bolno starico v beli srajci... Kdor je videl ta prizor, ga ne bo nikdar pozabil... Sredi noči strahoviti požar in v tem ognju gasilec z blede, umirajočo ženo na rokah!

Vrli gasilec se poda še enkrat v hišo, da bi rešil starico tudi obleko. Srečno se je vrnil iz hiše s polnim naročjem obleke. Ko pa stopi pogumni mož med vrata, se z velikim hruščem poderejo podboji in padejo gasilec na glavo. Padel je. Krvavega so odnesli... Toda, ni še preteklo pol ure, ko se je obvezan vrnil nazaj in vodil gašenje. S svojimi možmi je rešil vas požara.

To so junaki! Ne boje se ognja in nevarnosti, požrtvovalno gredo v nevarnost za svojega bližnjega in postavljajo zanj v nevarnost svoje lastno življenje.

Še tistega strašnega požara na Koroški Beli za časa vojne naj se spomnim! (1917.) V zraku so brneli zrakov plovci, bombe so udarjale, v goreči vasi pa so maloštevilni gasilci neustrašeno pomagali domačinom reševati domove. Z lastno nevarnostjo je gasilec pomagal duhovniku iz goreče cerkve rešiti Najsvetejše...

*

Božjega junaka, Gospodovega mučenca sv. Florijana, zavetnika gasilcev, prosimo, naj nas varuje časa in večnega ognja. Prosimo ga pa tudi, naj vzbudi veliko četo svojih viteзов, vrlih gasilcev, ki bodo čuvali naše domove ob ognjeni nevarnosti.

Poklicno gasilstvo mesta Ljubljane.

Z naglimi koraki razvijajoča se tehnika, vedno nove po prevratu porajajoče se ustanove in naprave so zahtevale veliko večjo požarno varnost prebivalstva, industrijskih, obrtnih in trgovskih naprav. Tej varnosti primerno so morala večja mesta urediti požarno policijo in požarne naprave. Mestna občina ljubljanska je vedno uvaževala velik pomen prostovoljnega gasilstva in velike zasluge, ki si jih je pridobilo za varnost ljubljanskega mesta in prebivalstva. Velik altruizem, na katerega v današnji dobi v malodane nobeni drugi korporaciji ne naletimo, mu je pridobil neveljavih zaslug.

Vendar se od mož, ki morajo čez dan skrbeti za svojo družino in si težko služiti svoj vsakdanji kruh, ne more zahtevati tiste pripravljenosti in popolnosti, kakor od ljudi, ki so za to plačani. Mestna občina ljubljanska je bila primorana oskrbeti si kader vedno pripravljenih ljudi, ki na vsak migljaj priskočijo na pomoč v slučaju požara ali drugih nesreč. Julija leta 1922. pod županovanjem dr. Periča je ustanovila poklicno gasilstvo. Prva gasilska straža je obstojala iz 10 mož in prvi njih nadzornik in poveljnik je bil rajni Ivan Koleča, ki se je z veliko vnemo in veseljem vrgel na organizacijo poklicnega gasilstva. Začela se je tedaj nova doba v gasilski službi in požarni policiji. Požarna policija je ena važnih nalog samoupravnih občin in to je mestna občina obdržala po poddržavljenju policije. Poklicni gasilski urad je takoj dobil moderno motorno

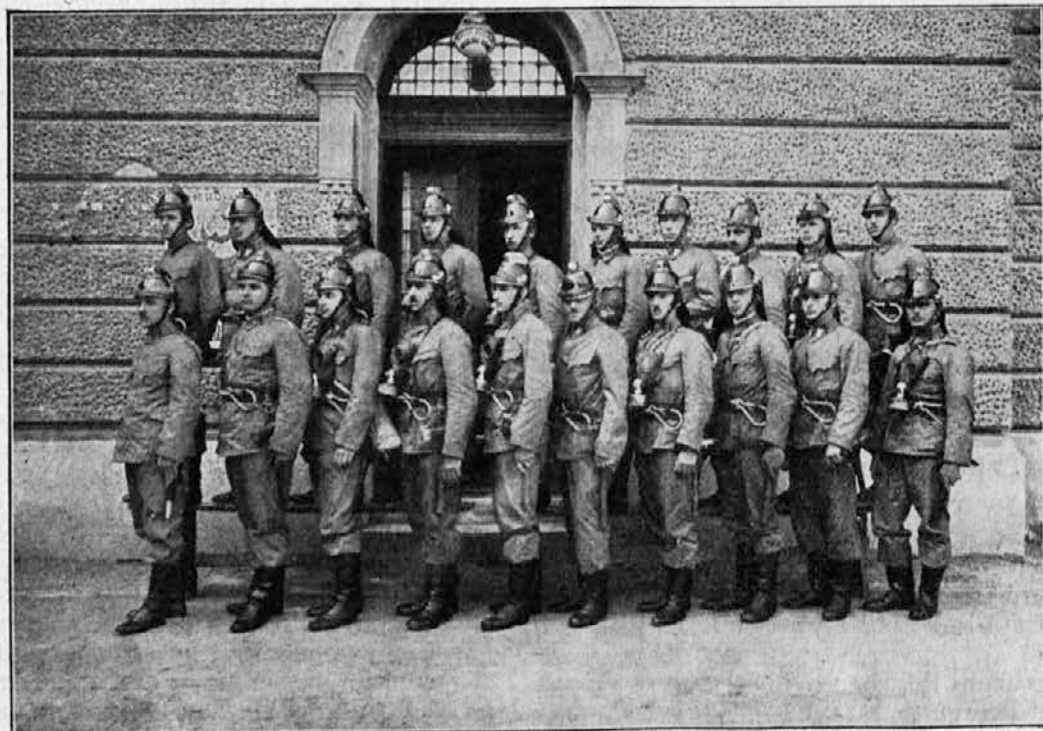
avtomobilno brizgalno, ki je bila ena izmed prvih v Sloveniji. Konjska priprega, katera se je do tedaj uporabljala, je odpadla in se uporablja samo še za ceste, ki niso urejene za težko avtomobilsko brizgalno, n. pr. na

IVAN FURLAN
vodja ljubljanskega poklicnega gasilstva.

Barju. Ta naprava omogoča gasilstvu najdalje v teku 5 minut po signaliziranju požara priti na kraj nesreče.

Moderne tehnične in kemične iznajdbe, katere vplivajo na gasilsko stroko, je mogoče od sedaj naprej uporabljati v primeru požarov, ker se moštvo z vsako

Poklicni gasilci mesta Ljubljane.

dnevno šolo seznanja z novimi in modernimi pridobitvami.

Gasilska straža, ki je leta 1922. štela 10 mož, se je morala kmalu povečati tako, da šteje danes 22 mož s poveljnikom g. Furlanom vred. Pripominjamo, da se je takoj z ustanovitvijo poklicnega gasilstva reorganizirala tudi reševalna postaja, katero se je pridružilo poklicnemu gasilstvu.

Ker so socialne naloge čim dalje večje, razmere čim bolj komplicirane, rešilna postaja v prvotni ureditvi ni mogla biti kos svoji nalogi, ko je obstojala iz navadnega voza s konjsko vprego ter dveh bolehnih reševalcev. Danes je to praktična, lepa naprava, ki sestoji iz dveh avtomobilov poleg dosedanjih rešilnih voz in osmih mož, ki se menjajo v službi. Rešilna postaja posreduje in pomaga ne samo Ljubljani, temveč vsej Dravski banovini. Koliko ljudi je, ki bi morali biti hvaležni tej napravi, ker jim je rešila življenje ali pa pomagala k hitremu zdravljenju, ker jim je nudila takojšnjo pomoč, lahko in udobno vožnjo. Nešteto je primerov nesreč, kjer je ona hitela, veliko ljudi, katerim je omagala volja do življenja, pa jih je rešila in vrnila svojcem, neštetim je olajšala težke bolečine, rešilna postaja je samo pomagala in reševala.

Zato z vso pravico zasluži ime, katero nosi.

Kako važna institucija je poklicno gasilstvo z rešilno postajo, bo prebivalstvo šele s potekom časa umelo, kajti mnenje o njeni dobroti je žalibog do danes samo še le mnenje posameznikov. Upajmo, da bo to kmalu mnenje splošnosti. I—j.

**Najlepše je ljubezni delo,
uči življenja nas razpelo!**

Razvoj slovenskega gasilstva na Spodnjem Štajerskem.

Dramilci narodne zavednosti izza slovenskih taborov so pripravljali pot slovenskim čitalnicam in Narodnim domom v ponemčenih trgih in mestih, kjer so se vzgajali narodni borci za pravice in enakopravnost našega jezika.

V tisti dobi so se pretvarjale občinske »Požarne straže« v samostojne »Požarne brambce«, pozneje nazivana gasilna društva, seveda samo z nemškim poveljevanjem, ker so ž njimi gradili Nemci in njih zvesti oprode stebre za most preko slovanskih pokrajin od Belta do Adrije. Toda samo 19 let je trajalo to snovanje nemoteno brez odpora Slovencev. Leta 1889. je proglasil naš nestor slovenskega gasilstva, tedanji društveni načelnik Širca Josip v Žalcu slovenski poveljevalni jezik ter ostal s svojim bratrancem Roblekom Fr. poleg peščice zvestih somišljenikov na vežbališču, dočim je večina članstva obrnila društvu hrbet. Prav kmalu je prebolelo društvo to težko krizo ter ojačeno z novimi narodno-zavednimi člani nadaljevalo svoje delo v novem pravcu. Vežbalo je po njegovem vežbovniku, podobnem onemu, katerega je deset let prej sestavil za svoje novo društvo njegov vrli gasilski tovariš Merhar Nace v Dolenji vasi pri Ribnici.

Zgledu odločnega taborjana Širca je sledilo mnogo zavednih načelnikov širom Spod. Štajerja, ki so preobrazili svoja društva v slovenska, da je mogel misliti po nadaljnjih 10 letih na ustanovitev »Zveze slovenskih požarnih bramb za Spod. Štajersko« s sedežem v Žalcu. S pomočjo občinskega tajnika Kača Ivana in nadučitelja Petrička Toneta se je zveza ustanovila ter sprejela pod svoje okrilje peščico slovenskih društev — 13 po številu. Po 11letnem načelovanju

je prepustil vodstvo svojemu nečaku, zdravniku dr. Bergmannu, ki je s sodelovanjem tajnika Pristovška Franceta ustanavljal nova in pridobival preorijentirana društva pod okrilje slovenske zveze. V letu 1914. bi se že mogla izvesti ustanovitev Gasilskih žup, a namesto glavne skupščine v Mozirju, je bila odrejena mobilizacija za svetovno vojno. Do preobrata je naraslo število članic na 63 društev. Prva GŽ je bila ustanovljena leta 1919. za ptujski srez v Narodnem domu v Ptuj.

Po 20letnem plodonosnem človekoljubnem, hkratu narodno-obrambnem delovanju je prenehala ob ustanovitvi Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana.

Vzporedno z Žalcem se je prav razvijala Muro-poljska gasilska zveza s sedežem na Cvenu pri Ljutomeru, kateri je načeloval Rajh Joško ter je štela blizu 30 društev. Obe zvezi sta s svojimi zavednimi člani reševali poleg imetja in življenja bližnjikov tudi slovensko ljudstvo, ki se je v onem žalostnem času brezobzirnega ponemčevanja potapljalo v valovih nemškega morja.

V spomin na ono zvezo s sedežem v Žalcu se je ustanovila GŽ Žalska, ki je danes največja izmed vseh ter šteje nad 50 dobro organiziranih in izvežbanih društev. Letos se je tudi ustanovila nova Muropoljska gasilska župa v spomin na nekdanjo zvezo istega imena.

P. F.

RICHARD R. ENGELSBERGER,

predsednik kongresnega odbora, načelnik Posavske Gasilske Župe, častni član češkoslovaškega gasilskega Saveza, zemske gasilske jednote za Slovaško, bosansko-herceg. gasilskega Saveza, hrvaško-slovenske vatrogasne zajednice, poljskega, francoskega, belgijskega gasilnega Saveza, itd. itd.

Je rezervni art. kapetan I. kl., načelnik sreskega gremija v Krškem, itd. itd.

Organizacja Obrony Przeciwpozarowej w Polsce.

Całokształtem pracy obywatelskiej nad obroną przeciwpożarową w Polsce kieruje Główny Związek Straży Pożarnych, który zrzesza w sobie straże pożarne, działające na terenie Państwa.

Władzą naczelną Głównego Związku Straży jest Rada Naczelna, w skład której, na mocy statutu, wchodzi przedstawiciele Wojewódzkich Związków straży z wyboru, oraz delegaci władz państwowych, samorządowych i ubezpieczeniowych. Na czele Rady Naczelnej Głównego Związku stoi obecnie Druh Inż. Stanisław Twardo-Wojewoda Warszawski. Rada Naczelna Głównego Związku Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej zbiera się czterokrotnie w ciągu roku.

Celem bezpośredniego kierownictwa sprawami Związku — istnieje wybrany przez Radę Naczelną — Zarząd. W skład Zarządu wchodzi Druhowie: Prezes Inż. St. Twardo, Vice Prezesi — Dr. J. Klarner i Dr. P. Wielgus, Sekretarz — Inż. St. Waligórski, Skarbnik — Dyr. E. Bartoszewicz, kustosz — Insp. Kl. Matusiak i Inspektor Naczelny — Sz. Jaroszewski.

Celem wykonywania specjalnych prac — powołane są przez Radę Naczelną do pomocy Zarządowi — Komisje: Organizacyjna, Techniczna i Wydawnicza.

Wykonawcą uchwał Zarządu i technicznym kierownikiem Głównego Związku Straży — jest Inspektor Naczelny, który ma do pomocy zorganizowane biuro. Biuro składa się z Wydziałów: Prezydjalnego, Ogólno-Organizacyjnego, Inspekcyjno-Wyszkoleniowego, Technicznego i Wydawniczego.

Główny Związek podzielony jest terytorjalnie na Związki Wojewódzkie, których jest 15, przyczem jeden ze Związków działa jednocześnie na terenie 3-ech Województw.

Struktura Władz Związków Wojewódzkich jest analogiczna do struktury Władz Głównego Związku; posiadają one bowiem Rady Wojewódzkie i Zarządy.

Kierownikami technicznymi Związków Wojewódzkich są Inspektorzy pożarniczy, w sprawach technicznych zależni od Inspektora Naczelnego.

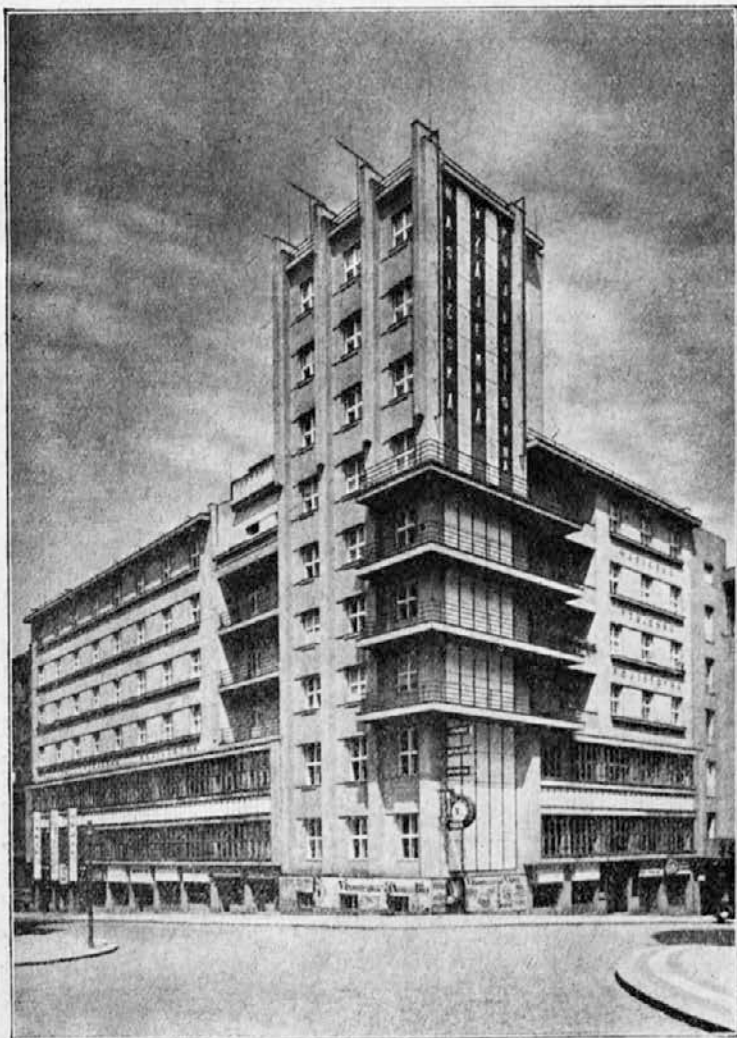
Związki Wojewódzkie, celem intensywnego i należytego wykonywania prac nad rozwojem i usprawnieniem straży na swoim terenie — dzielą się na Związki lub Naczelnictwa Okręgowe, z odpowiednimi zarządami na czele. Związki Okręgowe, terenowo pokrywają się prawie zawsze z powiatami, w wyjątkowych wypadkach, gdy straże na terenie jednego powiatu jest mało — Związek Okręgowy działa wtedy na terenie 2 lub więcej powiatów. Ogółem Związków Okręgowych liczy się 184. Pracę techniczną, a więc organizowanie straży, szkolenie kontrolę, organizowanie Zjazdów i Zawodów i t. d. na terenach Okręgów — prowadzą Instruktorzy pożarniczy pod ścisłym nadzorem Inspektora Wojewódzkiego. Instruktorzy pożarniczy są szkoleni przez Główny Związek na specjalnych kursach.

Ogólna liczba członków korpusu technicznego, a więc Inspektorów i Instruktorów będących w służbie czynnej — wynosi obecnie 171.

W Związkach Okręgowych zrzeszone są straże pożarne, których ogólna liczba na terenie Rzeczypospolitej Polskiej wynosi na dzień 1. I. 1930 r. 8873 organizacji. Każda straż pożarna jest organizacją samodzielną działającą na podstawie statutu i rządzoną przez własny Zarząd.

Czynnych członków straży liczy Główny Związek około 300.000, pozatem każda straż pożarna posiada członków popierających, których liczba wynosi przeciętnie tyle, ilu jest członków czynnych.

Wszyscy strażacy noszą ujednolicony w kroju; oznakach — mundur. Za zasługi na polu pożarnictwa, tudzież za dzielność i odwagę są odznaczani przez Radę Naczelną specjalnymi odznaczeniami, jak medalami i krzyżami.

GASILNA VZAJEMNA ZAVAROVALNICA.

namešćena v gasilskem domu, Praga, slavi letos 30letnico svojega obstoja. Ustanovljena je bila od moravsko-šlezjskih gasilcev slovanske narodnosti. Nje ustanovitelj je bil Tit Krška, ki je moral premagati ogromne težkoče. Izredno ovirana v poslovanju od proslulih avstrijskih oblasti, bilježi zavarovalnica kljub temu že v l. 1901. svoj prvi čisti dobiček.

Že v letu 1902. je prevzela „Gasilska vzajemna“ zavarovalni zavod „Unio Catholica“. V teku časa se je povzpela na 3. mesto med češkoslovaškimi zavarovalnicami.

Njen ugled je velik že spričo dejstva, da ima 50.000.000 Kč rezervne, a sklada in da samo njena denarna darila gasilnim organizacijam prekoračajo vsoto od 5.000.000 Kč. Zavod zaposluje preko 250 uradnikov.

EDMUND FIŠA.

predsednik upravnega sveta vzajemne gasilske zavarovalnice, župan mesta Bystřice nad Pernštýnem, Moravska. V polni svežosti stoji v 73. letu.

VLADIMÍR BRUNNER,

generalni ravnatelj centrale gasilske zavarovalnice v Brnu. Deluje v tem zavodu 27 let. V tem času se je povzpел od uradnika praktičkanta na vodilno mesto tega ponosnega zavoda. Velja za enega najzmožnejših med češkoslovaškimi zavarovalniki.

LADISLAV ADAM,

ravnatelj podružnice »Hasičske vzajemne zavarovalnice« za Češko v Pragi. Prisednik centralnega odbora »Češke zemske gasilske jednote«. Ima izredne zasluge pri sezidanju ponosnega Pražkega Gasilskega doma, katera stavba ima 9 nadstropij.

Kako razdeliti vaje in kakšne naj bodo.

F. G., Trbovlje.

Izurjenost gasilstva je res prava in dvojna pomoč v nesreči, zato naj vsako društvo polaga največjo pažnjo na to, kako se vrše vaje, da dobi članstvo res potrebno prakso in veselje. Zamislil sem si sledeč program, ki se pa da vsestransko izboljšati.

Poveljnik vsakega društva naredi za vse leto seznam vaj, določi naj kako in kje naj se vrše. Začnimo z zimsko dobo. V gasilski orodjarni se je v pozni jeseni vse očistilo, konserviralo (medenina in baker namazalo z raztopnino loja in olja), cevi na suhem shranile in sploh vse pripravilo za primer potrebe. Vaje v zimskih mesecih so na prostem nemogoče, zato se naj poišče primeren lokal (šola, telovadnica) in v te prostore skliče poveljnik vsaj enkrat na mesec signalno vajo, vrše se pa tudi predavanja o gasilstvu potrebnih temah. Tako se lahko ob nedeljah vrše te vaje od 2. do 4. ure in ne drži izgovor, da ni časa ali slično. Teoretično pripravljene gasilci stopijo, ko se pojavijo prvi lepi spomladanski dnevi in to vsaj vsako drugo nedeljo v mesecu pred gasilsko orodjarno k redovnim in orodnim vajam. Po okrožnici ali na krajevno običajni način sklicana vaja naj se vrši z vso strogostjo in točnostjo. Poveljnik in načelnik naj bosta vedno med prvimi, kajti točnost je za gasilca najlepša čednost. Recimo vaja je bila določena na 4. uro popoldne, 5 minut pred napovedanim časom zatrobi društveni trobentač krajevni klic za zbiranje. Točno ob uri pa poveljuje poveljnik na-

stop, prešteje navzoče, zapiše v imenik za vaje navzoče, tiste kateri so se oprostili in zanikrne, ki se vaje niso udeležili (glasom pravil z njimi postopati!). Navzoči poveljnik javi načelniku vse potrebno in potem porazdeli vajo v šolsko in skupno alarmno. Pred vajo z orodjem, pa naj se vedno vrše vsaj $\frac{1}{4}$ ure redovne vaje. Ta postopek je zato pravilen, ker so po vaji z orodjem gasilci zmučeni ali pa mokri. Torej redovne vaje vedno pred vajo z orodjem in te vaje naj se vrše kolikor mogoče z vso resnostjo, saj mlajši, katere še čaka vojaška služba, s tem le pridobe, starejši pa z dobrim zgledom pokažejo disciplino, katero gasilstvo posebno rabi.

Vaja z orodjem se naj vrši po sledečih načelih:

Večja društva razdelijo moštvo v oddelke plezalcev, brizgalničarjev, cevni in sanitetni oddelek. Šolska vaja posameznih oddelkov se vrši po predpisu vežbovnika in to naj velja za vse oddelke. Društva z motorkami dobe v najkrajšem času predpis o nastopu, sicer pa se lahko vadi po predpisih ročnih brizgaln. Največji pomen pa imajo posebno pri motorkah cevni oddelki. Od hitrosti tega oddelka je odvisna hitra in izdatna pomoč, zato naj bo cevni oddelek najmočnejši in sestavljen iz mlajših moči. Pri tem se naj polaga največjo pažnjo, kako se dajo hitreje razvijati cevi, kako smejo navoji ležati, imeti morajo pripravljene krpe i. dr. Plezalci in brizgalničarji vadijo ravno tako po predpisih vežbovnika. Proti koncu vaje je pa dobro vse oddelke sklicati in napraviti skupno vajo na hitrost, in sicer brez poveljevanja, samo s signali na trobko, piščalko in trombo, ter se tako praktično vadijo signalne vaje.

Da ne postanejo vaje enolične, je dobro, da si vodstvo zamisli v kraju objekte in naredi sporazumno z gospodarjem vaje (alarmne vaje). Seveda se mora vedno

upoštevali, da se nikomur ne dela škoda ali pa da brez miselno poliva z vodo. Pri takih vajah gre le za ugotovitev časa, ki se uporabi, da se vodni curek pokaže na označenem objektu. Tudi nočne vaje so priporočljive in to okoli 9. ure ponoči. Pri teh vajah se potem lahko opazijo razni nedostatki (če ni svetiljk ali sveč). H koncu se vaje dveh ali več sosednih društev, oziroma župne vaje, ki so pa posebno tam potrebne, kjer so naselbine oddaljene daleč od potokov in rek, da dovedejo s kombiniranjem iz brizgalne v brizgalno vodo. Taki poskusi so se zelo zadovoljivo obnesli, zato poskušajte in se ravnajte po teritoriju. Vsak kraj ima svojo posebnost. Treba je vaje in prave preudarnosti in ta se mora zahtevati od vodstev gasilnih društev.

Marsikaj bi se še dalo pisati o vajah. V bodoče se bo pa tudi javno izvedelo, katero društvo to svojo dolžnost zanemarija, ker banska uprava bo glasom odredbe prepovedala podpore in slišalo se bo, da je to ali ono društvo zaradi malomarnosti — preminulo! Upajmo vsaj, da v naši zvezi ne bo takih gasilcev, najmanj pa društev. Kot prostovoljci hočemo in bomo delali. Ta obljuba naj bo dana ravno ob priliki, ko odkrivamo spomenik našemu največjemu idealistu, gasilcu Barletu.

Gasilstvo in samaritanska služba.

Ko si ustanavljajo naša prostovoljna gasilna društva rešilne oddelke ter nabavljajo potrebna nosila ali rešilne vozove, oziroma avtomobile, je potrebno, da si ogledamo malo našo samaritansko službo. Predvsem pa si oglejmo, kako je bilo v prejšnjih časih pri nas oskrbljeno s samaritansko službo. Urediti prvo pomoč v pravi smeri, je zahtevalo mnogo požrtvovalnega dela.

Pri nas so se začele šele v drugi polovici prejšnjega stoletja ustanovljati organizacije, ki naj po gotovem načrtu pomagajo ponesrečencem, preden jim nudi prvo pomoč izurjen zdravnik. Saj je že v človeški naravi, da pomagamo ponesrečencem. Toda vprašajmo se, kakšna je takšna pomoč! Dostikrat dosežemo ravno nasprotno, kar smo hoteli. Na ta način napravimo lahko ogromno škodo. Velika je že škoda, če z nepravilnim zapravljanjem vode napravimo na gorečem poslopju še večjo škodo kot ogenj, ampak še večja je škoda, če ponesrečencu pomagamo tako, da čuti potem vse svoje življenje posledice prve pomoči v nesreči. Ni moj namen karati to radevoljno pomoč, ki je bila sicer nujna, a brez potrebne izobrazbe, kajti ni vsakdo poklican pomagati, čeravno bi bila želja, da je vsak človek toliko izobražen, da lahko uspešno pomaga pri nesreči. Pa tudi dobro voljo treba priznati in ne smemo karati nerodno storjene pomoči. Ali bodete zamerili materi ali očetu, ki je otroku, padlemu pri igri, obvezal rano s kakšnim platnom, ki je ležalo že leta in leta v omari ali pa pritisne na svežo rano takozvani angleški obliž?

Večje važnosti je vprašanje prve pomoči pri teh, ki se poškodujejo pri izvrševanju svojega poklica. Tukaj bodi prva pomoč pravilna in na mestu, da tako ohranimo delazmožnost ponesrečenca. Dostikrat bomo preprečili s pravilnim ravnanjem težke posledice: kakor zastrupljenje krvi ali kaj drugega.

Našli so se zdravniki, ki so na podlagi svojih izkušenj učili, kako je postopati pri nesrečah in začeli so ustanovljati samaritanska društva. In kdo je bolj poklican nuditi prvo pomoč, kot gasilec, ki si je zbral geslo v »Pomoč bližnjemu«. Tesno je združena z gasilstvom samaritanska služba. Ne samo pogasiti ogenj, temveč rešiti ogroženo človeško življenje, je mnogokrat naš vzvišeni cilj. Zavest in hiter sklep sta premnogokrat potrebna, da v času, ko je vse razburjeno, pravilno pomagamo. In človeško življenje ni v nevarnosti le pri ognju, temveč še bolj pri raznih drugih nesrečah, kakor eksplozijah, zasipih, povodnjah itd.

Razumljivo je in tok časa to zahteva, da izobrazimo vsakega gasilca tako, da ve, kako mu je postopati v prvi sili. Ker pa ne more v primeru požara vršiti vsak

gasilec te službe, zato pa je nujno potrebno, da določi vsako društvo vsaj po 2 gasilca, ki vršita samaritansko službo. Večja, posebno mestna društva pa imajo posebne rešilne oddelke. Tem članom moramo nuditi temeljito izobrazbo. Prepričan sem, če se vršijo tečaji za samaritansko službo (kjer to ni mogoče po društvih — vsaj po župah), bo te vodil zdravnik radevolje in brezplačno. Gasilec, ki jih določimo za samaritansko službo, moramo oskrbeti vso potrebno opremo. Svetovna vojna je našla gasilstvo na svojem mestu. Kdo je oskrbel prevoz ranjencev in bolnikov s kolodvora v bolnice? Bili so to po večini gasilci, ki jih ni svetovni metež vrgel tja na fronto. Kdo je lepše ravnal z ranjencem kot gasilec, ko mu gre vsaka bol bližnjega do srca. Znani so mi slučaj, da so šli taki prevozi v tisoče. Neko društvo v majhnem mestecu je oskrbelo čez 76.000 prevozov, drugo v večjem mestu pa čez 1.800.000. Bila je to samaritanska služba v pravem pomenu besede. Na drugi strani si predstavljajte ranjenca na bojišču, ki ga je razmesarila usodna granata! Kje pomoč? Približa se mu tovariš vojak, ki je doma dobil pri gasilnem društvu prve nauke o prvi pomoči in mu s sočutnim srcem ter tolažec ga, obveže rane in mu pomaga do prve rešilne postaje. In prav je, da so se gasilna društva po svetovni vojni še bolj vrgla na to polje, kajti ni jih organizacij, kojih delokrog gre tako roko v roki, kakor gasilstvo in samaritanstvo. Oba služita dobrobiti človeštva. Naprej, vi pionirji čiste in prave ljubezni do bližnjega!

Lj. M.

Poklicni požarni zbor glavnega mesta Prage.

Ako greste po notranji Pragi II. po Sokolski okolici, opazite enonadstropno poslopje, na katerem je nameščen preko njene cele širine velik napis z belimi, velikimi črkami: »Osrednja požarna postaja glavnega mesta Prage«.

Že stavba sama, ki se razločuje od ostalih sosednjih poslopij, vzbuja na prvi pogled pozornost; skozi široka vrata pa vstopite na veliko dvorišče, ki obsega preko 600 m².

V omenjenem poslopju so nameščeni uradi in osrednje ravnateljstvo požarnega zbora za vso veliko Prago, kakor tudi fotografska in filmska delavnica, ki služita edino le uradu.

Na desni in levi strani dvorišča se nahajajo pritlična zidana poslopja, preurejena v garaže za osebne avtomobile. Tukaj se nahaja tudi skladišče za različni material, mizarska in telefonska delavnica kakor tudi prostorna telovadnica, opremljena s potrebnim orodjem.

Zadnji del dvorišča zavzema dvonadstropno poslopje, ki leži ob Legerovi ulici in vsebuje:

V pritličju so glavne garaže za vsa gasilska vozila, in sicer edinele za avtomobilsko, tu se nahaja ključavničarska delavnica, montažna delavnica in kovačnica, prhe in umivalnice za članstvo kakor tudi kotlarna s kurilnico za centralno parno kurjavo.

V prvem nadstropju so spalnice za moštvo, telefonska in telefonska centrala, soba za poveljniški zbor in čitalnica.

V drugem nadstropju je učilnica za zbor, spalnica za samsko moštvo in obsežni skladiščni prostori (za obleke, čevlje, perilo, različne potrebščine za stroje cevi itd.).

Podstrešje je določeno za omare celokupnega moštva in shranjeni so tu arhivni predmeti, razni vzorci itd. Kasneje se bo tu namestil muzej požarnega zbora.

Taka je sedaj osrednja postaja, ki pa se bo v bodočnosti povečala tako, da se bodo na oboje glavnih poslopij dozidala 2 do 3 nadstropja, vse dvorišče pa se bo obokalo itd.

Moštvo in služba.

Načelnik urada in ravnatelj zbora je ing. Oldrich Uher, višji stavbeni svetnik! Imenovani vodi požarni zbor že preko 10 let in pod njegovim vodstvom je dosegla gasilstvo Prage stopnjo, na kateri stoji danes, kar dokazuje veliko znanje in bistroumnost imenovanja ravnatelja-tehnika.

Nameščencev ima požarni zbor vsega skupaj 258 mož, od katerih je: 1 ing.-tehnika — ravnatelj zbora, 3 poveljniki, 5 uradnikov, 3 podpoveljniki, 6 članov požarne policije, 8 članov vaditeljskega zbora, 21 načelnikov-instruktorjev, 211 članov moštva.

Delovna doba znaša 8 ur dnevno, ki je razdeljena tako, da vrši moštvo 24 ur nepretrgane službe, nakar sledi dva dneva, t. j. 48 ur odmora. V teh dveh dneh vrši moštvo nadzorstvo v gledališčih, biografih, na veselicah, razstavah itd.

Zjutraj vstajajo v poletnem času ob 6. uri, v zimskem pa ob 7. uri, nakar sledi dve uri vaj na orodju ali teoretični pouk, od 14. do 16. ure je sličen razpored.

Poleg osrednje postaje obstoje še 4 stražnice v različnih okrajih mesta, od katerih ima vsaka 10 mož.

Gasilskih okrožij je 5, tako da ima vsaka pripravnost omejen svoj del mesta. Osrednja postaja se udeleži vedno vsakega požara.

Stroji:

Vozovi so samo avtomobilski, različnih sil in velikosti. Še v letu 1926. se je uporabljala lestev s konjsko priprego, a tudi ta je bila odstranjena po zaslugi ravnatelja ing. Uhra, ki se je zavedal, da mora imeti gasilstvo najhitrejšo in najbolj praktične priprave, ki gredo z duhom časa in z višino tehnike.

Pregled in sila vozil:

1 osebni voz zn. Walter 16—18 HP,
1 osebni voz zn. Walter 36 HP,
3 odpremni vozovi Praga po 18/22 HP,
1 veliki odpremni voz Praga 45/60 HP,
1 odpremni voz Raff 40 HP,
1 odpremni voz Škoda 55 HP,
1 bencinska brizgalna Delahaye 35 HP,
1 bencinska brizgalna Laurin-Klement 40 HP,
2 bencinski brizgalni Praga 30 HP,
3 parne brizgalne na podstavnem vozičku Berliet po 35 HP,

1 kemična brizgalna Fiat 35 HP,
1 viseča sesaljška Delahaye 30 HP,
1 viseča sesaljška Ebert 32 HP,
1 viseča sesaljška Laurin-Klement 24 HP,
1 kemična brizgalna Knock-Out 24 HP,
1 prenosna sesaljška Smekal 12 HP,
1 traktor Chenard-Walcker 24 HP,
1 motorna lestev Praga 50 HP (35 m visoka),
1 tovorni voz Praga 16/18 HP,
1 tovorni voz Škoda 32 HP,
1 naprava za gašenje bencina, petroleja itd. zn. Injektor,

Ing. OLDŘICH UHER,
ravnatelj požarnega urada gl. m. Prage.

Statistika požarov in drugih pomoči v letu 1929.

M e s e c	Požari			Reševanje oseb	Pomoč padlim konjem in splošno reševanje živali	Pomoč pri poplavih in sesanje vode	Pomoč pri razkopavanju ruševin	Pomoč pri uhaajanju strupenih plinov	Različna druga posredovanja	Klici na pomoč		Skupno
	veliki	srednji	mali							k domnev- nim požarom	zlorabljeni klici na pomoč	
Januar	2	1	57	2	13	7	—	—	—	5	2	89
Februar	2	2	78	3	10	8	1	1	5	4	—	114
Marec	—	1	36	1	14	52	2	—	—	4	3	113
April	—	1	27	2	10	12	1	2	2	2	3	62
Maj	—	2	31	—	12	14	2	1	3	7	—	72
Junij	1	1	27	1	5	16	—	1	1	2	1	56
Julij	—	1	39	—	7	31	—	1	1	6	1	87
Avгust	1	1	18	1	7	5	—	1	—	2	1	37
September	1	—	30	—	9	3	1	—	3	—	—	47
Oktober	3	2	35	1	5	1	—	—	—	—	—	47
November	—	—	37	—	10	1	—	—	1	2	3	54
December	2	1	34	—	11	1	1	1	1	2	1	55
Skupno . . .	12	13	449	11	113	151	8	8	17	36	15	833

1 odpremni voz za odpravo velikih živali Walter 40 HP,

1 voz za orodje Walter 40 HP,

1 dvokolesnica 10 HP,

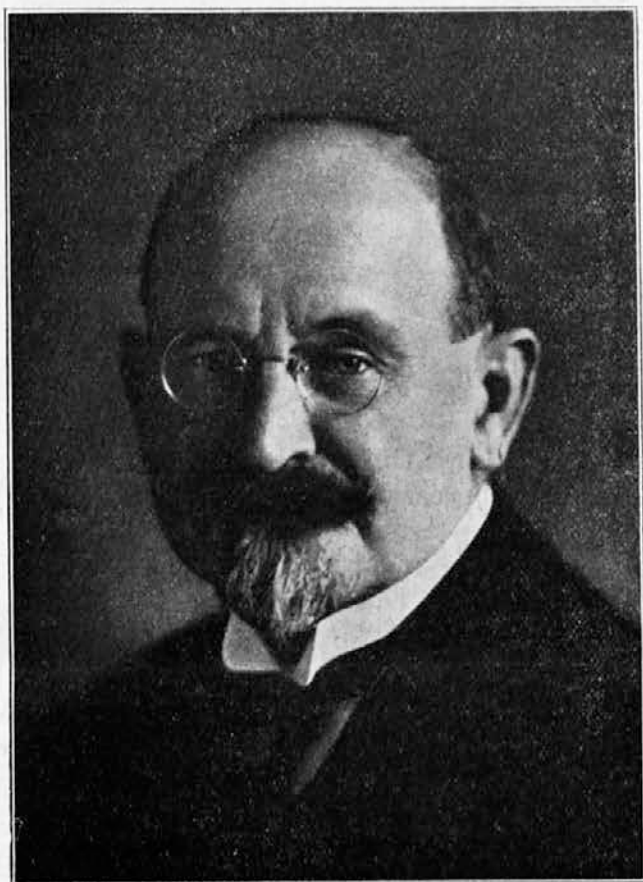
1 ročna lestev za popravilo telegrafskih naprav 18 m dolga.

Moštvo je opremljeno razven s popolno opremo tudi še s krinkami proti dimu, na razpolago so pa še naprave za umetno dihanje in oživljanje, azbestni plašči za neposredno delo v ognju in razne druge ugodne potrebščine.

Vrvi iz konoplje 46 mm je v zalogi 4500 m.

Vrvi iz konoplje 70 mm je v zalogi 6200 m.

Prevozilo se je 124.573 km, pri čemer se je uporabilo bencina 35.740 litrov.

JOSEF MARTINEC,
predsednik „Nadzorstvene požarne komisije“ in
gospodarski referent gl. m. Prage.

Požarna policija

izvršuje v samostojnem delokrogu preglede požarno hibnih objektov hiš, tovarnen, delavnic, garaž itd. in ako ugotovi kako napako s pogleda požarne nevarnosti, naloži strankam takojšnjo njeno odstranitev. Istotako prisostvuje stavbeno-komisijonalnim pregledom, katere izvršuje magistrat, da stavi tudi tu pogoje istotako iz naslova požarne varnosti. Ta delokrog je razširil in uvedel na široki bazi načelnik ing. O. Uher, ki ima izkušnje, da mora požarna varnost biti tesno zvezana z ostalimi stavbenimi predpisi. Pregledov in komisij s tega naslova izvede urad letno nekoliko deset tisočev.

Požarni telegraf

je izpeljan po vsej Veliki Pragi in meri 350 km. Požarni avtomati so primerno razdeljeni v posameznih mestnih okrajih in jih je 550. Dvakrat mesečno in po vsaki nevihti se avtomati preizkusijo. V letu 1929. je bilo takih poškodb 1207.

Telefon

je državni in dnevno je klicana centrala ca. 252krat, centrala pa kliče dnevno 131krat, tako da je bilo v letu 1929. telefonskih pogovorov 140.000.

Pisarna

izvršuje vsa dela, ki so potrebna v zboru in je umestno omeniti, da je bilo v letu 1929. predanih 18.500 spisov in izvršenih 62 izplačil, s katerimi je bilo izplačanih Kč 5.536.704.14.

Nadzorstvena požarna komisija

vodi gasilski zbor v notranjih zadevah in stavi predloge občinskemu svetu mesta Prage za izboljšanje službe, nakup strojev itd. Njen predsednik je gospodarski referent Josef Martinec, president praškega trgovskega gremija in sestoji iz 10 zastopnikov, ki jih izvoli občinski svet.

Požarni zbor mesta Prage je oddelek tehničnih mestnih uradov in njegov naziv je: Stavbeni urad odsek 14 — požarni in je važni činitelj v mestni in državni upravi.

S tem končam kratko strokovno poročilo o »Praškem poklicnem gasilstvu« s pripombo, da stoji na višini današnje dobe in je največji in najboljši zbor v čechoslovaški republiki.

Jaroslav Černý,
pristav požarnega ravnanstva
glavnega mesta Prage.

Napis na novi zastavi ljubljanskega prostov. gas. društva:

**V ognju ljubezni do bratov plamtimo,
oganj sovraštva krotimo, gasimo.**

Dr. Mih. Opeka.

Deset zapovedi za gasilca.

Bes. F. Guček, Trbovlje.

1. Pomagaj v nesreči povsod! (To zahteva tvoj stan).
2. Hodi k vajam! (Sicer ne znaš rabiti orodja in je pomoč prekasna).
3. Kroj naj bo enoten, naramke funkciji primerne! (Glej predpis JGZ).
4. Spoštuj tovariše, pozdravi posebno starejše in dostojanstvenike! (S tem dokumentiraš izobrazbo).
5. Ne upijani se, če si v kroju! (Pijan sramotiš gasilstvo).
6. Bodi z vsakomur ljubezniv, skromen in uslužen! (S tem pokažeš, da imaš srčno kulturo in povzdigneš gasilski ugled).
7. Znati moraš redovne vaje! (S tem pokažeš discipliniranost).
8. Če si trobentač, ne trobi na vlakih ali pri pohodu brez dovoljenja! (Najlepše je trobiti v zborih in le gasilsko).
9. Kot telovadec, drži kritje in izvajaj vaje po predpisu! (Zato je potrebna pokorščina napram vadiatelju).
10. Zagovarjaj interese gasilstva, napake pa pomagaj odpraviti. (S tem pomagaš našemu pokretu).

Dopisi.

Prostovoljno gasilno društvo Trbovlje-Vode. Zaradi pomanjkanja prostora prodamo po zelo ugodni ceni in plačilnimi pogoji: 1 mali dvosedežni avto Type Peugeot, močan ca. 14 KS v zelo dobrem stanju s skoro novo pnevmatiko. Bil bi prikladen za podeželska gasilna društva za prevoz cevi, kot cevni voz in bi se dal v te svrhe z malimi stroški z lahkoto preurediti. Sam motor je pa tudi prikladen za pogon gasilske briz-

galne (agregat), posebno ker je lahak in v dimenzijah kot v okretih temu namenu zelo lahko služi.

Za natančnejša poročila, tako glede opisa in plačila, se blagovolite obrniti na naslov, kjer je avto na vpogled in v preizkušnjo.

Pilštanj. Koncem septembra lanskega leta se je ustanovilo tudi na Pilštanju gasilno društvo. Naš trg je edne najstarejših slovenskih trgov in vendar je bilo ljudstvo doslej v slučaju nesreče prepuščeno na milost in nemilost usode. Novoizvoljeni odbor je hotel v čim krajšem času popraviti zamujeno in se je z vso energijo vrgel na delo. Na prvi svoji seji je sklenil naročiti motorno brizgalno, ker je edino ta zmožna vršiti svojo reševalno nalogo v tukajšnjih krajih, ki zelo trpe na pomanjkanju vode. Ta sklep ni ostavljen na papirju, ampak se je že izvršil, kajti društvo je naročilo od trvdke Rosenbauer in drug v Celju prenosno motorno brizgalno s 15 konjskimi silami, katere blagoslovitev je bila na Pilštanju v nedeljo dne 13. julija t. l. Začetek slavnosti ob 9. uri — sprejem in pozdrav gostov, nato so prisostvovali vsi došli tovariši okoliških društev korporativno sv. opravilu in blagoslovitvi. Po obedu je bila na občinskem pašniku v Lesičnem skupna vaja vseh došlih brizgalen, nato pa veselica v prid domačemu društvu.

Obenem sporočamo tovarišem in prijateljem, da priredi naše društvo dne 7. septembra t. l. veliko tombolo, katere čisti dobiček je namenjen za kritje dolga, katerega je društvo z nakupom brizgalne prevzelo nase. Društvo ima še sedaj preko 200 dobitkov, a jih namerava dobiti še vsaj enkrat toliko. Na sosednja društva in druge prijatelje gasilstva smo razposlali srečke in prosimo tudi tem potem ponovno, da nam jih ne vračajo, ampak da jih spravijo med narod.

60letnica prostovoljne požarne brambe v Ptuj. Izredno uspel slavlje. Društveni načelnik Steudte 60 let v aktivnem službovanju pri društvu.

Letošnje gasilsko kongresno leto proslavlja tri šestdesetletnice obstoja gasilskih društev in to: Ljubljana, Laško in Ptuj. Ptujsko gasilno društvo, katero je poleg Maribora in Celja pred kratkim vstopilo v Jugoslovansko gasilsko zvezo, je proslavilo svojo 60letnico na izredno svečan način. Slavnosti so se pričele že v petek dne 4. julija t. l. Po večernem, jako dobro obiskanem promenadnem koncertu na Glavnem trgu, se je vršil v Društvenem domu dobro uspeli komerz v počastitev došlih predstavnikov oblasti, funkcionarjev gasilske zveze, predstavnika kongresnega odbora in drugih osebnosti. Med komerzom smo imeli priliko videti nastop vzorne ptujske gasilske čete, ki je izvajala na odru krasne vaje in vratolomne skupine z lestvami. Za ta nastop je vrla ptujska gasilska četa žela upravičen aplavz. Tajnik društva g. Ervin D a m i s c h je prečital kroniko požarne brambe v Ptuj, ki nam vzorno ilustrira požrtvovalno delo ptujskega gasilstva.

Med častnimi gosti smo opazili med drugimi jublanta g. društvenega načelnika Steudte, kateri vključ svoji starosti neumorno in nepretrgoma deluje v društvu 60 let, t. j. od ustanovitve društva v letu 1870. do danes, starost Jugoslovanske Gasilske Zveze Josipa Turka, podstarosta JGZ Ljudevita Museka, predsednika kongresnega odbora Richarda Engelsbergerja, zastopnika politične oblasti dr. Bratina, komandanta mesta Ptuj majorja Šaraca, župana mesta Ptuj Mihaela Brenčiča, načelnika mariborskega gasilnega in reševalnega društva Vollerja, mnogo odličnih ptujskih meščanov in predstavnikov različnih korporacij in celokupno domače društvo. Pri otvoritvi komerza je društveni načelnik predlagal vdanostno brzojavko Nj. Veličanstvu kralju, katera je bila med ogromnim aplavzom in pri trjevanjem navzočih po odigranju državne himne soglasno sprejeta. G. ban ing. Dušan Sernec je svojo odsotnost pismeno upravičil in v laskavih besedah čestital jublantu. Med komerzom so se vršili razni govori

Prvi je nazdravil in otvoril komerz načelnik društva Steudte in imenoma pozdravil navzoče osebnosti. Po udarjal je ogromen pomen gasilstva za ohranitev državnega in civilnega premoženja in se toplo zahvalil prisotnim honoracijam za njih udeležbo. Za njim se je oglasil župan mesta Ptuj g. Miha Brenčič k besedi in se je društvu zahvalil za njegovo dolgoletno požrtvovalno delo na gasilskem polju. Tovariš starosta JGZ Josip Turk iz Ljubljane je v krasno zasnovanem govoru v vznešenih besedah slikal idealne cilje gasilstva. Posebno je nazdravljaval jublantu g. načelniku društva Steudte in mu čestital k njegovemu 60letnemu nepretrganemu udejstvovanju v tej humanitarni ustanovi. Izvajanja tov. staroste Turka so bila sprejeta s velikim aplavzom. Govorili so še g. dr. Bratina, zastopnik politične oblasti, komandant mesta major Šarac in g. dr. Fermevc. Načelnik mariborskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva g. Voller je v lepih besedah pozdravil jublanta in mu izročil krasen srebren bokal, kot dar mariborskega gasilstva. Nato je domače društvo poklonilo svojem sivolasemu načelniku častno sekirico. Predsednik kongresnega odbora g. Richard Engelsberger je v svojem govoru pozdravil v prvi vrsti pristop društva k JGZ, nazdravljaval jublantu in društvu ter povabil navzoče in mesto Ptuj na bližajoči se gasilski kongres v Ljubljano. Podstarosta Lj. Musek je počastil v svojem govoru vestne družice, žene gasilcev, katere upoštevajo težko reševalno delo njih mož.

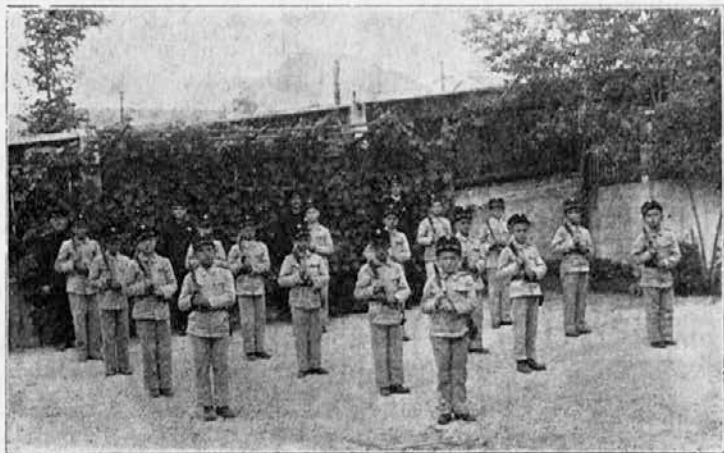
V nedeljo dopoldne se je vršilo na Florjanskem trgu blagoslovljenje gasilskega orodja, kar je opravil g. stolni prošt dr. Žagar, ob navzočnosti vseh predstavnikov, mnogobrojnega občinstva, domačega gasilnega društva in 250 mož mariborske gasilske župe. — Načelnik Steudte je podal raport starosti JGZ, nakar ga je tov. starosta ponovno pozdravil, čestital njemu in društvu k 60letnemu obstoju ter jublantu pripel v znak počaščenja zvezno zaslužno kolajno. Ta akt počaščenja je izzval med navzočimi burno odobravanje. Popoldne je bila ob 14:30 na Hrvatskem trgu javna gasilska vaja, ki je izredno lepo uspela. Po vaji je bila v Gasilskem domu ljudska veselica, katera je privabila nebroj gasilstvu naklonjenih Ptujčanov in okoličanov. Mestu Ptuj čestitamo h krasni in dobro organizirani gasilski četi, posebno pa čestitamo jublantu g. Steudteju, kateri je v svojih 60 letih aktivnega delovanja v tem društvu napravil mnogo več kot je bila njegova dolžnost. G. Steudte je najstarejši aktivni gasilec v Jugoslaviji.

Prostovoljno gasilno društvo Rečica pri Laškem priredi svojo veliko vrtno veselico letos v nedeljo dne 17. avgusta na vrtu g. C. Drakslerja istotam. Pričakujemo od bližnjih tovariških društev čim večje udeležbe. Deležni bodo vsestranske zabave in okrepčil. V slučaju, da oni kaj prirede, se bomo z obiskom toplo revanžirali. Obenem naprošamo sosedna društva, da na ta dan opuste nameravane prireditve, da bo uspeh čim povolnejši za nabavo prepotrebne gasilskega orodja.

Svoj prvi letošnji požar zaznamuje društvo v noči od 1. na 2. julija, ko je v največjem naliwu in gromu pohitelo v pol ure oddaljeno vas Šmohor, kjer je strela udarila tik cerkve v hišo tamkajšnjega posestnika Antona Šona. Požar je bil v kratkem času lokaliziran, s čemur je bilo zaenkrat preprečeno njega razširjenje na blizu stoječe s slamo krite objekte. To noč je uvidelo članstvo, kaj je točnost in kaj se da doseči s pravočasnim nastopom. — Po oddaljenih vaseh se je še pozno v jutro videlo na večih krajih ognjeno žarišče, ko jim isto noč usoda enako ni prizanesla.

Iz delokroga trboveljske gasilske župe. Po nastopu v Laškem prizadevalo si je vodstvo župe, da spopolni in uredi članstvo glede enotnega nastopa pri prostih vajah. Dne 6. julija je imelo društvo Radeče blagoslovitev nove motorke in telovadni nastop, pri katerem so nastopila društva Radeče, Zidani most, Loka in Vrhevo. Tov. Knezu čestitamo na uspehu in župa si je pridobila z njim zmožnega vaditelja. V Kleku nad Tr-

bovljami se je ustanovilo novo društvo in je imelo tudi 6. julija blagoslovitev novega gasilnega doma. Dne 13. julija so imela društva Rimske toplice in Loka krajevne letne prireditve. Ti dve društvi imata še nekaj dolga na novih gasilskih domovih. 20. julija je praznovalo društvo steklarne v Hrastniku enoletnico in pokazalo svojo pridnost s tem, da si je nabavilo novo motorno brizgalno. Ob tej priliki je bil tudi obvezen te lovadni nastop vseh telovadcev v župi. Po naročilu tehničnega odseka je vodil ves nastop tov. Hlastan, ki je pokazal vso zmožnost v grupacijah in sestavljal vse skupine. Za voditelja župe v dneih kongresa pa je bil določen župni podnačelnik tov. Dolinšek. Slika naraščajnikov društva Trbovlje rudnik pa nam jih kaže pri vaji s sekiricami. Društvom, kjer se lahko goji naraščaj, priporočamo njih ustanovitev in tudi njih vzdrževanje ni drago, koristi pa vedno. Vaditeljem in načelniku Holešku pa vse priznanje.k.

Gasilski naraščaj društva Trbovlje-rudnik.

Studenci pri Mariboru. Prostovoljno gasilno društvo je imelo dne 6. julija t. l. dopoldan sestanek vseh rednih, podpornih in častnih članov. Po tehnični vaji so podali svoja poročila posamezni društveni funkcije. Iz teh poročil je bilo razvidno, da je društvo brez dolga, ker je dolg na motorni brizgalni, ki je stala 85.000 Din, po dveh in pol letih popolnoma plačan. Društvo si bo nabavilo še eno majhno motorno brizgalno, temeljito popravilo gasilski avto in nabavilo še razne potrebne gasilske potrebščine. Podporno članstvo je vzelo z odobravanjem na znanje delovni program društva ter soglasno obljubilo svojo podporo. Slučaj je hotel, da je ravno, ko je načelnik društva poudarjal pripravljenost gasilcev ponoči in podnevi, zapel rog in pozval gasilce k ognju v Oreho vas, kjer smo našli v plamenih 5 objektov. Strelna je udarila gospodarsko poslopje g. Bandurja in se je požar vsled hude vročine razširil na stanovanjsko in sosedno hišo g. Fazleža. Gašenje je oviralo pomanjkanje vode, ki smo jo morali črpati iz ribnika sosedne vasi ter smo imeli položene čez 1000 metrov cevi in so dovajale vodo 4 motorne brizgalne. Pri reševanju živine se je ponesrečil radovanjski gasilec Lobajnšek in ga je reševalni oddelk gasilnega društva Račje odpremil v Maribor v bolnico. Na kraj nesreče je prihitelo 11 gasilnih društev s približno 150 gasilci. Vsa društva so delovala prav vzorno, ter se je opazil red in disciplina vsega članstva. Pri požaru so delovale 4 motorne, 1 parna i nekaj ročnih brizgalen. Razen domačega društva so bila navzoča sledeča društva: Račje, Pobrežje, Hoče, Brezje pri Mariboru, Studenci, Sv. Miklavž, Fram, Zrkovci in Ruše I.

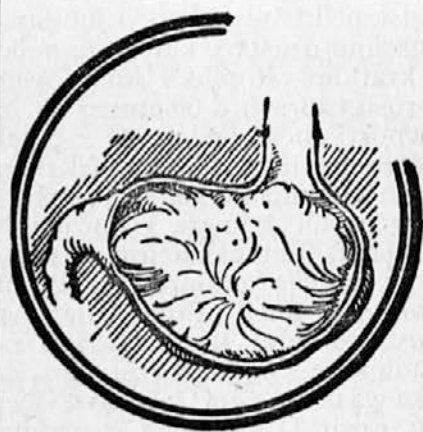
✓ **Žiri.** Binkoštna nedelja ostane marsikateremu žirovskemu občanu kakor tudi gasilcem v trajnem spominu. Ta dan je obhajalo naše društvo svojo 40letnico združeno z blagoslovitvijo nove motorne brizgalne. Slavnost je otvorila domača gasilska godba z jutranjo budnico pod vodstvom g. I. Oblaka. Ob 8. uri so pričela prihajati sosedna gasilna društva in to: Dolenji

Logatec, Gorenji Logatec, Rovte, Hotederšica in Dobračevo; v civilni obleki so se udeležili tudi tovariši gasilci iz Gorenje vasi. Ob 9:45 se je pričel pomikati izpred gasilnega doma v cerkev impozanten spreved. Spreved je otvorilo 12 kolesarjev, nato 20 mož konjenikov gasilcev v polni opremi, nato je sledila nova motorka, za njo se je peljala kumica gospa Marija Rudolf iz Črnega vrha in prvi načelnik g. Jakob Kavčič. Sledilo je 30 gasilk v narodnih nošah. Nato je korakalo pod vodstvom tovariša načelnika iz Hotederšice 6 zastav in 125 mož. Po maši je pred cerkvijo pozdravil navzoče domači podnačelnik in v imenu občine pa župan. Sledilo je blagoslovljenje brizgalne. O pomenu in namenu brizgalne je obrazložil g. župnik. Nato se je razvil obhod na Dobračevo in nazaj, kjer je bil razhod. Popoldne ob 13:30 se je vršila preizkušnja nove motorke. Motorka je znamke »Renault«, ima 36 konjskih sil, meče vodo do 1000 litrov na minuto. Motorka dela popolnoma dobro in jo prav toplo priporočamo vsem gasilnim društvom, ki imajo zato primeren teren in zadosti vode. Ob 3. uri se je pričela ljudska veselica ob ogromni udeležbi občinstva. Nato je sledila javna tombola in prosta zabava. Vsa čast udeležencem, ki so s tem pokazali, da cenijo gasilsko organizacijo. Vsa slavnost pa je potekla v najlepšem redu brez zveznega in župnega zastopstva.

Listnica uredništva.

Slavnostno številko je uredil II. podstarosta Ljud. Mušsek. Prihodnja številka »Gasilca« izide meseca septembra.

**Naj ljub, sovražen bo al' tuj,
nad njim nikar se ne maščuj**

Pri slabi prebavi **želodca** in zaprtju telesa, napenjanju in slabem delovanju črev, hemeroidih (zlati žili), arteriosklerozi, izpuščaji, pri obolenju na mokračni kislini (Harnsäure), obolenju jeter, žolča in žolčnega kamna, izbornu deluje kri osvežujoči in kri čistilni

„Planinka“ zdravilni čaj, ker

1. raztopi tuje snovi v človeškem telesu.
2. jih odstrani iz telesa.
3. ves organizem obnovi in okrepi.

V drugih lekarnah stane pravi »Planinka« čaj Din 20.— za en paket, kateri pa vsebuje samo potem pravi »Planinka« čaj, če je zaprt in plombiran, in če nosi napis: **Lekarna Mr. Ph. L. Bahovec, Ljubljana 107**, a ta lekarna pošilja tudi po pošti večje količine, in sicer: 4 pakete za Din 70.— (namesto Din 80.—), 8 paketov Din 140.— (namesto Din 160.—), 12 paketov Din 190.— (namesto Din 240.—), iz česar razvidite, da je tem ceneje, čim več se naenkrat naroči.

Edini proizvajalec:

Lekarna Mr. Ph. LEON BAHOVEC
Ljubljana, Kongresni trg.

„SLAVIJA“ jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani

Vodi sledeče vrste zavarovanj:

življenska (rente, dote i. t. d.)

požarna (tudi vsled strele in eksplozije)

nezgodna kakor tudi zavarovanja zakonitega jamstva

transportna zavarovanja

zavarovanje proti škodam vsled razbitja šip in po toči

zavarovanje proti vlomu avtomobilna zavarovanja

Posebno pa opozarja na nezgodno zavarovanje gasilcev ter zavarovanje konj kot priprege pri brizgalnicah.

GENERALNO RAVNATELJSTVO ZA VSO JUGOSLAVIJO

V LJUBLJANI, GOSPOSKA ULICA ŠT. 12 — TELEFON ŠT. 21-76

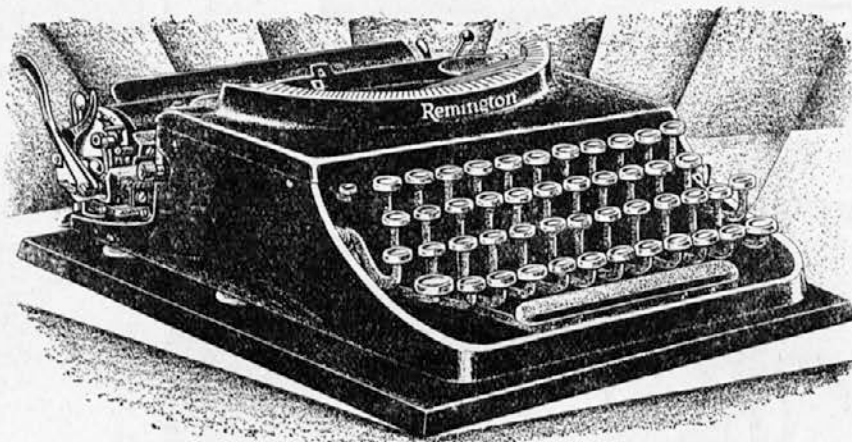
ZAHTEVAJTE PRORAČUNE VSEH VRST ZAVAROVANJ

Vse za pisarno:

Amerikanski pisalni stroji,
novovrstni razmnoževalci,
pisarniška oprema,
računski stroji,
„Anker“ registrirne blagajne

SPECIALIST
ZA PISARNIŠKE STROJE IN OPREMO

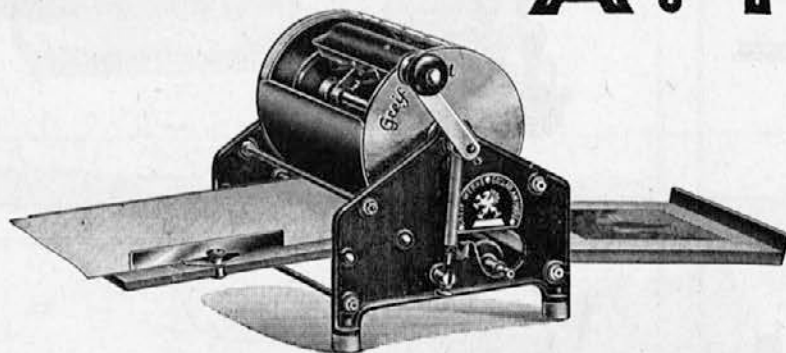

A. PRELOG

LJUBLJANA

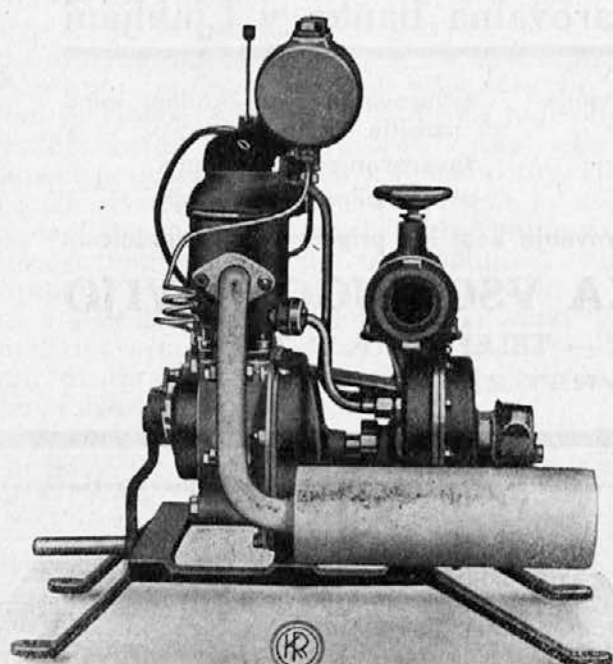
MARIJIN TRG

TELEFON ŠTEV. 3456

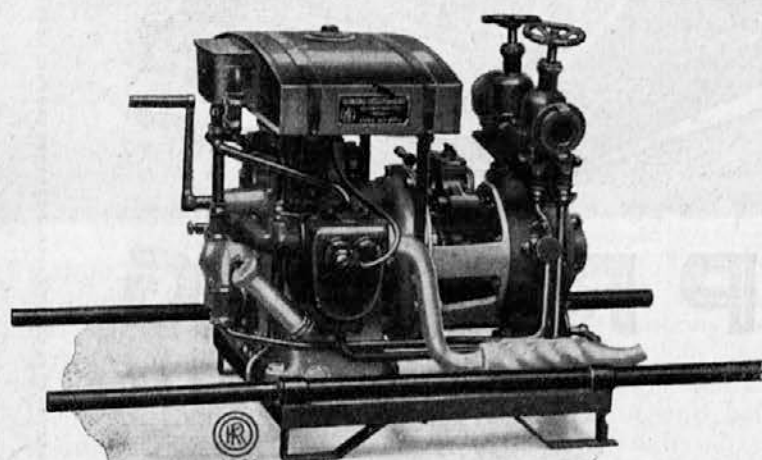
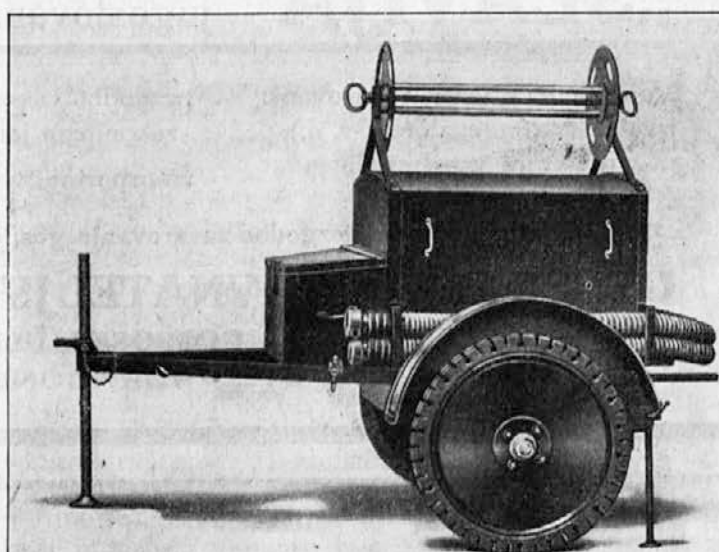

Tvrdka I. C. MAYER, Ljubljana

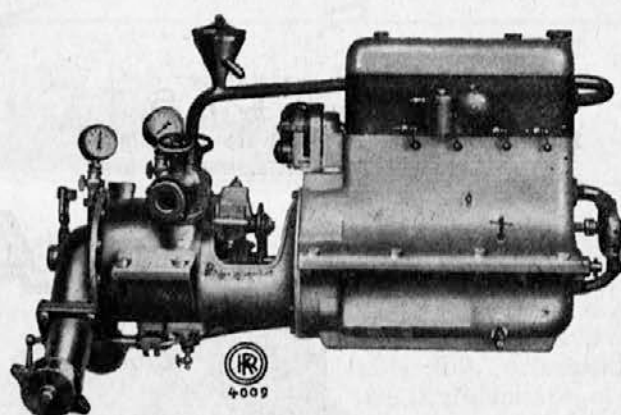
priporoča svojo veliko zalogo
manufakturnega blaga in lepo
izbiro damskih, moških in otroških
čevljev tvrdke F. L. POPPER.

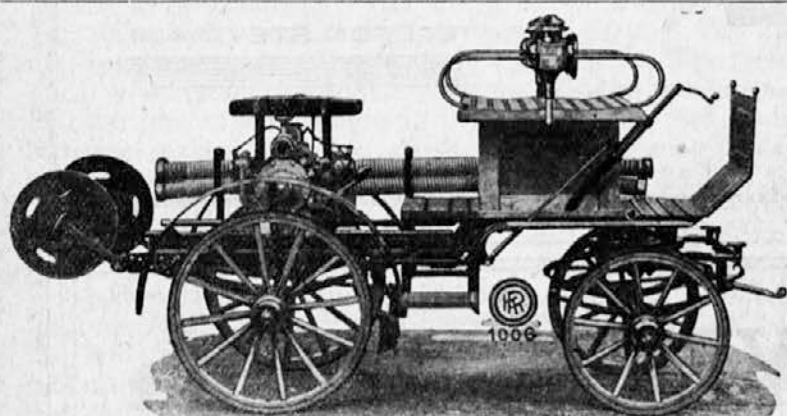
B 102

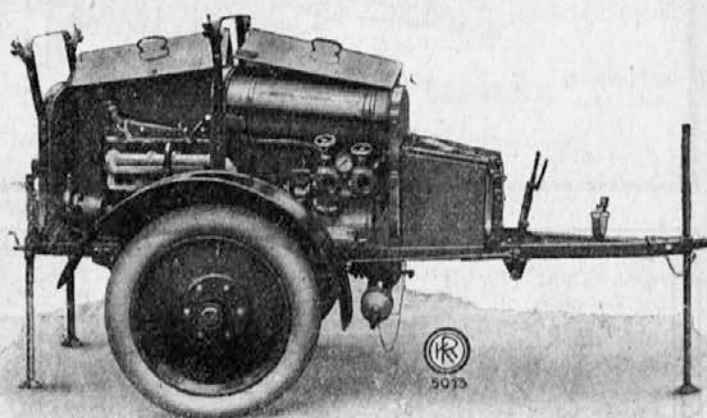
1503

4009

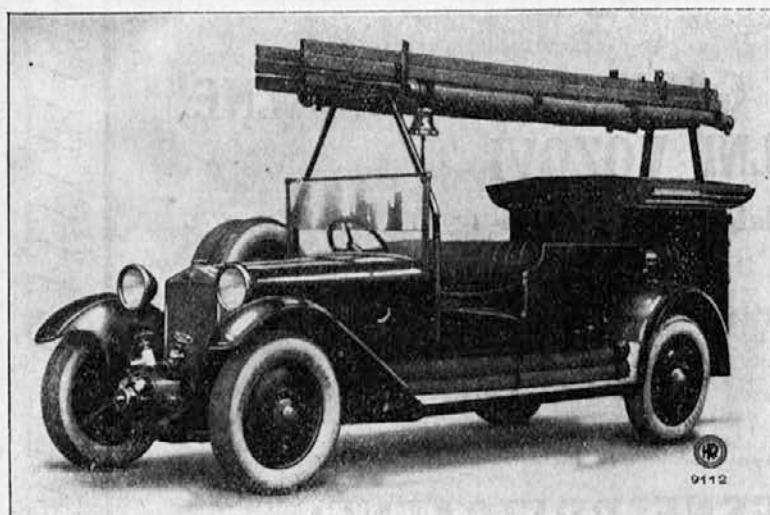

1006

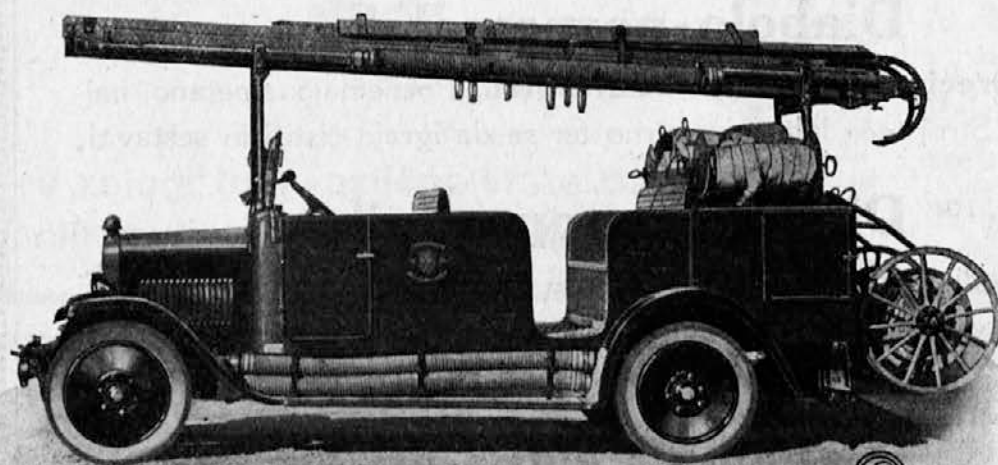
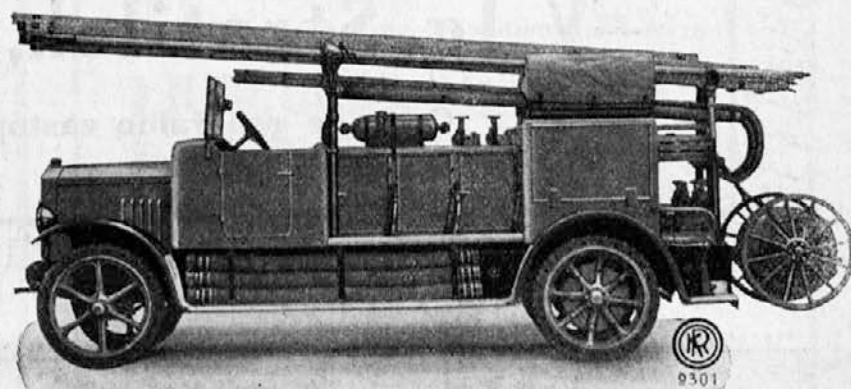
5075

K. ROSENBAUER i drug, Celje

Več kot 2500

**Rosenbauerjevih
motornih brizgaln**

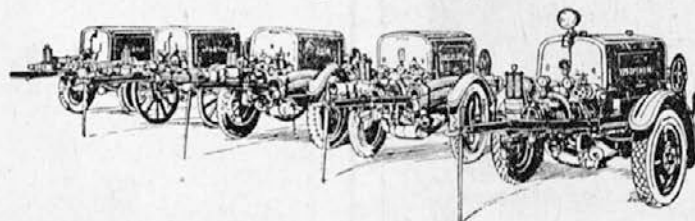

je v obratu.

K. ROSENBAUER i drug, Celje

AVTOMOBILNE, MOTORNE GASILSKÉ BRIZGALNE, AVTO-ŠKROPILNI VOZOVÍ

in vsakovrstne gasilske potrebščine

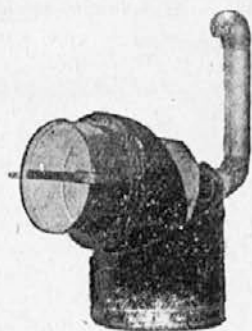

(MOTORNE DVOKOLESNE BRIZGALNE)

dobavlja najugodnejše največja specialna tovarna v ČSR

V. Ig. Stratilek, Vysoké Mýto

Odda se generalno zastopstvo za Jugoslavijo.

Oglejte in nabavite si

Diabolo-posnemalnike,

ki so **precizni, trpežni in zanesljivi**. Posnemajo smetano najostreje. Stroj teče lahko in mirno ter se da igrati čistiti in sestaviti;

Diabolo-brzoparilnike,

ki prištedijo kmetovalcu na denarju in času. To je najpopolnejši aparat te vrste ter je splošno priljubljen. Zato ne sme manjkati v nobenem gospodarstvu;

Diabolo - šivalne stroje

svetovnega slovesa, ki so kot najpopolnejši šivalni stroji najbolj priljubljeni. Zato naj ne manjka v nobeni hiši.

DIABOLO-SEPARATOR D. D.

LJUBLJANA, Poljanska cesta 12

Pozor, gasilei!**Pozor, gasilei!**

Naznanjam vsem gasilnim društvom, da sem preselil svojo bogato zalogo gasilskih potrebščin v Ljubljani iz Šelenburgove ulice na

Kongresni trg št. 8

ter se cenj. društvom še nadalje priporočam za naklonjenost.

Zaradi preselitve gasil. društvom znaten popust.

FILIP BIZJAK,

krznar in izdelovatelj čepic.

**RESTAVRACIJA
T. MENCINGER**SV. PETRA CESTA 43
KOMENSKEGA UL. 24

nudi pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina, dnevno sveže pivo v vrčkih, gorke in mrzle jedi. Prostor senčnat vrt. —

Cene zmerne!
Točna postrežba!

Tvrdba ANT. KRISPER

Ljubljana, Mestni trg 26

nudi veliko izbiro

čevljev za otroke od Din 24.— do Din 116.—

„ „ dame „ „ 116.— „ „ 198.—

„ „ gospode „ „ 149.— „ „ 255.—

V zalogi tudi različne vrste doma-
cih čevljev, letnih čevljev in sandal.

UČITELJSKA TISKARNA

registrovana zadruga z omejeno zavezo

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica 6

Račun pošt. hran. 10.761. • Telefon 2312

priporoča zalogo vseh najnovejših

TISKOVIN

za učiteljstvo, šolska vodstva
in šolske svete kakor tudi
za županstva in druge urade.
Priskrbuje tudi šolske po-
trebščine in učila od najbolj-
ših tvrdk. Postrežba točna.

Restavracija Lloyd

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 7

priporoča cenjenim obiskovalcem
Gasilskega kongresa v Ljubljani
svojo priznano dobro kuhinjo
in izborna pijačo. — Specialna
dalmatinska klet. Prostorni lokali.
Senčnat vrt. — Postrežba solidna.

Cene zmerne.

Fr. Bučar, restavrater.**ELIGIJ EBER****LJUBLJANA**

Kongresni trg št. 7

krznarstvo in naj-
večja izdelovalnica
v Jugoslaviji.

Vsa gasilna društva se usojam vljudno opozoriti na svojo veliko
zalogo. Imam na zalogi tudi sukno za gasilske kroje,

ČEPICE IN NARAMNICE ZA GASILCE

bodisi za šarže ali moštvo, in prosim, da v slučaju potrebe nika-
kor ne prezrete moje tvrdke, ker je to v Vašem lastnem interesu.
Največja izbira!

Najnižje cene!

Vse čepice se izdelujejo tudi po naročilu za najnižjo ceno.

Z odličnim spoštovanjem

Eligij Eber.

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA DEŽNIKOV

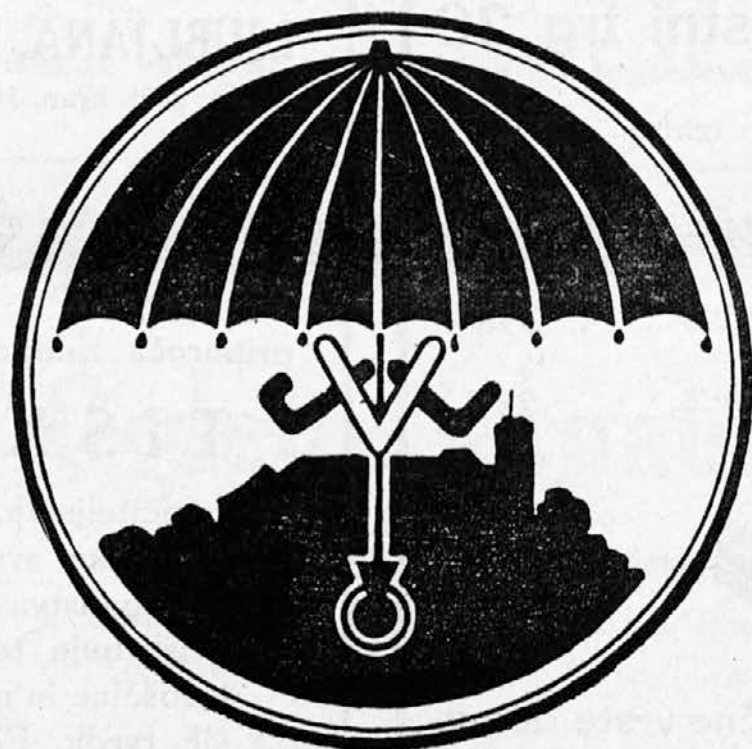
JOSIP VIDMAR

LJUBLJANA, PRED ŠKOFIJO 19

PODRUŽNICA:

ZAGREB, JURIŠIĆEVA ULICA 8

E
N
G
R
O
S

E
N
D
E
T
A
I
L

Izdeluje vse vrste dežnikov in solnčnikov. — Stalno velika izbira modnih novosti. Veliki vrtni senčniki in sejmski dežniki stalno na zalogi.

USTANOVLJENA LETA 1882. / / / TELEFON INTERURBAN ŠTEV. 2590

Avtošasijske
AUSTRO FIAT
in

amerikanske INTERNATIONAL-HARVESTER

za vse gasilske svrhe, za brizgalne, gasilske lestve,
rešilni in škropilni avtomobili.

Generalno zastopstvo:

O. ŽUŽEK
LJUBLJANA
Tavčarjeva ulica 11

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
 2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu.
 3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
- Zastopniki v vseh mestih in farah.

Delniška družba

pivovarne „Union“

Ljubljana

Telefon: Ljubljana 2310 in 2311, Maribor 2023.

Pivovarna in sladarna,

tvornica za špirit in kvas

v Ljubljani I., poštni predal 45.

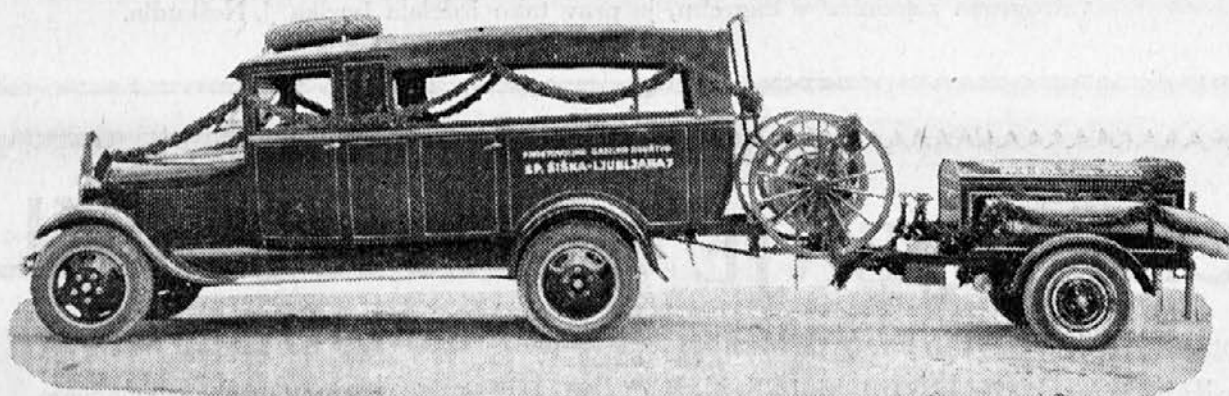
Podružna pivovarna (pr. T. Götz) v Mariboru
priporoča svoje izborne izdelke, in sicer:
svetlo in črno eksportno pivo
v sodih in steklenicah, pekovski kvas
(drože) in čisto rafinirano žganje.

Brzjavke:
Pivovarna „Union“ Ljubljana
Pivovarna „Union“ Maribor

AVTOMOBILI

za prevoz moštva, motorne brizgalne,
kombinirane škropilnice in brizgalne itd.

AMERICAN MOTORS LTD.

LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 9

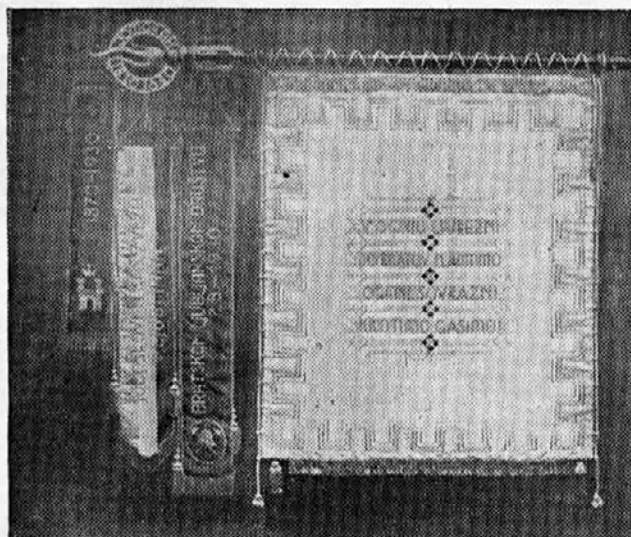
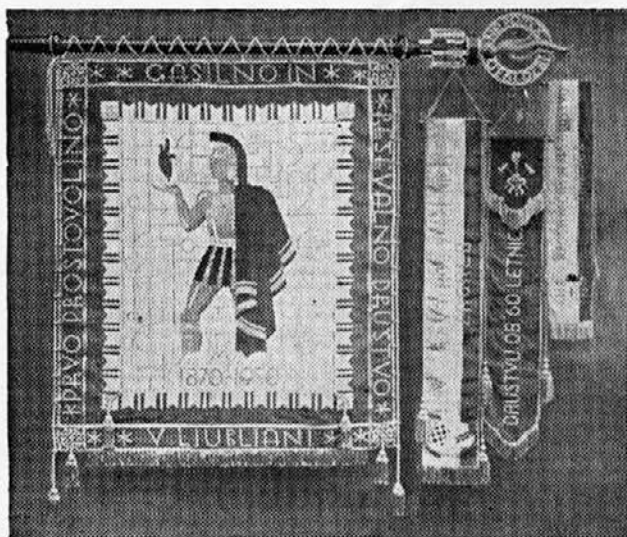

TELEFON: 24-77

TELEGRAMI: AMOT

J. NEŠKUDLA, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

Zavod za umetno vezenje in tvornica društvenih zastav
se priporoča vsem p. n. gasilnim društvom za nabavo kakor tudi za popravila in prenovitve zastav in pribora zanje.

Zastava Prvega prostov. gasil. in reševal. društva v Ljubljani,

ki jo je napravila tvrdka **J. Neškudla** v Ljubljani po originalnih načrtih ing. arh. Omahna. Zastava je iz čiste svile, popolnoma ročno vezena s pristnim zlatom in čisto svilo v najbogatejši izdelavi. Trakove, ki so jih poklonili društvu Gasilska zveza v Ljubljani, Prostov. gasil. in rešev. društvo v Mariboru in Hrv. Slav. vatrogasna zajednica v Zagrebu, je prav tako izdelala tvrdka J. Neškudla.

OCARINJENJE

gasilnega orodja, cevi in vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbuje hitro, skrbno in po najnižji tarifi

RAJKO TURK

carinski posrednik

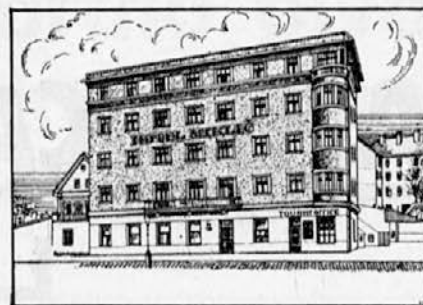
LJUBLJANA

Masarykova cesta šte. 9
(nasproti carinarnice)

Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

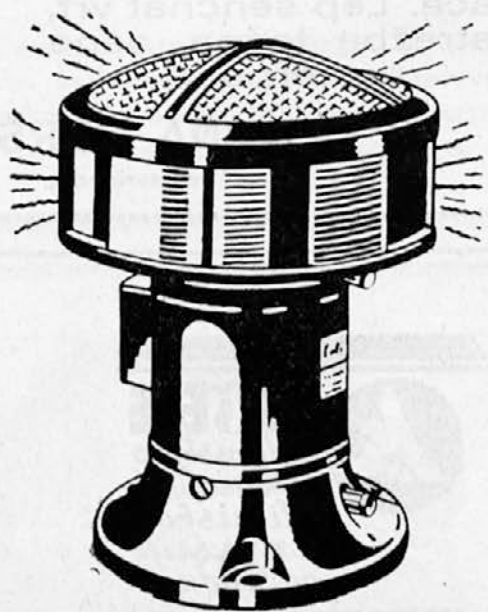
Hotel MIKLIČ LJUBLJANA

nasproti glavnega kolodvora

Novozgrajen, moderno urejen, 72 sob, v vsaki sobi tekoča voda, centralna kurjava, lift, kopalnice. Priznana dobra kuhinja in pijača. — Nizke cene.

Požarne sirene za alarmiranje

kakor tudi tovarniške sirene in splošni tehnični in elektrotehnični material vseh vrst, kakor: žarnice, žico, likalnike, kuhalnike itd. dobavlja po tovarniških cenah tvrdka

BERGODAC & CO.

družba z omejeno zavezo
veletrgovina elektrotehničnih potrebščin
Ljubljana
Dalmatinova ulica 10 - Miklošičeva cesta 16

TELEFON INTERURBAN 3376

BARVE, FIRNEŽ, LAK NAJCENEJE KUPITE PRI MEDIĆ-ZANKL DRUŽBA Z O. Z. LJUBLJANA

TOVARNE V MEDVODAH
IN V LJUBLJANI — SKLADIŠČE IN PODRUŽNICE V MARIBORU IN NOVEM SADU

Proizvod vseh vrst lakov za obrt, trgovino in industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo. — Laneno olje, firnež, oljate in emajlno-lakaste barve, steklarski klej. Kemično čiste in kemično olepšane prstene barve vseh vrst in barvnih tonov.

Umerjene cene. Točna in solidna postrežba.

Ustanovljena leta 1913.

„JUGOSLAVIJA“

SPLOŠNA ZAVAROVALNA DRUŽBA

Ravnateljstvo

za Dravsko banovino v Ljubljani

sklepa:

1. požarna zavarovanja,
2. življenska zavarovanja,
3. nezgodna in jamstvena zavarovanja,
4. zavarovanje proti škodam vsled tatinskega vloma,
5. transportna zavarovanja,
6. zavarovanja proti škodam vsled razbitja stekla.

Največji tu delujoči zavod. — Družba je prevzela od „Graške vzajemne zavarovalnice“ in zavarovalnih družb „Feniks“ (požarni oddelek) in „Franco-Hongroise“ ves njih kupčijski obstoj v naši državi - Najnižje tarife. Takojšnja izplačila škod.

Po naredbi ministrstva za vojno in mornaric nadomeščajo police splošne zavarovalne družbe Jugoslavije ženične kavcije za častnike.

Pisarna: Dunajska cesta št. 15

Telefon 2571.

Restavracija „NOVI SVET“

Ljubljana, Gosposvetska c. 14

nudi najboljša jedila in pijače. Lep senčnat vrt, postrežba točna, cene zmerne.

IVANA GORŠE,

restavratorka.

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
KLIŠARNA ST. DEU
LJUBLJANA · DALMATINOVA 13

A. VERBAJS & LJUBLJANA GOSPOSVETSKA CESTA 10

Brzjavke: Verbajš Ljubljana / Telefon 2867 / Čekovni račun 11.355

Tovarniška zaloga elektrotehničnega instalacijskega materiala za šibke in močni tok, strojev, vsakovrstnih aparatov, instrumentov, kuhinjskih, likalnikov, telefonov, električnih zvoncev, svetil (lesten- cev, namiznih svetilk) itd. Radio aparatov, detektorjev in vseh sestavnih delov. **Prevzema v izvršitev** točno, ceno in strokov- njaško vsakovrstne instalacije, kompletne telefonske naprave ter sploh vsa v to stroko spadajoča popravila in montiranja. **NAČRTI IN PRORAČUNI NA ZAHTEVO / NAJNIZJE CENE**

Priporoča se novoustanovljena tvrdka

JOS. ZALTA & Ko.

TRGOVINA ŽELEZNINE
NA DUNAJSKI CESTI ŠT. 9

za nakup vsakovrstnega stavbenega okovja, cementa, nosilk, kuhinjske po- sode, splošno vsega kar spada v našo stroko.

Najnižje cene in najsolidnejša postrežba!

PRI NAKUPU SLAV. GASIL. KROJEV!

zahtevajte od nas brezobvezno ponudbo in se boste prepričali, da smo v izborni kakovosti blaga in trpežni solidni izdelavi **vedno najcenejši!** — Pri večjem naročilu poseben popust in plačilne olajšave. — Obenem priporočamo ugoden nakup vsako- vrstnih moških, fantovskih in deških oblačil po brezkonkurenčnih cenah.

KONFEKCIJA FRANDE, F. K. DERENDA

LJUBLJANA, GRADIŠČE 4, nasproti dramskega gledališča.

USTANOVLJENO 1852.

TEOD. KORN, LJUBLJANA**POLJANSKA CESTA 8**

(prej Henrik Korn)

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov. Naprava strelovodov. Kopališke in klosetne naprave ter centralne kurjave.

RESTAVRACIJA „SOČA“**SV. PETRA CESTA 3**

v bližini frančiškanske cerkve

priporoča svojo izborno kuhinjo in vedno sveže pivo kakor tudi pristna dolenska in štajerska vina.

Cene zmerni!

Postrežba točna!

Ivanka Vidmar,

restavraterka.

HOTEL »BELLEVUE«
LJUBLJANA

TELEFON ŠTEV. 3042

Najlepša razgledna točka v Ljubljani, 15 minut od glavne pošte. • Izborna vina, prvovrstna kuhinja, krasne tujske sobe. Pension Din 65.—
Zelo prijetna točka za letoviščarje.

Vsak dan koncert, instrumentalni ali radio.

Priporoča se lastnik hotela

PERO ŠTERK.**Pozor, gasilna društva!**

Preden si nabavite potrebne cevi,
Vas vljudno vabim, da si ogledate
mojo zalogo

normalnih gasilskih cevi
izdelke slovitih čeških tovarn,
katere ustrezajo vsem zahtevam!

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 31
MARIBOR, Vetrinjska ulica 20
CELJE, Kralja Petra cesta 33

„SAVA“

Opće osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu ustanovljena od jugoslov. denarnih zavodov: Prva hrvatska štedionica, Zagreb; Hrvatska eskomptna banka, Zagreb; Srpska banka d. d., Zagreb; Jadranska banka d. d., Beograd; Zemaljska banka d. d., Beograd; Zemalj. banka za Bosnu i Herceg., Sarajevo; je prevzela v Jugoslaviji elementarna zavarovanja **občne zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu.**

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA DRAVSKO BANOVINO
V LJUBLJANI, SV. PETRA CESTA 2.

Posluje v vseh zavarovalnih strokah.

Fran Kavčič
 gostilna in kavarna
 Ljubljana, Privoz 4.

Za najboljša topla in mrzla jedila
kakor tudi za točno postrežbo
je jamčeno. — Cene zmerni. —
Senčnat vrt in kegljišče.

POZOR, GASILNA DRUŠTVA!

Gasilci, ki se udeležite gasilskega kongresa, vabim Vas, da si neobvezno ogledate mojo bogato zalogo gasilskih potrebščin. Nudim Vam s tem priliko, da se osebno prepričate o solidnosti cen in o odlični kakovosti mojega blaga.

A. KASSIG, Ljubljana, Židovska
ulica 7

specialna trgovina vseh gasilskih potrebščin, kakor:

čelad iz usnja kakor tudi iz pločevine, znakov za čelade, čepic, sekiric za odbornike in za moštvo, pasov za plezalce in druge, trobk, rogov v F, C, A, B, trakov za rogove, cevi, epolet ter vsakovrstnih znakov.

Bogato ilustrirani cenik franko in gratis!

Kavarna in restavracija

LJUBLJANA
KONGRESNI TRG

„ZVEZDA“

LJUBLJANA
KONGRESNI TRG

Zbirališče vsega narodnega občinstva. V kavarni in restavraciji svira dnevno prvovrstni orkester. Dnevna prireditev plesa v restavraciji. Poleti krasen vrt, pozimi moderna vinska klet. Izborna pijača, gorka in mrzla jedila. Prvovrstna postrežba.

Se priporočata

FRAN in ROZI KRAPEŠ.

Ustanovljeno leta 1820.

Specialna tovarna brizgalnic, sesaljk, lestev,
cevi in oprave za gasilce, ekstinkterjev, avto-
mobilnih in motornih brizgalnic

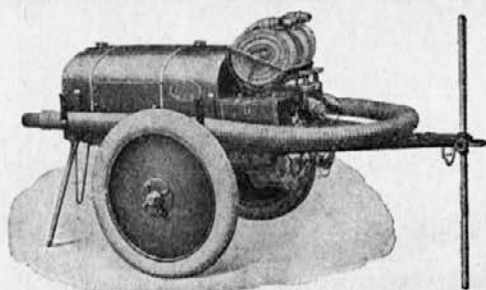
Gasilski zavodi d. d.

Čechy pri Prostějovu na Moravskem
podružnica Maribor

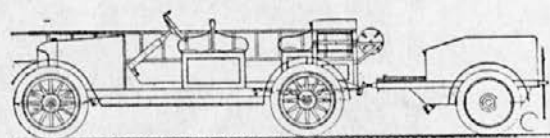
Tattenbachova ulica šte. 14

priporoča

svoje prvovrstno, najmodernejše gašilsko orodje

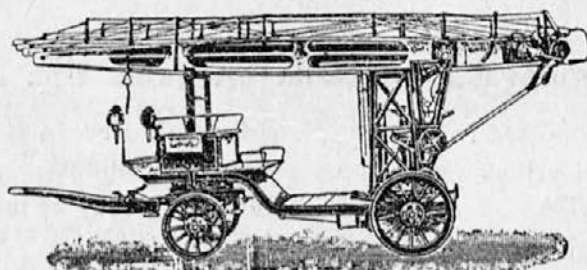

Lahka, dvokolna motorna brizgalnica z 16/18 HP motorjem, dobava vode 800 l v minuti, pritisk do 12 atm.

Avtomobilni tren s priklopno motorno brizgalnico.

Cene solidne.

Mehanična sukalna lestva.

Cene solidne.

Za vse stroje se jamči!

Ustanovljeno leta 1820.

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D.D., LJUBLJANA

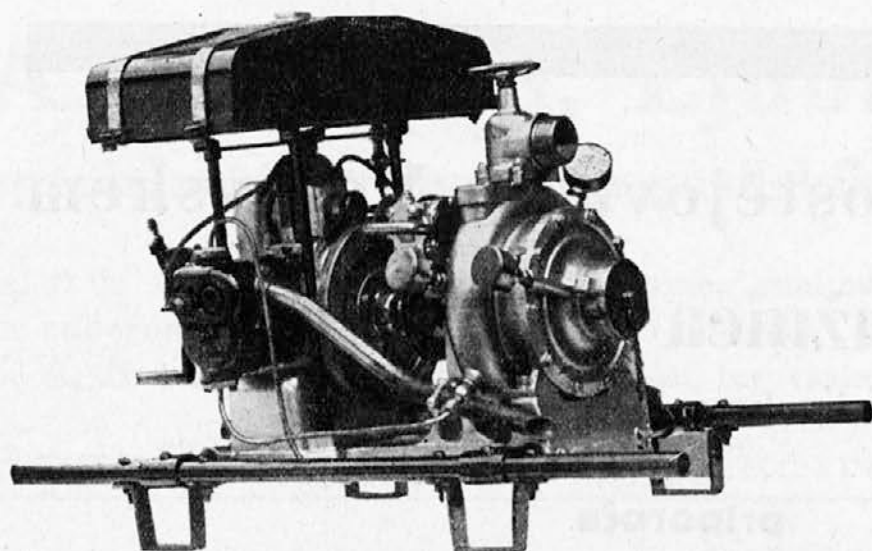
TELEFON ŠTEV. 28-29, 28-30

DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 35

NASLOV ZA BRZJAVKE: STROJ

Motorne brizgalne.

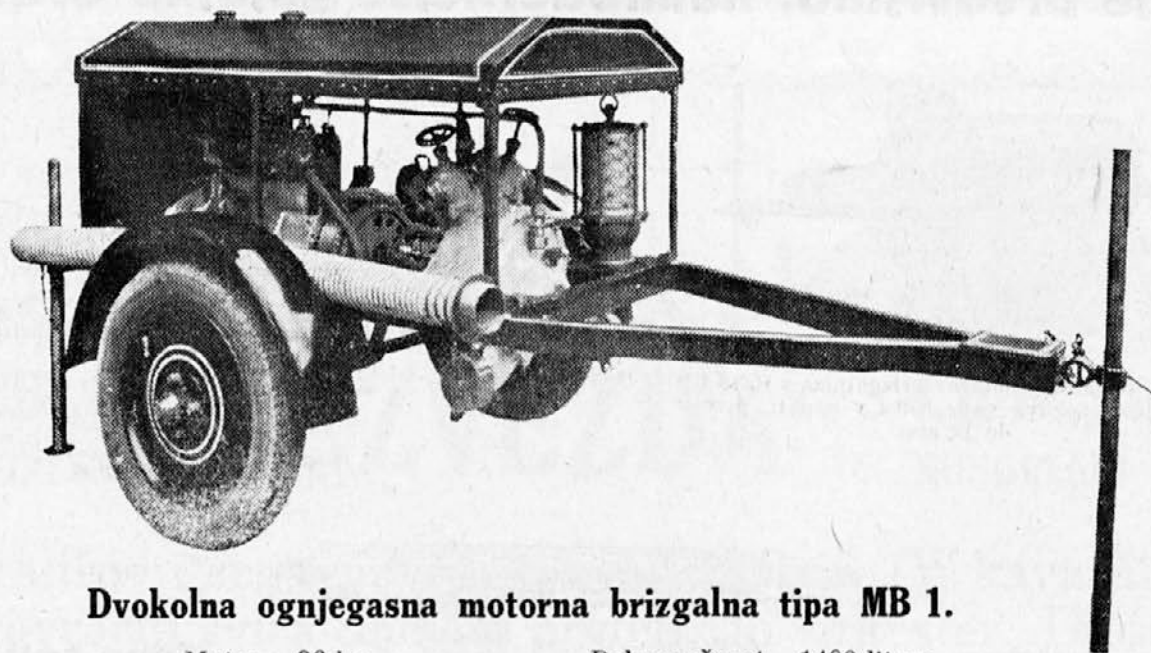

Prenosne motorne brizgalne tipa MB 2.

Motor - 14—16 ks.
Maksimalni pritisk - 14 ATM.
Dolžina curka 49 metrov.
Delazmožnost 600—700 litrov
v min.

Prenosne motorne brizgalne tipa MB 2/a

Motor - 17—18 ks.
Maksimalni pritisk - 17 ATM.
Dolžina curka - 42 metrov.
Delazmožnost 800—900 litrov
v min.

Dvokolna ognjegasna motorna brizgalna tipa MB 1.

Motor - 36 ks.
Maksimalni pritisk
17 ATM.

Delazmožnost - 1400 litrov
v minuti.

Dolžina curka - 56 metrov.

Avtomobilske motorne brizgalne.

Vse naše motorne brizgalne so bile preizkušene od komisije, ki jo je odredila „Jugoslovanska gasilska zveza“, katera se je o brezhibnem delovanju brizgalen jako pohvalno izrazila.